

Innst. 9 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2016–2017)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Innhold

	Side
1. Innledning	5
2. Rammeområde 12 – Olje og energi	5
2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi.....	8
2.1.1 Innledning.....	8
2.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer.....	8
2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer.....	10
2.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer.....	12
2.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer.....	13
2.1.6 Venstres hovedprioriteringer.....	14
2.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer.....	17
2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	18
2.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12.....	20
2.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12.....	24
2.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet.....	24
2.2.2 Kap. 4800 Olje og energidepartementet.....	24
2.2.3 Kap. 1810 Oljedirektoratet.....	24
2.2.4 Kap. 4810 Oljedirektoratet.....	27
2.2.5 Kap. 1811 og kap. 4811 Statoil ASA (unntatt post 96).....	27
2.2.6 Kap. 1815 Petoro AS.....	27
2.2.7 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	28
2.2.8 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	32
2.2.9 Kap. 2490 NVE Anlegg.....	32
2.2.10 Kap. 1825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi.....	33
2.2.11 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling.....	37
2.2.12 Kap. 1840 CO ₂ -håndtering.....	39
2.2.13 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	41
2.2.14 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	41
3. Rammeområde 13 – Miljø	41
3.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø.....	45
3.1.1 Innledning.....	45
3.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer.....	45
3.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer.....	47
3.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer.....	50
3.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer.....	52
3.1.6 Venstres hovedprioriteringer.....	54
3.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer.....	59
3.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	62
3.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13.....	64
3.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13.....	71
3.2.1 Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur.....	71
3.2.2 Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur.....	71
3.2.3 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet.....	71
3.2.4 Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet.....	78
3.2.5 Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking.....	78
3.2.6 Kap. 1420 Miljødirektoratet.....	80
3.2.7 Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart.....	95
3.2.8 Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø.....	95
3.2.9 Kap. 1424 MAREANO.....	96
3.2.10 Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak.....	96
3.2.11 Kap. 1429 Riksantikvaren.....	96

	Side
3.2.12 Kap. 4429 Riksantikvaren	100
3.2.13 Kap. 1432 Norsk kulturminnefond.....	100
3.2.14 Kap. 1471 Norsk Polarinstitut	100
3.2.15 Kap. 4471 Norsk Polarinstitut	101
3.2.16 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond	101
3.2.17 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	101
3.2.18 Kap. 1481 Klimakvoter	102
3.2.19 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak	103
4. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen.....	104
5. Forslag fra mindretall, rammeuavhengige forslag	110
6. Komiteens tilråding	115

Innst. 9 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2016–2017)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Ferhat Güven, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergstotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen

og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2017 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområdene 12 Olje og energi og rammeområde 13 Miljø.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2016–2017).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
			Utgifter
<i>Olje- og energidepartementet</i>			
1800		Olje- og energidepartementet	
	1	Driftsutgifter	188 259 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	27 000 000
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	2 000 000
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	45 800 000
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
1810		Oljedirektoratet	
	1	Driftsutgifter	297 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	57 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	125 000 000
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	343 700 000
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500 000
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	7 100 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Driftsutgifter	587 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 000 000
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	254 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	90 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	17 000 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	70 000 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	5 000 000
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	6 600 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	2 286 000 000
1830		Forskning og næringsutvikling	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	896 200 000
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 300 000
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	30 200 000
1840		CO₂-håndtering	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74</i> .	4 800 000
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	225 000 000
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 74</i>	437 000 000
	71	Tilskudd til teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	617 000 000
	74	Tilskudd til Gassco AS, <i>kan overføres</i>	30 000 000
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>			
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30	Investeringer	25 500 000 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2490		NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat:	-10 000 000
		1 Driftsinntekter	-80 000 000
		2 Driftsutgifter	75 200 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
	3	Avskrivninger	4 500 000
	4	Renter av statens kapital	300 000
	6	Reguleringsfond	-10 000 000
		Sum utgifter rammeområde 12	32 207 959 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
4800		Olje- og energidepartementet	
	10	Refusjoner	644 000
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000
4810		Oljedirektoratet	
	1	Gebyrinntekter	36 654 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	125 000 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter	73 000 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	90 000 000
	40	Flom- og skredforebygging	19 000 000
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	85	Fondsavkastning	1 861 000 000
4840		CO₂-håndtering	
	80	Renter, TCM DA	4 000 000
	86	Avdrag, TCM DA	330 000 000
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24	Driftsresultat:	66 400 000 000
	1	Driftsinntekter	128 100 000 000
	2	Driftsutgifter	-30 900 000 000
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000 000
	4	Avskrivninger	-25 400 000 000
	5	Renter av statens kapital	-3 700 000 000
	30	Avskrivninger	25 400 000 000
	80	Renter av statens kapital	3 700 000 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5490		NVE Anlegg	
	1	Salg av utstyr mv.	200 000
		Sum inntekter rammeområde 12	98 040 948 000
		Netto rammeområde 12	-65 832 989 000

2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi

2.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 11. oktober 2016 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 1 S (2016–2017). Ved Stortingets vedtak 5. desember 2016 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til kr -65 553 787 000, jf. Innst. 2 S (2016–2017).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 1 S (2016–2017). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2017 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2016–2017), som ble lagt frem 6. oktober 2016.

Komiteen viser til at det 3. desember 2016 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2017 mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet, og Kristelig Folkeparti og Venstre. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2016–2017) med løse forslag 5. desember 2016. Det vises videre til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 5. desember 2016.

Det er avslutningsvis oppsummert hvilke endringsforslag det er flertall for i den foreliggende innstillingen, innenfor den netto utgiftsramme Stortinget har vedtatt, jf. pkt. 3 – om oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen.

2.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener stabil energiforsyning er grunnleggende for et moderne velferdssamfunn og et konkurransefortrinn for norsk industri. Disse medlemmer vil videreutvikle norsk energibransje og sørge for gode og stabile rammebetingelser for petroleumssektoren og fornybar energi i Norge. Disse medlemmer vil at Norge skal være en foregangsnaasjon innen miljøvennlig energiproduksjon og -forbruk, blant annet innen vannkraft, vindkraft, bioenergi og andre fornybare energiformer. Disse medlemmer mener det må legges til rette for bruk av de energikilder/-bærere som totalt sett er mest lønnsomme, miljøvennlige og effektive for samfunnet.

FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer viser til at den regulerbare vannkraften er ryggraden i kraftsystemet vårt, og at fornybar og miljøvennlig energi har gitt norsk

næringsliv et viktig konkurransefortrinn. Disse medlemmer viser til at Stortinget våren 2016 behandlet Meld. St. 25 (2015–2016) om Energipolitikken frem mot 2030 hvor viktige prinsipper for videre forvaltning av vannkraften ble slått fast. Disse medlemmer viser til Innst. 401 S (2015–2016) hvor en enstemmig energi- og miljøkomité slo fast at konsesjonsbehandling i vernede vassdrag kan vurderes i de tilfeller der andre flomdempende tiltak er utprøvd, liv og helse står på spill, og verneverdiene ikke vil påvirkes nevneverdig.

Disse medlemmer viser til at det skal opprettes et nytt investeringsselskap for å redusere klimagassutslipp, Fornybar AS. Disse medlemmer viser til at utvikling og bruk av ny teknologi er viktig for å redusere klimagassutslippene og bidra til å nå Norges forpliktelser. Disse medlemmer viser til at det kan være krevende å få ny teknologi ut i markedet, og at investeringsselskapet i hovedsak skal rette investeringsinnstasen mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering. Disse medlemmer har merket seg at selskapet skal prioritere lav- og nullutslippsløsninger og skal kunne foreta investeringer i unoterte selskaper og investeringer gjennom såkalte fond-i-fond-løsninger.

KLIMATILPASSING (NVE)

Disse medlemmer viser til at regjeringen viderefører satsingen på forebygging av flom- og skredskader, og at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle i dette arbeidet. Disse medlemmer har merket seg at NVE prioriterer bistand til sikrings- og miljøtiltak etter risiko, det vil si faregrad og konsekvenser for skade på eksisterende bebyggelse og fare for liv og helse. Disse medlemmer viser til at det i statsbudsjettet for 2016 ble bevilget midler til oppryddings- og sikringstiltak som følge av flommen på Vestlandet i 2014, og at bevilgningen for 2017 dermed er noe redusert. Disse medlemmer viser til at bevilgningene til flom- og skredforebygging totalt sett er kraftig styrket siden Høyre-Fremskrittspartiet-regjeringen tiltrådte.

STRØMNETTET

Disse medlemmer har merket seg at vi er inne i en periode med betydelige investeringer i det norske transmisjonsnett. Disse medlemmer viser til at Statnett planlegger nettinvesteringer i størrelsesorden 50–70 mrd. kroner i perioden fram mot 2025. Disse medlemmer viser til at disse investeringene i hovedsak finansieres gjennom nettarifene, og at disse utformes med sikte på samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse. Disse medlemmer viser videre til at Stortinget våren 2016 vedtok å endre energiloven slik at det stilles krav om

selskapsmessig og funksjonelt skille for alle nettforetak innen 1. januar 2021. Disse medlemmer mener også at strømforbindelser til utlandet bidrar til en bedre samlet utnyttelse av kraftressursene og gir norske aktører adgang til et større marked. Disse medlemmer er fornøyd med at et flertall i Stortinget har vedtatt å endre energiloven slik at også andre aktører enn Statnett kan få konsesjon til å eie og drifte slike utenlandsforbindelser.

CO₂-HÅNTERING

Disse medlemmer viser til Det internasjonale energibyrået (IEA) som anslår at 2/3 av de totale globale klimagassutslippene stammer fra energisektoren gjennom forbrenning av kull, olje og gass. Disse medlemmer mener det derfor er viktig å utvikle kostnadseffektive teknologier for fangst og lagring av CO₂. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen prioriterer arbeidet med å utvikle kostnadseffektive løsninger for fangst og lagring av CO₂ høyt. Disse medlemmer viser til at regjeringens tiltak på området omfatter et bredt spekter av aktiviteter, herunder Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM), CLIMIT-programmet for forskning, utvikling og demonstrasjon og mulighetsstudier for CO₂-håndtering på tre punktutslipp.

Disse medlemmer har merket seg at Olje- og energidepartementet vil sette i gang konseptstudier av mulige fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-håndtering i Norge, og at disse skal fullføres høsten 2017. Disse medlemmer viser til at dette arbeidet innebærer å utrede løsninger for fangst-, transport- og lagring av CO₂ med mål om at et grunnlag for investeringsbeslutning kan være klart høsten 2018.

OLJE OG GASS

Disse medlemmer viser til at olje- og gassvirksomheten er en bærebjelke i norsk økonomi, og at næringen bidrar til arbeidsplasser og teknologi- og samfunnsutvikling over hele landet. Disse medlemmer viser til at petroleumsnæringen står for rundt en fjerdepart av den samlede verdiskapingen i Norge, det er en betydelig sysselsetting med lønnsomme arbeidsplasser og bidrar til både industriell og teknologisk utvikling av stor betydning. Disse medlemmer er opptatt av at utvinning av olje og gass må skje på mest mulig ressurseffektiv og miljøvennlig måte, noe som kan sikres gjennom CO₂-avgift og kvoteplikt. Disse medlemmer legger til grunn at tilgang på nye prospektive areal er bærebjelken i petroleumspolitikken og gir grunnlaget for å opprettholde verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser i hele landet. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at regjeringen gjennom TFO 2015

og 23. konsesjonsrunde har tilbudt nye letearealer til selskapene på norsk sokkel.

FORSKNING OG UTVIKLING

Disse medlemmer viser til at utfordringene for petroleumsnæringen blir stadig mer komplekse. Disse medlemmer mener at stabile og forutsigbare rammevilkår er det aller viktigste for at petroleumsnæringen fortsatt skal kunne skape verdier og bidra til verdiskaping. Disse medlemmer viser videre til at store deler av ressursene befinner seg på større dyp, er mindre i volum og lenger fra land, og at det derfor er behov for kontinuerlig kompetanse- og teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Disse medlemmer viser til at regjeringen i forslaget til statsbudsjett styrker støtten til energi- og petroleumsforskning gjennom bl.a. ENERGIX og PETROMAKS2. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen opprettholder satsingen på DEMO2000 for å avhjelpe norsk olje- og gassnæring i en vanskelig fase. Disse medlemmer viser til at midlene fra DEMO2000 raskt kan lyses ut til nye prosjekter og gi aktivitet og sysselsettingseffekt.

NORWEGIAN ENERGY PARTNERS

Disse medlemmer viser til at INTSOK og INTPOW slås sammen til Norwegian Energy Partners med virkning fra 1. januar 2017. Disse medlemmer mener dette vil styrke arbeidet med internasjonalisering av petroleums- og energinæringen og vil bidra til å sikre lønnsomme arbeidsplasser og kompetanse i to av landets største og viktigste næringer. Disse medlemmer mener at synergiene ved en sammenslåing kan bidra til økt konkurransekraft og dermed økt sysselsetting og verdiskaping for leverandørbedriftene i Norge som jobber internasjonalt. Disse medlemmer viser til at bevilgningene til INTSOK og INTPOW samlet sett er kraftig styrket siden 2013.

ENOVA SF

Disse medlemmer viser til at Enova er et sentralt virkemiddel i energipolitikken og i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Disse medlemmer viser til at Olje- og energidepartementet skal fremforhandle ny avtale og mandat for Enova for perioden 2017–2020 på bakgrunn av de føringene som ble lagt i Meld. St. 25 (2015–2016) og Stortingets behandling i Innst. 401 S (2015–2016). Disse medlemmer har merket seg at regjeringen foreslår å erstatte finansieringen av Enova gjennom overføringer fra Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging med en ordinær utgiftsbevilgning som frikobles rentenivået. Disse medlemmer er enig i

at dette vil sikre bedre forutsigbarhet for finansieringen av Enovas virksomhet. Disse medlemmer viser til at en ordinær utgiftsbevilgning som trappes opp mot 2 mrd. kroner i 2018, samt inntektene fra påslaget i nettariiffen, samlet sett gjør at finansieringen av Enova vil styrkes.

2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at man i desember 2015 fikk en rettslig bindende internasjonal klimaavtale med reell og global deltakelse fra alle land. Parisavtalen forplikter alle land til å arbeide for å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 grader. Norge har forpliktet seg til å kutte klimagassutslippene med 40 pst. innen 2030.

Disse medlemmer viser til at for å nå Parisavtalens mål må Norge kutte utslipp nasjonalt og bidra til utslippskutt internasjonalt. Olje, gass og fastlandsindustrien er en del av EUs kvotesystem. I transport, jordbruk, bygg og avfall må det gjøres store utslippskutt nasjonalt. Målet er 40 pst. kutt i sektorene utenfor kvotesystemet innen 2030.

Disse medlemmer mener det er viktig å komme raskt i gang med å kutte utslipp nasjonalt, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett som bygger på de over 40 forslag til klimatiltak som ble fremmet for Stortinget i februar 2016.

Disse medlemmer mener at en av Enovas viktigste oppgaver i årene fremover vil være å legge til rette for tiltak som bidrar til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp. Her er ladestasjoner og hydrogenfyllstasjoner for nullutslippsbiler, biodrivstoff, landstrøm og elektrifisering av fergeflåten spesielt viktige områder. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som vil styrke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging til 100 mrd. kroner i 2017, i tillegg til å satse ekstra på infrastrukturfyllstasjoner for nullutslippsbiler gjennom å styrke Enova med 304 mill. kroner i 2017.

Disse medlemmer vil legge til rette for vekst og nye arbeidsplasser i hele landet gjennom en aktiv næringspolitikk. Disse medlemmer viser spesielt til viktigheten av å stimulere til klimavennlig næringsutvikling, ved å øke bevilgningen til CCS og å etablere et CO₂-fond for næringstransport, etter modell av det vellykkede NO_x-fondet. Disse medlemmer viser videre til satsingen på et tidsavgrenset program for elektrifisering av fergeflåten og økt innblandingsprosenten av biodrivstoff.

Disse medlemmer viser til at karbonfangst og -lagring (CCS) er en viktig teknologi som kan bidra til store utslippskutt både nasjonalt og internasjonalt, og disse medlemmer mener at Norge kan ta en ledende rolle i utviklingen av CCS-teknologi.

Disse medlemmer vil derfor prioritere arbeidet for å få realisert de tre prosjektene som er nevnt i mulighetsstudien; ved avfallsanlegget på Klemetsrud, sementproduksjonen ved Norcem i Brevik og ved Yara i Porsgrunn. Disse medlemmer mener det er av stor betydning at det også settes i gang et arbeid med å få vurdert og eventuelt klargjort mulighetene for at Nordsjøen kan bli et fremtidig europeisk lager for CO₂.

Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen etter tydelige vedtak i Stortinget legger fram et budsjett som tar Norge i feil retning i klimapolitikken. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor viktige grep for å ta Norge mot lavutslippssamfunnet er gitt prioritet. Disse medlemmer mener Norge har et kompetanse-, kunnskaps- og teknologigrunnlag som setter oss godt i stand til å møte utfordringene og legge grunnlaget for klimavennlige arbeidsplasser og vekst i Norge.

ELEKTRISITET OG FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer viser til at energi og næringsutvikling henger nært sammen. Sikker tilgang på elektrisitet til konkurransedyktige betingelser er en viktig forutsetning for å styrke utviklingsmulighetene for norsk næringsliv. Vannkraft har gitt Norge en nesten 100 pst. fornybar kraftproduksjonen, og Norges tilgang på fornybar energi fra vannkraft har gitt industrien viktige konkurransefortrinn. Norge kan satse både gjennom direkte ny industriproduksjon og gjennom ny fornybar energiproduksjon. Disse medlemmer savner prioriterte anvisninger fra regjeringen om hvordan det antatte kraftoverskudd skal benyttes for å skape nye muligheter for økt verdiskaping og sysselsetting.

Disse medlemmer viser til at elektrisitet er en kritisk innsatsfaktor i samfunnet, og vil derfor fortsatt ha et sterkt fokus på og ytterligere forbedre og utvikle elektrisitetsforsyningen i Norge. Disse medlemmer viser til at elektrisitetsforsyningen vil endres betraktelig i årene fremover, og intelligente systemer, mer effektuttak i korte perioder, økt andel uregulerbar kraft og endret forbruksmønster er noe av det som vil stille nye krav til framtidens elektrisitetsforsyning.

Disse medlemmer viser til at kraftforedlinge industri gjør det norske elektrisitetssystemet mer robust. Prognosene viser et betydelig kraftoverskudd i Norden i framtida. Disse medlemmer mener dette kan gi Norge nye industrielle muligheter. Industri basert på fornybar energi vil i mange tilfeller være svært framtidsrettet. Strenge krav til miljø og klimagassutslipp og større etterspørsel etter produkter med lavt klimafotavtrykk styrkes Norges konkurransekraft. Disse medlemmer mener det er av stor be-

tydning at myndighetene klargjør gode, langsiktige og forutsigbare rammebetingelser for framtidrettede industrielle investeringer. Norsk industri må sikres minst like gode rammebetingelser som tilsvarende industri i EU.

Disse medlemmer mener energipolitikken må underlegges tydelige prioriteringer, og mener det er to hovedområder som må tillegges betydelig vekt: Industriell vekst basert på fornybar energi må utgjøre den ene pilaren, og veksling fra fossil energibruk til fornybar energibruk må utgjøre den andre pilaren.

FLOM OG SKRED

Disse medlemmer viser til at flere steder har vi nok en gang sett hvilke store ødeleggelser flom og ras fører til. Dette er en konsekvens av mer nedbør og mer ekstremvær som følge av klimaendringene. Disse medlemmer mener derfor at vi på en langt bedre måte må forberede oss på å møte hyppigere flom og skred som følge av denne værendringen. Det er derfor viktig at den samla innsatsen i arbeidet for å hindre skader som følge av flom og skred forsterkes, slik at samfunnet bedre kan sikres i møte med hendelser som flom og skred.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at kapasiteten til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) styrkes i årene framover. Det må derfor legges til rette for at man utvikler og ytterligere forsterker NVEs kompetanse, slik at man bedrer mulighetene til å bistå kommunene på en bedre måte enn i dag. I tiden framover er det viktig at kommunesektoren sikres mer støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og til å iverksette effektive forebyggende tiltak.

PETROLEUMSAKTIVITET

Disse medlemmer viser til at petroleumpolitikken bygger på at olje- og gassressursene tilhører fellesskapet, og at grunnrenten (den ekstra lønnsomheten i næringen) skal føres tilbake til fellesskapet. Forvaltningen av havområdene skal skje ut fra en helhetlig og økosystembasert tilnærming.

Disse medlemmer mener at petroleumsvirksomheten må baseres på det til enhver tid beste av kunnskap, erfaring og teknologi og reguleres av strenge miljøkrav. Disse medlemmer forutsetter at Norge er verdensledende innen helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og derfor underlegges verdens strengeste miljøkrav.

Disse medlemmer understreker at i løpet av over 40 år med olje- og gassvirksomhet i Norge har vi bygget opp et kompetanse- og kunnskapsgrunnlag som vil være uvurderlig i den videre utviklingen av nye klimavennlige arbeidsplasser, ny klimateknologi og industriell utvikling i Norge.

Disse medlemmer viser til at verden må forbruke mindre fossil energi om vi skal nå målene i

klimapolitikken. Kullkraft må fases ut, men også olje og gass vil bli påvirket av endringer globalt. I en verden hvor utslipp av CO₂ prises og reguleres hardere, må den produksjonen av olje- og gass det globale markedet etterspør, ha lave produksjonsutslipp og være så miljøvennlig som mulig for å opprettholde konkurransekraften. Norsk olje- og gassektor har et fortrinn, men det vil kreve forsterket innsats for å bringe utslippene fra norsk petroleumsproduksjon ytterligere ned i tiden som kommer

Disse medlemmer er opptatt av at petroleumsvirksomheten må underlegges stabile rammebetingelser som sikrer høy aktivitet og god ressursutnyttelse. Olje- og gassressursene tilhører fellesskapet, og overskuddet skal føres tilbake til fellesskapet for å løse viktige velferdsoppgaver. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har valgt å videreføre petroleumsvirksomheten på grunnlag av petroleumsmeldingen regjeringen Stoltenberg II la fram, Meld. St. 28 (2010–2011), og som fikk tilslutning i Stortinget.

Disse medlemmer viser til at det er en krevende situasjon for mange bedrifter i olje- og gassindustrien som har resultert i svært mange oppsigelser. I 2015 mistet næringen 35 000 arbeidsplasser, og utsiktene for 2016 og årene som kommer, er ikke lyse. Hovedårsaken til dette må tillegges regjeringens som ikke har evnet å møte lavkonjunkturen med tiltak som virker. Likeledes er den høye ledigheten som følge av dette en tydelig understøtting av at regjeringens politikk for omstilling er mislykket.

Disse medlemmer er bekymret for at behovet for å kutte kostnader dekkes ved at man blant annet utsetter nødvendige og sikkerhetskritiske vedlikeholdsoppgaver. Disse medlemmer ber regjeringen iverksette tiltak, slik at vedlikeholdsetterslepet ikke øker, og at man i den lavkonjunkturfasen man nå befinner seg i, får gjennomført helt nødvendig sikkerhetskritisk vedlikeholdsetterslep. Disse medlemmer vil også i år peke på at forsert aktivitet med plugging av brønner vil kunne dempe aktivitetsfallet for rigger og servicefartøyer, og slik medvirke til å sikre nødvendig kapasitet og kompetanse når aktiviteten tar seg opp.

Disse medlemmer er også bekymret for det bratte fallet i leteinvesteringer og antall letebrønner. Antall letebrønner er nær halvert i 2016 i forhold til 2015, og det ser ut som at denne utviklingen vil fortsette inn i 2017. Denne utviklingen er en trussel mot fremtidig aktivitet og verdiskaping på sokkelen.

Videre vil disse medlemmer be regjeringen på en betryggende måte forsikre seg om at oppsigelser og eventuelle permitteringer ikke går på bekostning av nødvendig vedlikehold, og at det ikke svekker HMS-standarden som gjelder for norsk sokkel.

2.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at dagens generasjon har et forvalteransvar som forplikter oss til å føre en energi- og miljøpolitikk som ivaretar senere generasjoners rett til å arve en klode i samme stand som dagens generasjon overtok den. Dette betyr at energiproduksjonene må vris til fornybar energi, og at miljøødeleggelser må bekjempes.

PETROLEUM

Dette medlem understreker at petroleumspolitikken som føres, må erkjenne at vi går inn i siste fase av fossilsamfunnet, og at fremtiden er nullutslippssamfunnet. For Norge har olje- og gass vært og er en særdeles viktig næring. Det vil den fremdeles være i flere tiår til, men vi må allerede nå starte et målrettet arbeid med å legge om til et samfunn basert på fornybar energi. Klimautfordringen og Norges forpliktelse til å kutte våre utslipp av klimagasser medfører at vi må venne oss til tanken om at en del av våre petroleumsressurser skal bli liggende under bakken. Det gjelder i særdeleshet i havområder som er særlig sårbare. Dette medlem mener derfor at bevilgningen til seismiske undersøkelser nord i Barentshavet og rundt Svalbard må kuttes. Dette medlem mener oljeboring ved iskanten ikke er i tråd med vårt forvalteransvar, og at det er feil bruk av ressursene å kartlegge dette området.

Dette medlem mener at de siste tiårene med petroleumsutvinning må brukes aktivt til omlegging og storsatsing på nye fornybare energikilder. Norge er verdensledende på petroleumsteknologi og offshoreteknologien må videreutvikles til gode løsninger for blant annet offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft. Det er vesentlig både for norsk velferd og økonomi og for en bærekraftig fremtid at vi er fremoverlent i møte med denne erkjennelsen. Dette medlem mener derfor at bevilgninger til petroleumsfors-

kning må vris over til forskning på fornybar energi, og at dette kan gjøres ved å flytte mer av forskningsmidlene under Olje- og energidepartementet (OED) til programmer slik som EnergiX.

OVERFØRINGSTARIFFER

Dette medlem beklager sterkt at regjeringen i år har kuttet bevilgningene til overføringstariffer. Dette er en ordning under OEDs budsjett som er ment å skulle gi mindre prisforskjeller på strøm og kompensere de områder der geografiske forhold gjør at strømforsyningen blir vesentlig dyrere. Dette medlem mener dette er en viktig ordning som er nødvendig for å gjøre det mulig å bo og jobbe i hele landet, og foreslår 20 mill. kroner til utjevning av overføringstariffer.

NVE

Dette medlem mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i rasutsatte områder. Dette medlem mener det er viktig at det gjøres avbøtende tiltak der hvor det dette er mulig. Dette medlem mener det er viktig å sette i gang en studie av om drenering kan ha ønsket effekt i fjellmassivet i Åknesrenna. De samfunnsøkonomiske konsekvensene av både evakueringer og et ras med påfølgende flodbølge vil være store. Dette medlem viser til at en bevilgning på 15 mill. kroner sikrer at NVE kan starte utredningen av om drenering vil ha ønsket effekt i Åkneset. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har økt bevilgningen til NVE med 20 mill. kroner hvorav 15 mill. kroner øremerkes til Åkneset.

Dette medlem viser for øvrig til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, jf. tabellen under som viser Kristelig Folkepartis endringer i forhold til forslaget i Prop. 1 S (2016–2017) Olje- og energidepartementet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)	KrF
Utgifter (i tusen kroner)				
1810		Oljedirektoratet		
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000	0 (-57 000)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	22	Flom- og skredforebygging	254 000	274 000 (+20 000)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	20 000 (+20 000)
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	6 600	8 600 (+2 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)	KrF
	24	Driftsresultat:	-10 000	-10 000 (0)
Sum utgifter			32 207 959	32 192 959 (-15 000)
Inntekter (i tusen kroner)				
Sum inntekter			98 040 948	98 040 948 (0)
Sum netto			-65 832 989	-65 847 989 (-15 000)

2.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor ramme 12 settes til -65 451 589 000 kroner, som er en økning på kr 381,4 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at petroleumsindustrien er Norges største eksportnæring. Gjennom det statlige eierskapet i energiselskaper, Petoro, SDØE og gjennom skatte- og avgiftspolitikken skal det sikres at verdiene fra næringen kommer fellesskapet til gode. Petroleumpolitikken må utformes slik at den i størst mulig grad stimulerer lokal verdiskaping, gir positive ringvirkninger regionalt og bidrar til industriell utvikling. Den lave oljeprisen har ført til lavere etterspørsel og høyere arbeidsledighet i olje- og gasssektoren. Dette medlem er bekymret for denne utviklingen og understreker behovet for tiltak som kan bidra til at konsekvensene av fallet i aktivitet ikke fører til tap av verdifull kompetanse og redusert verdiskaping.

Dette medlem mener at den norske energipolitikken, med hjemfallsrett og nasjonalt og lokalt eierskap til naturressursene, har vært avgjørende for fordelingen av inntekter fra kraftsektoren. Dette medlem vil opprettholde og sikre rammeverket rundt sektoren som sørger for at fellesskapet får sin andel av verdiene fra disse naturressursene. Dette medlem understreker at infrastrukturen også er en del av det nasjonale og lokale eierskapet. Senterpartiet er kritisk til strukturendringer som fører til at mindre selskaper som driver godt, blir presset inn i større selskaper.

Dette medlem mener at det er et mål at mest mulig av energien vi bruker, er fornybar. Satsing på produksjon av fornybar energi og teknologiutvikling gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping i Norge. Selv om Norge allerede er en stor produsent av fornybar energi, bør vi satse mer på teknologiutvikling og på utvikling av nye fornybare energikilder.

I framtiden må mer av den fossile energibruk erstattes med fornybar energi. I et klimaperspektiv vil

dette bidra til reduserte utslipp og gi mange muligheter for det norske samfunnet, men samtidig kreve en betydelig omstilling. Dette medlem legger til grunn at kraftoverskuddet i hovedsak må brukes til å utvikle og satse på kraftkrevende industri, å elektrifisere mer av sokkelen og en fornuftig utbygging av kabler for eksport av kraft til utlandet.

Dette medlem mener at det er grunnlag for å vri forskningsinnsatsen til fornybar energi, og at petroleumsnæringen selv er i stand til å bære en større del av sitt forskningsarbeid.

Dette medlem viser særlig til at Senterpartiet har styrket overføringene til Norges forskningsråd for særlig å styrke ENERGIX-programmet.

Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer å øke energifondet og å øke den positive innsatsen Enova bidrar med innen fornybar energi. Gjennom en ny avtale ligger det til rette for at Enova får en stadig viktigere rolle i norsk klimaomstilling, og vi kommer i årene framover til å være avhengig av at Enova har styrke til å møte alle sine oppgaver. Dette medlem viser til at Senterpartiet derfor går inn for å styrke energifondet med 20 mrd. kroner samtidig som Enova tilføres økte ressurser til både å kunne oppfylle målet om å redusere energibruk i eksisterende bygg og til å etablere en offentlig tilgjengelig ladeinfrastruktur for elbiler. Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til Enova med 150 mill. kroner. Innenfor denne rammen legges det opp til en satsing på grønne verdikjeder og bioøkonomi på 100 mill. kroner samt en satsing på enøktiltak i husholdningene på 50 mill. kroner. Dette medlem understreker at det er et potensial for at flere søker om støtte til tiltak for å gjøre boligen sin mer energieffektiv.

Dette medlem mener videre at et skattefradrag for enøktiltak er det beste virkemiddelet for å stimulere til energieffektivisering i private boliger, fordi det samtidig gir et fortrinn for den seriøse delen av byggebransjen gjennom at skattefradrag bare kan gis til dokumentert og «hvitt» arbeid. Enkelte med lav inntekt vil imidlertid ikke benytte seg av en fra-

dragsordning. Derfor bør også den eksisterende støt-teordningen gjennom Enova beholdes.

Dette medlem konstaterer at regjeringen igjen reduserer tilskuddsordningen til utjevning av overføringstariffer kraftig i sitt forslag til statsbudsjett. Denne ordningen skal redusere de geografiske forskjellene i nettleien ved at nettselskapene i de delene av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie. Dette medlem vil påpeke at ordningen etter flere år med reduksjoner nå varsles avvirket, og at dette vil bety høyere nettleie for mange tusen nettkunder i ulike deler av landet. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke ordningen med 100 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke at ved siden av olje og gass er vannkraften Norges viktigste naturressurs. Ren, klimavennlig og rimelig energi fra norske vassdrag har vært og er viktig for norsk industri. Utviklingen av denne naturressursen har vært mulig gjort av et tett samarbeid mellom industri, stat og lokaldemokrati hvor prinsippet om en rimelig fordeling av verdiene har stått sentralt. I dag står mange kraftkommuner overfor et stort inntektsbortfall, og det er beregnet at kraftkommunene vil tape opp til 400 mill. kroner i kraftinntekter fra 2016 til 2017. Dette

medlem vil understreke at det er en alvorlig situasjon for mange kommuner som får en sterk svikt i sine inntekter. Dette medlem viser til at dette blant annet skjer fordi kommunenes andel av kraftinntektene reduseres fordi kapitaliseringsrenten for vannkraft ikke er justert i tråd med markedsrenten. Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å nedjustere kapitaliseringsrenten fra 4,5 til 3 pst. og at det for fremtiden fastsettes et forutsigbart beregningssystem som tar hensyn til markedsrente.

Dette medlem viser til at regjeringens forslag til økning av grunnrentebeskatning fra 33 til 34,3 pst. rammer kraftnæringen hardt. Dette gir ikke kraftnæringen insentiver til å investere og å utvikle sin verdiskapning. Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår fjerne økningen i grunnrentebeskatningen, samtidig som vi vil heve normrenten for beregning av friinntekt med 0,5 pst. Dette vil styrke arbeidet med investering og vedlikehold innen kraftbransjen.

Dette medlem viser til at Senterpartiets alternative statsbudsjett innebærer følgende konkrete endringer i forhold til Prop. 1 S (2016–2017) under rammeområde 12, Olje og energi:

Post	Formål	Senterpartiets forslag 2017 (endringer i mill. kr.)
1800.01	Olje- og energidepartementet. Driftsutgifter	-10,0
1800.21	Olje- og energidepartementet. Spesielle driftsutgifter	-3,0
1810.01	Oljedirektoratet. Driftsutgifter	-5,0
1815.70	Petoro AS. Administrasjon	-5,0
1815.72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	-1,5
1815.73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	-7,1
1820.22	Flom- og skredforebygging	75,0
1820.73	Utjevning av overføringstariffer	100,0
1820.74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	10,0
1825.50	Overføring til Energifondet	150,0
1830.50	Overføring til Norges forskningsråd	75,0
1830.51	MET-senter	3,0
Sum endringer ramme 12: olje og energi		381,4

2.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår at ramme 12 settes til -65 971 789 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 138 800 000 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2017 tar utgangspunkt i

budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2016–2017), samt tilleggsproposisjoner 1–5. Konkrete endringer på rammeområde 12 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem viser til at Venstre vil omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som en velfungerende og sikker energiforsyning opprettholdes. Skal de internasjonale klimautfordringene løses,

kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien, samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag fortsatt ikke foreslår sterke nok virkemidler for å få økonomien inn på en kurs som gjør at målene i klimaforliket kan bli nådd.

Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har fastslått at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to; ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. I tillegg mener dette medlem at det bør fokuseres på virkemidler som tar ut næringspotensialet i fornybarneringene i Norge og sørger for en mer robust energiinfrastruktur, for eksempel gjennom flere utlandsforbindelser i strømmettet.

Dette medlem viser til at utjevningstariffen for nettleie er en ordning som sikrer at det ikke er urimelige store utslag i nettkostnadene rundt om i landet. Dette medlem vil sette av 20 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at Venstre vil foreslå å innføre et reelt skattefradrag for miljøtiltak i egen bolig, i stedet for den noe kompliserte hybridordningen som regjeringen foreslår. Dette medlem mener man nå bør rendyrke Enova som et redskap for å ta ut klima-, teknologi- og energieffektiviseringspotensialet i større prosjekter og på sikt avvikle tilskuddene til energitiltak i private boliger.

Dette medlem viser til behovet for å utvikle umoden fornybar teknologi og vil bevilge 3 mill. kroner til MET-senteret for å bidra til å utløse flytende offshore havvind. Dette medlem ønsker videre at vi i Norge skal utvikle og bygge en offshore demonstrator vindpark for å skape et fundament for industrialisering. En slik vindpark må demonstrere oppskalering/industrialisering av ny og eksisterende teknologi. Målet må være å etablere nye samarbeidsløsninger for økt norsk verdiskaping med mål å løfte norsk andel fra 30 til 50 pst.

Dette medlem har vært positiv til at Transnova slås sammen med Enova, og mener dette gjør at man kan se hele den fornybare energikjeden i sammenheng. Men dette medlem vil peke på behovet for å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlige drivstoff. Dette medlem viser til at Stortinget har satt som mål at alle personbiler som selges i 2025, skal være nullutslippsbiler. For å nå dette må-

let mener dette medlem at Enova må styrkes betraktelig i sitt arbeid for infrastruktur for nullutslippsløsninger. Dette medlem viser til at Venstre foreslår å øke nettarriffen, og at dette påslaget i sin helhet går til styrking av Enova på til sammen 630 mill. kroner. Dette medlem peker på at disse midlene i hovedsak skal gå til nullutslippsinfrastruktur innenfor transportsektoren.

Dette medlem viser til at CO₂-fangst og lagring er et viktig virkemiddel for å redusere utslipp fra kraftproduksjon og industri, og at Norge som en storprodusent av fossil energi har et spesielt ansvar for å utvikle denne teknologien. Dette medlem viser til behovet for flere robuste CCS-prosjekter, og foreslår å gi regjeringen tilsagnsfullmakt for hele planleggingsperioden for de CCS-prosjektene de er i gang med.

Dette medlem mener Norge i større grad bør informere om CCS internasjonalt for å bygge opp aksept for denne type klimaløsning, og vil bevilge 10 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener Norge har et ansvar for å ligge i forkant av utviklingen innen petroleumsnæringen, og mener miljøkrav vil bidra til å styrke næringens konkurransevne på lengre sikt. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel må ta hensyn til andre aktiviteter og andre interesser knyttet til miljø, fiskeri og sjøfart. Dette medlem ønsker derfor å føre en politikk for skånsom petroleumsaktivitet. Skånsom aktivitet skjer gjennom etablering av petroleumsfrie soner hvor miljøet er mest sårbart, og gjennom strenge miljøkrav tilknyttet aktivitet i de områdene aktivitet er forsvarlig innenfor økosystemenes rammer. Dette medlem foreslår derfor å avvikle kartlegging av petroleumsforekomster, siden dette først og fremst er kartlegging av sårbare områder, og reduserer overføringene til dette formålet med 57 mill. kroner. Dette medlem vil i tillegg redusere tilsvarende type aktivitet rundt sårbare områder i Oljedirektoratet med 62,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Norge skal gå gjennom et grønt skifte, og at den lave oljeprisen og den økte arbeidsledigheten viser hvor avhengig Norge er av petroleumsnæringen. Dette medlem viser til det regjeringsnedsatte utvalget Grønn konkurransekraft mener forskningen må vris fra fossil energi til grønne næringer, og dette medlem er enig i at det ikke er riktig at staten bruker så store beløp på petroleumsforskning som regjeringen foreslår, siden forskningsressursene bør prioriteres til de andre næringer som må bygges opp parallelt. Dette medlem vil derfor redusere petroleumsforskningen med 390 mill. kroner og viser til at Venstre foreslår tilsvarende økning av annen type forskning på andre rammeområder.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår et nytt teknologioverføringsprogram fra olje- og gass til nye næringer på 60 mill. kroner, som i stor grad brukes til å opprette regionale idélaber for å understøtte teknologitransformasjon fra oljerelaterte teknologier til andre samfunnsområder.

Dette medlem viser til at oljeprisen på sikt er usikker, og at kostandene for nye petroleumsprosjekter er høye. Dette medlem mener, i likhet med Grønn konkurransekraft, at staten og fellesskapet tar en høy risiko i nye petroleumsprosjekter, noe prosjektet Goliat viser med all tydelighet.

Dette medlem viser til at Venstre ønsker å redusere fribeløpet i sitt skatte- og avgiftsopplegg og øke petroleums-skatten med ett prosentpoeng med samme begrunnelse som Grønn konkurransekraft. Dette medlem visere videre til at en høy CO₂-avgift er det mest hensiktsmessige virkemiddelet for å prise inn CO₂-kostnader inn i nye og eksisterende petroleumsprosjekter, og viser til at Venstre foreslår å øke denne avgiften.

Dette medlem mener det er unaturlig at Petoro ikke finansieres gjennom kontantstrømmen til

SDØE. Dette medlem foreslår derfor at finansieringen av Petoro fjernes fra statsbudsjettet, og ønsker å gi Petoro mulighet til ha en langt mer fleksibel finansiering gjennom inntektene fra SDØE. Dette muliggjør også at Petoro har en langt mer aktiv porteføljeforvaltning, noe som vil sikre bedre utnyttelse og bedre forvaltning av statens eierinteresser på norsk sokkel. Dette medlem foreslår derfor å avvike postene på Olje- og energidepartementets budsjett, og opprette tilsvarende poster på SDØEs budsjett. Dette medlem mener det statlige heleide ikke har noen naturlig rolle på Islands sokkel, og ønsker å avvike dette engasjementet, og reduserer disse bevilgningene med 8,6 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår at Fornybar AS skal budsjettere med like stor tapsavsetning som for ordinære såkornfond. Dette medlem mener Fornybar AS ikke kan sammenlignes med et ordinært såkornfond, da risikoprofilen ikke er sammenlignbar.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer i forhold til Prop. 1 S (2016–2017) under rammeområde 12, Olje og energi:

Post. Kap	Tekst	Bokført (endringer i mill. kr.)
1820.73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	20,0
1825.50	Bevilgning til Enova	630,0
1830.73		
(ny post) 1830.74	Teknologioverføringsprogram fra olje- og gass til nye næringer.	60,0
(ny post) 1840.75	Tilskudd til MET-senteret	3,0
(ny post) 1810.21	Internasjonalt arbeid med CO ₂ -håndtering	10,0
1810.23	Kartlegging, petroleumsaktivitet	-57,0
1815.70	Diverse oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, Oljedirektoratet.	-62,5
1815.72	Administrasjonsutgiftene knyttes til Petoro AS flyttes «under streken» og blir en del av SDØEs kontantstrøm.	-343,7
1815.73	Avvikling av Petoros engasjement i leteboring rundt Island	-1,5
1830.50	Petroleumsforskning	-7,1
		-390,0
Sum ramme 12: olje og energi		-138,8
<i>«Under streken»</i>		
1825.96	Fornybar AS. Gå mot regjeringens forslag om å budsjettere med like stor tapsavsetning som ordinære såkornfond.	0,0
2440.30	SDØE. Reduksjon i investeringer tilsvarende kostnader med Petoro.	-343,7
2440.70		
(ny post)	Petoro, Administrasjon	343,7

2.1.7 *Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der rammeområde 12 settes til -65 370 589 000 kroner, som er en netto utgiftsøkning på 462,4 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017).

Dette medlem viser til at naturen skal gi levebrød, glede og velferd også for kommende generasjoner. Derfor må vi stanse klimaendringene og utryddelsen av planter og dyr. Sosialistisk Venstreparti legger fram et alternativt statsbudsjett for reduserte klimagassutslipp og som tar vare på naturen. Tiden for å forurense og satse på fossile løsninger er forbi. Norge trenger en politikk som bygger på regelen: Bare nullutslipp er godt nok. Vi må gå over til biler, fabrikker, båter og hus som ikke forurenser. Dette må også få konsekvenser for energipolitikken som Norge fører.

KUN NULLUTSLIPP ER GODT NOK

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som gir en tydelig retning for miljøvennlig omstilling. Det er viktig både for å bekjempe klimaendringene og for å sørge for at vi har noe å leve av når oljen trappes ned. Ved å være tidlig ute med nullutslippsløsninger kan Norge trygge og skape arbeidsplasser. Ønsket om miljøvennlig omstilling er bakgrunnen for at Sosialistisk Venstreparti satser til sammen 1 mrd. kroner over ulike rammeområder for å kutte utslipp og spare energi i næringsliv industri, havner og bygg gjennom, blant annet gjennom Enova og Miljøteknologiordningen. Dette medlem mener dessuten det er viktig å russe kommunene til å gjennomføre klimatiltak og klimatilpasninger. Over hele verden tar byene teten in den grønne omstillingen, slik rød-grønne Oslo gjør i Norge.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som foreslår 630 mill. kroner i ekstra bevilgning til Enova sammenlignet med regjeringen for å kutte utslipp og spare energi i industri, havner og bygg gjennom Enova. I tillegg til dette foreslår Sosialistisk Venstreparti et skattefradrag for klima- og enøktiltak i husholdningene, øker støtten til lade-infrastruktur i veitransporten og elektrifisering av fergeflåten over andre rammeområder, noe som igjen vil frigjøre midler Enova i dag bruker på disse satsingene.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag til statsbudsjett som foreslår en skattefradragbasert støtte til klimatiltak i husholdningene. Sammen med Sosialistisk Venstrepartis forslag om økte avgifter på fossil oppvarming og raskere framdrift i innføringen av forbud mot all fossil fyringsolje

i bygninger vil dette gi reduserte klimagassutslipp innen 2020.

Dette medlem kan ikke se at regjeringen følger opp sin egen målsetting om å realisere ett fullskala anlegg for CO₂-fangst og lagring i Norge innen 2020. Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti øker satsingen på CO₂-fangst og -lagring fra industrien slik at man kan ha framdrift i arbeidet med en transport- og lagringsløsning til den fullskala rensingen av utslippene på Klemetsrud og ved Yara og Norcems anlegg i Grenland.

Dette medlem mener Norges forskningsinnsats må vris bort fra forskning på olje og over på framtidens fornybare løsninger. I Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett kuttes derfor støtten til petroleumsforskning samtidig som vi øker den klimavennlige forskningen. I tillegg kuttes bevilgninger til oljeleting. For å ta kompetansen fra oljenæringen over i fornybarnæringene viser dette medlem videre til at Sosialistisk Venstreparti går inn for å bygge en demonstrasjonspark for havvind og bevilger 50 mill. kroner i oppstartsmidler, i tillegg til inntil 500 mill. kroner i tilsagnsfullmakt til arbeidet.

TILPASNING TIL KLIMAENDRINGER

Dette medlem minner om at klimaendringene også vil ramme i Norge hardt blant annet i form av skred, flom og styrtregn. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag som øker støtten til flom- og skredsikring med 100 mill. kroner over Olje- og energidepartementets budsjettområde. Dette er en del av en større satsing på klimatilpasning på til sammen 650 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett over en rekke budsjettposter.

KOMMENTARER TIL BUDSJETTFORLIKET

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette medlem mener at regjeringen og støttepartiene har gitt opp å nå målene i klimaforliket om å redusere norske klimautslipp til under 47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020, selv om Venstre hevder det motsatte. Dette medlem mener det er farlig at regjeringen og støttepartiene på denne måten velger å la Norge skulke klimadugnaden i stedet for arbeide så hardt mulig for å nå målene, om enn noe forsinket. I stedet øker de norske klimagassutslippene. Dette står i skarp kontrast til klimaforhandlingene i Marrakech, der alle land oppfordres til å øke innsatsen for å redusere utslippene før 2020 for å unngå de farligste utslagene av klimaendringene.

Selv om budsjettavtalen har gjort et dårlig klimabudsjett litt mindre dårlig, bærer budsjettforliket preg av at regjeringspartiene kun viser frem effekten av klimatiltakene i budsjettet uten å holde dette opp mot de forventede økningene fra andre deler av politikken og den generelle utviklingen i sektorer som transport, oljeutvinning og industri, og uten at det fremmes forslag til klimakutt der utslippene er størst, nemlig i oljeindustrien. Noen av klimaeffektene er i tillegg fremstilt som nye, men er konsekvenser av allerede vedtatt politikk. En slik fremstilling er en fallitterklæring for den helhetlige tilnærmingen til norske klimagassreduksjoner som tre av samarbeidspartiene argumenterer for. Budsjettforliket mangler også det nødvendige grepet for omstilling fra oljeoppdrag til bærekraftige oppdrag for arbeidstakere som mister jobben i oljenæringen.

Dette medlem er fornøyd med at Sosialistisk Venstreparti nå får gjennomslag for at neste anbuds-

utsettelse av Kystruten Bergen–Kirkenes skal ha landstrøm, men mener at det må stilles tydelige forventninger til Enova om raskest mulig å prioritere tilskudd til landstrøm i alle havner der hurtigruten normalt har liggetid på over en time på nordgående eller sørgående rute.

Det er etter dette medlems oppfatning uforståelig at budsjettavtalen ikke følger opp enigheten fra energimeldingen om å redusere energibruken fra byggsektoren med 10TWh innen 2030, ved å legge føringer for at Enova skal bidra til å nå dette målet. Dette viser med all tydelighet at regjeringen ikke føler seg forpliktet av målet Stortinget vedtok, og ikke arbeider for å følge det opp.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett innebærer følgende konkrete endringer i forhold til Prop. 1 S (2016–2017) under rammeområde 12, olje- og energi:

Sak	Beløp	Kapittel	Post
			(i mill. kroner)
Klimatilpasning (flom og skredsikring)	100	1820	22
Utjevning av overføringstariffer	20	1820	73
Telemarkskanalen	6	1820	74
Kutte klimagassutslipp gjennom Enova. Satse ekstra på klimatiltak industri, energieffektiviseringstiltak bygg og landstrøm i norske havner.	630	1825	50
Styrka satsing på havvind. 50 mill. i oppstart og inntil 500 mill. i tilsagnsfullmakt	50	1825	31(ny)
Økt satsing energiforskning	100	1830	50
Styrka satsing karbonfangst og -lagring for å fullføre prosjektet både Klemetsrud i Oslo og prosjektene i Grenland	30	1840	70
Inndekning og omprioriteringer			
Avvikle bevilgning til geologiske undersøkelser	-57	1810	21
Kutte bevilgning til Petoro Iceland	-1,5	1815	72
Kutte bevilgning statlig deltakelse petroleumsvirksomhet islandsk kontinentalsokkel	-7,1	1815	73
Kutt støtten til petroleumsforskning	-408	1830	50
Sum rammeområde 12	462,4		

2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative budsjett der det foreslår en rekke endringer på rammeområde 12 for å sette i gang et grønt skifte i Norge.

OLJE OG GASS

Dette medlem viser til at den viktigste utfordringen i norsk og internasjonal politikk er å redusere Norges og verdens klimagassutslipp raskt nok til å unngå en global oppvarming på mer enn 2 grader. Tidligere har vi trodd at vi kunne hente ut de fossile energiressursene fra felt som allerede var satt i drift. Ny forskning viser imidlertid at skal vi holde oss un-

der 2 graders oppvarming, kan vi ikke engang hente ut ressursene fra felt som er satt i drift.

Dette medlem er derfor av den oppfatning at å fortsette å bruke milliarder av kroner på å lete etter nye fossile reserver i sårbare farvann ikke er en rasjonell strategi, hverken for verdens klima eller norsk økonomi.

Dette medlem viser til at norsk økonomi er sterkt knyttet til oljen, noe vi har sett konsekvensene av siden oljeprisfallet høsten 2014. Norges posisjon som en av verdens største produsenter av olje og gass, har bidratt til nasjonal velstandsutvikling og har muliggjort en etablering av et solid velferdssystem. Men det siste tiårets enorme vekst i utvinningstempoet har ført til en lønnsvekst som er vanskelig for andre bransjer å følge, og som kan gjøre omstillingen bort fra denne næringen vanskeligere.

Dette medlem viser til at Det internasjonale pengefondets (IMF) siste rapport om norsk økonomi, fra mai 2016 ga tydelig uttrykk for at Norge, i tillegg til å håndtere ledighetskrisen og den økonomiske nedgangen, også måtte konsentrere seg om å redusere oljeavhengigheten. IMF understreker at hvis vi nøler med å aktivt omstille oss til en økonomi som ikke er oljeavhengig, er det fare for at høy arbeidsledighet biter seg fast. Dagens oljesubsidiering innebærer at vi utsetter den omstillingen av næringslivet som vi må ta fatt på.

Dette medlem viser også til at regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft gir uttrykk for at norsk oljeproduksjon antageligvis har passert toppen, og at den trolig vil avta videre gjennom tiårene som kommer. Utvalget viser til at mer ambisiøs klimapolitikk vil redusere etterspørselen etter fossile energikilder og derfor redusere lønnsomheten og øke Norges risikoen for dersom vi ikke reduserer aktiviteten.

Dette medlem viser til at målene i Parisavtalen vil bli brutt dersom vi forbrenner kullet, oljen og gassen i felt som allerede er i drift. Skal vi ta konsekvensene av de avtalene vi har underskrevet samtidig som vi tar hensyn til IMF's råd, må Norge trekke tilbake utlysningene av nye oljefelt i 23. og 24. konsesjonsrunde. En naturlig konsekvens av dette er at oljeleterefusjonsordningen avvikles. Lofoten, Vesterålen og Senja må vernes.

FORNYBAR ENERGI

Dette medlem viser til at Norge er i en unik posisjon hvor nærmere 100 pst. av kraftproduksjonen kommer fra fornybare energikilder. Samtidig har kraftnæringen et stort behov for reinvesteringer. Mye av den norske vannkraften ble bygget på 1950-, 60- og 70-tallet og begynner å nærme seg slutten på sin tekniske levealder. Mange nødvendige rehabiliteringsprosjekter som kan gi betydelige gevinster uten

store naturinngrep, er omfattende og ligger nær opp til rene nyinvesteringer. Med dagens kraftpriser vil mange av disse prosjektene i beste fall være marginalt lønnsomme.

Dette medlem viser til at vannkraften har en høyere effektiv beskatning enn noen annen næring, inkludert petroleum – dette til tross for at den nominelle skattesatsen for petroleum er betydelig høyere enn for vannkraft. Regjeringens forslag om å heve grunnrenteskattesatsen for vannkraft øker avstanden til øvrig næringsliv ytterligere.

Dette medlem viser derfor til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett hvor det foreslås å reversere regjeringens økning i grunnrenteskatten for vannkraftnæringen.

Dette medlem viser til at Stortinget i Innst. 70 S (2015–2016) ba regjeringen legge frem en strategi som bidrar til realisering av demonstrasjonsprosjekter for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke har fulgt opp dette vedtaket, og viser derfor til Miljøpartiet De Grønnes forslag om å bevilge 300 mill. kroner til en insentivpakke for marin fornybar energi. Denne pakken forutsettes å bidra til å gjøre det attraktivt for næringslivet å bygge ut prosjekter hvor ny teknologi kan testes og kvalifiseres til bruk internasjonalt. Miljøpartiet De Grønne foreslår derfor å bevilge midler til å etablere en demonstrasjonspark for havvind i tråd med Stortingets vedtak i Innst. 70 S (2015–2016).

KARBONFANGST OG LAGRING

Dette medlem viser til at skal Norge og verden kunne nå sine fastsatte klimamål, vil det være behov for fangst og lagring av CO₂ fra industriprosesser både i Norge og på kontinentet. Norge har noen av de beste lagringsmulighetene for CO₂ i Europa. Den norske delen av Nordsjøen har lagringsplass til å dekke store deler av EUs lagringsbehov. Dette er en forretningsmulighet for Norge. Vi kan delvis bruke infrastrukturen vi i dag bruker for eksport av olje og gass. I tillegg har vi enorme lagringsmuligheter i uttømte olje- og gassreservoarer. Hvordan Nordsjøen kan brukes som lagringsplass for CO₂, er allerede kartlagt av Oljedirektoratet. Det er god kapasitet til å lagre CO₂ ikke bare fra Norge, men også fra land som Storbritannia, Tyskland, Danmark og Frankrike. I EUs eget veikart for 2050 anslår de at det må fanges og lagres mellom 3,5 og 12,8 gigatonn CO₂.

Karbonfangst og -lagring må ikke benyttes som et påskudd for å forlenge oljealderen, men mange industriprosesser kan ikke redusere sine utslipp ved å endre fra fossil til fornybar energi. I sementindustrien kommer for eksempel deler av utslippene fra selve prosessen. I avfallsforbrenning kommer utslippene

fra avfallet som forbrennes. Industrien har kommet langt i arbeidet med å redusere klimagassutslippene, men blir nødt til å redusere utslippene ytterligere. Skal vi få til dette, vil vi være avhengig av å fange og lagre CO₂-utslippene fra store punktutslipp. Miljøpartiet De Grønne vil satse på utbygging av de tre CCS-pilotene som regjeringen viderefører.

Dette medlem viser til at i Miljøpartiet De Grønnes forslag til budsjett er det foreslått å øke bevilgningene til CO₂-håndtering med 230 mill. kroner.

ELEKTRIFISERING AV KYSTEN

Dette medlem viser til at Norge har et særlig stort potensial for å bygge opp nytt næringsliv knyttet til Norges over 100 000 kilometer lange kystlinje og til havet. I kyst- og havrommet har vi et komparativt fortrinn. Den maritime næringen og fiskerinæringen har vært en viktig inntektskilde i mange hundre år, og oljenæringen ble utviklet ut fra vår maritime spisskompetanse. Våre lange tradisjoner for å ta i bruk havet, bygge industriell virksomhet rundt dette sammen med våre enorme fornybare energiresurser, er et viktig komparativt fortrinn som bør utnyttes til fulle når vi skal omstille oss bort fra en oljebasert økonomi.

Framtidas kystnæringer må være utslippsfrie. Slik Norge allerede har blitt et utstillingsvindu for elektrifisert transport på veien, bør vi også bli det på havet ved å utvikle en utslippsfri kystflåte.

Dette medlem viser til at Norge kan sikre eksisterende og kreere nye arbeidsplasser ved å satse på en utslippsfri kystskipsflåte. Vi ser at det globale verdensmarkedet begynner å etterspørre fartøy med lavere utslipp. Dersom vi er tidlig ute med å bygge opp en elektrisk eller utslippsfri fartøyflåte, vil det kunne gi norske rederier et konkurransemessig fortrinn. Det vil også være en viktig stimulans til en sektor som sli-

ter med redusert offshore aktivitet på grunn av nedturen i oljebransjen.

Dette medlem foreslår derfor økte bevilgninger til Enova. Dette medlem foreslår også at det settes som mål at landstrøm skal være utlullet i de største norske havnene innen 2023. Dette vil gi forutsigbarhet for skips- og cruisetrafikken.

Dette medlem foreslår også at det settes et mål om at fiskemerdene langs kysten skal være elektrifisert innen 2023. Dette må kombineres med eventuelle reguleringer gjennom konsesjonene som gis.

FLOM OG SKREDFOREBYGGING

Dette medlem viser til at Norge står overfor et stort endringsprosjekt i møte med dramatiske klimaendringer. Den store klimaregningen for staten, norske kommuner og fylker begynner nå å vises i form av flommer, ras og store kostnader til å tilpasse veier, avløpssystemer, bebyggelse og infrastruktur til et annerledes klima. De økonomiske konsekvensene av mer ekstremvær som følge av klimaendringer kan beløpe seg til mellom 50 og 100 mrd. kroner årlig i siste halvdel av dette århundret. Utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i klimaforebygging.

Dette medlem foreslår derfor et nytt program som skal ruste opp landets evne til å håndtere klimaendringer. De viktigste tiltakene er etablering av en landsdekkende ordning med klima- og miljørådgivere og en dobling av investeringene i flom- og skredforebygging over hele Norge. I Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett foreslås det derfor en økning på 400 mill. kroner på NVEs budsjett, kap. 1820 post 60.

2.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 12. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 12. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
Utgifter (i tusen kroner)								
1800		Olje- og energidepartementet						
	1	Driftsutgifter	188 259	187 754 (-505)	163 259 (-25 000)	178 259 (-10 000)	188 259 (0)	188 259 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 000	26 927 (-73)	27 000 (0)	24 000 (-3 000)	27 000 (0)	27 000 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer	500	498 (-2)	500 (0)	500 (0)	500 (0)	500 (0)
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	45 800	45 800 (0)	45 800 (0)	45 800 (0)	45 800 (0)	35 800 (-10 000)
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	5 000	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	1 000 (-4 000)
1810		Oljedirektoratet						
	1	Driftsutgifter	297 000	296 220 (-780)	297 000 (0)	292 000 (-5 000)	297 000 (0)	267 000 (-30 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000	36 443 (-20 557)	57 000 (0)	57 000 (0)	0 (-57 000)	0 (-57 000)
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	125 000	125 000 (0)	125 000 (0)	125 000 (0)	125 000 (0)	50 000 (-75 000)
1815		Petoro AS						
	70	Administrasjon	343 700	342 685 (-1 015)	343 700 (0)	338 700 (-5 000)	343 700 (0)	0 (-343 700)
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500	1 500 (0)	1 500 (0)	0 (-1 500)	0 (-1 500)	0 (-1 500)
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	7 100	7 100 (0)	7 100 (0)	0 (-7 100)	0 (-7 100)	0 (-7 100)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Driftsutgifter	587 000	585 478 (-1 522)	587 000 (0)	587 000 (0)	587 000 (0)	592 000 (+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	31 000	30 651 (-349)	31 000 (0)	31 000 (0)	31 000 (0)	31 000 (0)
	22	Flom- og skredforebygging	254 000	272 892 (+18 892)	254 000 (0)	329 000 (+75 000)	354 000 (+100 000)	254 000 (0)
	25	Vilkårsrevisjoner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	70 000	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)	70 000 (0)	470 000 (+400 000)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	10 000 (+10 000)	20 000 (+20 000)	100 000 (+100 000)	20 000 (+20 000)	10 000 (+10 000)
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	6 600	8 600 (+2 000)	11 600 (+5 000)	16 600 (+10 000)	12 600 (+6 000)	6 600 (0)
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi						
	31	Havvind	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	50	Overføring til Energifondet	2 286 000	2 586 000 (+300 000)	2 490 000 (+204 000)	2 436 000 (+150 000)	2 916 000 (+630 000)	2 636 000 (+350 000)
	51	Energirådgivning	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	155 000 (+155 000)
	52	Infrastruktur for nullutslippsteknologi	0	0 (0)	100 000 (+100 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	52	Fornybar energi i transportsektoren	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 000 000 (+1 000 000)
	53	Havvindprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
	54	Biogassprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
1827		Energiomlegging						
	60	Investeringsprogram for lokale klimatiltak	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
1830		Forskning og næringsutvikling						
	50	Overføring til Norges forskningsråd	896 200	893 654 (-2 546)	896 200 (0)	971 200 (+75 000)	588 200 (-308 000)	897 200 (+1 000)
	51	MET-senter	0	0 (0)	0 (0)	3 000 (+3 000)	0 (0)	0 (0)
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	30 200	34 200 (+4 000)	30 200 (0)	30 200 (0)	30 200 (0)	0 (-30 200)
	73	INTPOW	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	6 000 (+6 000)
1840		CO₂-håndtering						
	21	Spesielle driftsutgifter	4 800	4 665 (-135)	4 800 (0)	4 800 (0)	4 800 (0)	54 800 (+50 000)
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	225 000	199 236 (-25 764)	375 000 (+150 000)	225 000 (0)	225 000 (0)	225 000 (0)
	70	Gassnova SF	437 000	436 619 (-381)	437 000 (0)	437 000 (0)	467 000 (+30 000)	537 000 (+100 000)
	74	Tilskudd til Gassco AS	30 000	30 000 (0)	30 000 (0)	30 000 (0)	30 000 (0)	80 000 (+50 000)
	75	CO ₂ -håndtering, lagring av CO ₂	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	30	Investeringer	25 500 000	25 500 000 (0)	25 500 000 (0)	25 500 000 (0)	25 500 000 (0)	21 802 500 (-3 697 500)
	70	Driftsutgifter Petro	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	310 000 (+310 000)
2490		NVE Anlegg						
	24	Driftsresultat:	-10 000	-13 000 (-3 000)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)
	6	Reguleringsfond	-10 000	-13 000 (-3 000)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)
		Sum utgifter	32 207 959	32 486 222 (+278 263)	32 661 959 (+454 000)	32 589 359 (+381 400)	32 670 359 (+462 400)	31 323 959 (-884 000)
Inntekter (i tusen kroner)								
4800		Olje- og energi-departementet						
	10	Refusjoner	644	638 (-6)	644 (0)	644 (0)	644 (0)	644 (0)
4810		Oljedirektoratet						
	1	Gebyrinntekter	36 654	36 577 (-77)	36 654 (0)	36 654 (0)	36 654 (0)	36 654 (0)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	125 000	124 625 (-375)	125 000 (0)	125 000 (0)	125 000 (0)	125 000 (0)
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Gebyrinntekter	73 000	72 786 (-214)	73 000 (0)	73 000 (0)	73 000 (0)	73 000 (0)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	90 000	89 733 (-267)	90 000 (0)	90 000 (0)	90 000 (0)	90 000 (0)
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	24	Driftsresultat:	66 400 000	66 400 000 (0)	66 400 000 (0)	66 400 000 (0)	66 400 000 (0)	66 900 000 (+500 000)
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000	-1 700 000 (0)	-1 700 000 (0)	-1 700 000 (0)	-1 700 000 (0)	-1 200 000 (+500 000)
		Sum inntekter	98 040 948	98 040 009 (-939)	98 040 948 (0)	98 040 948 (0)	98 040 948 (0)	98 540 948 (+500 000)
		Sum netto	-65 832 989	-65 553 787 (+279 202)	-65 378 989 (+454 000)	-65 451 589 (+381 400)	-65 370 589 (+462 400)	-67 216 989 (-1 384 000)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen og samarbeidspartiene bygger sin politikk på en effektiv bruk av felleskapets ressurser. Flertallet viser til at budsjettenigheten mellom de fire partiene bygger opp under dette, og at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen forsterkes i enigheten. Flertallet viser til at Enova styrkes som følge av enigheten, og at det foretas andre omdisponeringer for å forsterke innsatsen for et grønt skifte.

Flertallet viser til budsjettenigheten hvor avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen økes med 0,3 pst. fra 0,5 til 0,8 pst. Flertallet viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene økte prosentvis i avbyråkratiseringsreformen med 0,3 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på følgende poster er redusert som følge av dette: kap. 1800 post 1, 21, 50, kap. 1810 post 1, 21, kap. 1815 post 70, kap. 1820, post 1, 21, kap. 1830 post 50 og kap. 1840 post 21, 70.

Flertallet viser videre til at følgende poster for inntekter er redusert: kap. 4810, post 1, 2, kap. 4820 post 1, 2.

2.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 12 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

2.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 268,559 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 11,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2016. Bevilgning i 2016 var 240,555 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at det er et overordnet mål for energipolitikken å sikre høy verdiskaping gjennom effektiv, miljøvennlig og bærekraftig forvaltning av energiresursene.

Komiteen viser til at petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter og eksportverdi. Næringen sysselsetter om lag 200 000 personer direkte eller indirekte.

Komiteen vil understreke betydningen av at utnyttelse av naturressursene har et langsiktig perspektiv, og ser dette som en svært viktig forutsetning for nasjonens velferdsutvikling og en bærekraftig utvikling. Komiteen viser til at Olje- og energidepartementets hovedoppgave er å tilrettelegge for en samordnet og helhetlig energipolitikk, hvor de samlede ressursene utnyttes på en best mulig måte, og ber

regjeringen legge dette til grunn for sitt videre arbeid på området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å redusere kap. 1800 post 1 med 25 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket hvor den såkalte effektiviseringsreformen økes med 0,3 pst. Disse medlemmer støtter forslaget, men har teknisk valgt å legge kuttene i sin helhet på kap. 2309 post 1, under finanskomiteens rammeområde.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative forslag til statsbudsjett der det foreslås at kap. 1800 post 1 reduseres med til sammen 13 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å redusere bevilgningen under post 71 med 10 mill. kroner og post 72 med 4 mill. kroner.

2.2.2 Kap. 4800 Olje og energidepartementet

Det foreslås 2,094 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 39,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen slutter seg til dette.

2.2.3 Kap. 1810 Oljedirektoratet

Det foreslås bevilget 479,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 6,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Oljedirektoratet har en sentral rolle i forvaltningen av olje- og gassressursene på norsk sokkel. Direktoratet utøver forvaltningsmyndighet i forbindelse med tildeling av areal, undersøkelser etter og utvinning av petroleumsforekomster på sokkelen.

Komiteen viser til arbeidet Oljedirektoratet gjør med å kartlegge mulighetene som ligger i lagring av CO₂ på norsk sokkel, og dette er et viktig arbeid med tanke på å løse Norges og verdens klimautfordringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Oljedirektoratet skal jobbe mot tre spesifiserte delmål:

- 1) å arbeide for langsiktig ressurstilgang, herunder en effektiv og forsvarlig letevirsomhet,

- 2) å sikre en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning knyttet til utbygging og drift
- 3) å være et nasjonalt sokkelbibliotek og spre fakta og kunnskap.

Flertallet viser til at direktoratet skal ha en pådriverrolle for å realisere verdi- og ressurspotensialet på norsk sokkel, samt bidra til å utløse størst mulige verdier for samfunnet ved å fremme en forsvarlig ressursforvaltning, hvor sikkerhet, beredskap og hensyn til det ytre miljø og klima er viktige elementer. Flertallet har merket seg at det i 2015 ble brukt mye ressurser på å følge opp tildelingspolitikken og legge forholdene til rette for at utforskningen av tildelt areal skjer effektivt. Flertallet viser til at det i 2015 ble påbegynt 56 letebrønner på norsk sokkel og gjort totalt 17 funn.

Flertallet vil understreke viktigheten av Oljedirektoratets ansvar for å sikre en effektiv ressursforvaltning knyttet til utbygging og drift på norsk sokkel, for å skape størst mulige verdier for samfunnet. Flertallet har merket seg at fall i oljeprisen og selskapenes arbeid med å redusere kostnader også i 2015 preget aktiviteten på norsk sokkel.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, understreker viktigheten av at Oljedirektoratet også bidrar til at Norge oppfyller sine miljø- og klimapolitiske målsettinger. I denne sammenheng er fortsatt god og løpende kontakt med selskapene som opererer på norsk sokkel, viktig. Oljedirektoratet skal kontinuerlig i forbindelse med vurderinger av innleverte planer for utbygging og drift (PUD) ha et søkelys på bruk av best tilgjengelig teknologi, energieffektivitet og miljøvennlighet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene hvor det foreslås å redusere geologisk kartlegging under Oljedirektoratet. Flertallet foreslår at kap. 1810 post 21 reduseres med 20,57 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet peker på at samlede investeringer på norsk sokkel har falt med 15 pst. i 2015 og forventes å falle ytterligere med 10 pst. i 2016 før det stabiliserer seg i 2017. Investeringsfallet har ført til at 35 000 arbeidsplasser har gått tapt, noe som har resultert i høy arbeidsledighet særlig på Sør- og Vestlandet. Leteaktiviteten og investeringene i leting viser en bratt nedgang. I 2015 ble det boret 56 letebrønner og investert 32 mrd. kroner i leting. I 2016 har det blitt påbegynt 30 letebrønner, og investerin-

gene forventes å ligge på 21 mrd. kroner, og fallet forventes å fortsette inn i 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til at mens deler av fallet i samlede investeringskostnader kan tilskrives effektivisering oppnådd i samarbeid mellom oljeselskaper og leverandører, kommer en altfor stor del som resultat av at aktivitet blir skjøvet ut i tid, og rent prispress mot leverandører. Denne type kostnadsreduksjoner er ikke bærekraftig.

Disse medlemmer viser til at mange utbyggingsprosjekter fortsatt har store kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Disse medlemmer er oppmerksom på at deler av overskridelsene kan tilskrives verdiskapende tilleggsarbeider, og at det er et usikkerhetsspenn i estimerte kostnader oppgitt i PUD. Det er like fullt et faktum at prosjekter som er satt ut til asiatiske verft, står for en stor del av de samlede overskridelsene på prosjektene. Skatteregimet er innrettet slik at disse kostnadene kommer til fradrag på skatt. Det er videre slik at utsatt produksjon også fører til tap i skatteinntekter. Disse medlemmer er derfor av den oppfatning at Oljedirektoratet i større grad enn nå må følge opp lisensenes prosjektforberedelser, kontraktsstrategier og prosjektgjennomføring med sikte på å redusere risiko for kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Dette er i tråd med direktoratets mandat om å sikre en effektiv ressursforvaltning og å skape størst mulig verdier for samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret for at kapasitet, kompetanse og ressurser går tapt som følge av ukloke og kortsiktige disposisjoner fra oljeselskapenes side. Disse medlemmer mener derfor at myndighetene må ta en sterkere rolle og legge til rette for at aktivitetsfallet dempes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan i samarbeid med partene i arbeidslivet for å sikre at nødvendig vedlikehold utføres, redusere sikkerhetskritisk vedlikeholdsetterslep og sikre en høy HMS-standard på all aktivitet som foregår på norsk sokkel. Handlingsplanen skal også anviser en klar strategi for å gjennomføre permanent plugging av brønner på norsk sokkel, og slik dra nytte av ledig kapasitet i riggmarkedet. Handlingsplanen legges frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at alle funn og felt på norsk sokkel blir fulgt opp av Oljedirektoratet med en differensiert innsats, basert på en systematisk årlig prioritering. Flertallet mener at Oljedirektoratet har en viktig rolle som pådriver for å sikre at verdi- og ressurspotensialet på sokkelen realiseres gjennom vektlegging av langsiktige løsninger, oppsidemuligheter, områdeløsninger ved samordning på tvers av utvinnings-tillatelser og oppfølging av at tidskritiske ressurser ikke går tapt. Dette er særlig viktig i en tid da det er økt fokus på kostnadskutt i olje- og gassnæringen.

Flertallet viser til at Oljedirektoratet skal være et nasjonalt sokkelbibliotek og spre fakta og kunnskap om aktiviteten og mulighetene på norsk sokkel. Flertallet har merket seg at direktoratet har oppdatert estimatet for uoppdagede petroleumsressurser for hele norsk kontinentalsokkel, og at det nye anslaget er på 2 920 MSm³, noe som tilsvarer en samlet reduksjon på 20 MSm³ siden forrige estimat.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at kunnskapen om hva som finnes av ressurser på norsk sokkel, er avgjørende for å sikre god ressursforvaltning og ivareta norske nasjonale interesser. Disse medlemmer konstaterer at bevilgninger til kartlegging av ressursene ble redusert fra 173 mill. kroner i 2016-budsjettet til 57 mill. kroner i 2017-budsjettet, og at dette i det borgerlige budsjettforliket blir ytterligere redusert med 20 mill. kroner, til sammen reduseres bevilgning til kartlegging av ressurser med nærmere 80 pst.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at bevilgningen til seismiske undersøkelser nord i Barentshavet og rundt Svalbard må kuttes. Dette medlem mener oljeboring ved iskanten ikke er i tråd med vårt forvalteransvar, og at det er feil bruk av ressursene å kartlegge dette området.

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å redusere kap. 1810 post 21 med 57 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at bevilgningen til Oljedirektoratet reduseres med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det allerede er påvist mer olje og gass på norsk sokkel enn det er forsvarlig å produsere dersom vedtatte klimamål skal nås på en rettferdig måte. Det er derfor liten grunn til å bevilge statlige

midler til å stimulere til leting etter nye ressurser. Disse medlemmer går derfor mot nye tildelinger av areal til oljeindustrien og mener Norge må gjøre en gjennomgang av hvordan den norske oljepolitikken skal tilpasses ambisjonen om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører, som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en gjennomgang av petroleumsbeskatningen for å sikre at den ikke fremmer investeringer i petroleumsutvinning, som ikke er forenlig med klimaavtalen i Paris og ambisjonen om å unngå en global oppvarming på mer enn 1,5 grader.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om å gjøre petroleumsbeskatningen nøytral og fjerne dagens subsidiering av oljenæringen.»

«Stortinget ber regjeringen stanse 24. konsesjonsrunde.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak våren 2017 om energibruken på sokkelen og sammenhengen med fastlandets kraftsystem, med en vurdering av sokkelens energibehov og hvordan dette skal dekkes i fremtiden, i tråd med ambisjonen om at vi ikke skal overstige 1,5 graders temperaturstigning.»

«Stortinget ber regjeringen etablere et program for nullutslippsteknologi for olje- og gassektoren og slik bidra til nullutslippsløsninger i gjenværende produksjon og bruk av fossile energikilder. Programmet skal finansieres av olje- og gassnæringen gjennom pålegg i konsesjonsbetingelsene.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at FNs klimapanel har slått fast at mellom 73 og 86 pst. av verdens kjente fossile energireserver må bli liggende i bakken.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås å nedprioritere bevilgningen til seismikkskyting og geologisk kartlegging av petroleumsressurser. Dette medlem viser til at siden betydelige deler av verdens fossile resurser ikke kan utvinnes av hensyn til klimaet, må Norge først klargjøre hvor stor andel av våre res-

surser som ikke skal utvinnes. Dette medlem mener derfor at Norge trenger et tempoutvalg for oljeindustrien som skal gi anbefalinger om norsk utvinningstempo. Oljeutvinningen og oljeutvinningstempoet må tilpasses målet om å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett som kutter 57 mill. kroner i bevilgning til oljeleting i form av geologiske undersøkelser over kap. 1810 post 21.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å redusere Oljedirektoratets bevilgning med 30 mill. kroner. Direktoratet forutsetter å effektivisere driften som følge av lavere aktivitet på norsk sokkel. Videre viser dette medlem til at det foreslås at post 21 kuttet med 57 mill. kroner som følge av forslag om kutt i geologisk kartlegging – blant annet i Barentshavet. Post 23 foreslås kuttet med 75 mill. kroner, da det forutsettes at næringen fullfinansierer samarbeidsprosjektene Diskos og Force.

2.2.4 Kap. 4810 Oljedirektoratet

Det foreslås 161,654. mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 7,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at av disse midlene budsjetteres det med gebyrinntekter fra undersøkelsestillatelser, utvinningstillatelser, seismiske undersøkelser, registreringer i petroleumsregisteret og refusjon av tilsynsutgifter.

2.2.5 Kap. 1811 og kap. 4811 Statoil ASA (unntatt post 96)

Det budsjetteres samlet med utbytteaksjer på 6 407,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteen viser til at det er etablert et utbytteaksjeprogram for Statoil ASA, og at Stortinget ga sitt samtykke til dette, jf. Innst. 260 S (2015–2016). Utbytteaksjeprogrammets formål er at utbytteaksjer kan gi selskapet større finansiell kapasitet til å foreta lønnsomme investeringer som vil generere positiv kontantstrøm over tid.

Komiteen mener det er viktig at selskapets utbyttestrategi på en god måte sikrer selskapets finansielle kapasitet til å gjennomføre lønnsomme investeringer, samtidig som selskapet sikrer høy kvalitet på alle områder av helse, miljø og sikkerhetsarbeidet.

2.2.6 Kap. 1815 Petoro AS

Det foreslås bevilget 352,3 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 0,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Petoro AS ivaretar statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE), og at selskapet også har fått tillagt oppgaven med å forvalte statens deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel.

Komiteen merker seg at SDØE har hatt andeler i få av de største funnene de siste årene. Det må tilstrebes at statens direkte eierandeler holder seg på et nivå hvor Petoro også i fremtiden kan fylle sin rolle i forvaltningen av våre petroleumsressurser.

Komiteen understreker betydningen av selskapets rolle som aktiv partner og dets oppgave med å maksimere verdien av statens eierandeler på norsk sokkel. Lave oljepriser og streng kapitaldisiplin blant oljeselskapene styrker behovet for en aktiv og langsiktig partner som pådriver i arbeidet med forlenget levetid og økt utvinning på sentrale felt på sokkelen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg og støtter at prosjekter for økt utvinning fra Snorre, Heidrun, Troll og Oseberg skal ha særlig oppmerksomhet også i 2017.

Flertallet vil understreke at tidskritiske prosjekter også på andre felt må følges opp. Dette er en viktig oppgave i en tid da oljeselskapene ønsker å utsette samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter av bedriftsøkonomiske årsaker.

Flertallet merker seg og støtter Petoros rolle som en pådriver for en helhetlig utvikling i Barentshavet, og mener at det også i mer modne områder er nødvendig at Petoro opptre som pådriver for helhetlige områdeløsninger som sikrer høy og stabil aktivitet og verdiskaping fra feltene.

Flertallet merker seg at en vurdering og analyse av Petoros bidrag til merverdi for SDØE-porteføljen konkluderer med at selskapet samlet bidrar til betydelig merverdi for staten.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er av den oppfatning at Petoros kjernevirksomhet er norsk sokkel, og at engasjementet på Island bør avvikles.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor bevilgningen reduseres til sammen med 8,6 mill. kroner for Petoro Island og for statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel (kap. 1815 post

72 og 73). Dette medlem viser også til at kap. 1815 post 70 reduseres med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett som kutter til sammen 8,6 mill. kroner til Petoro Island og til statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel (kap. 1815 post 72 og 73).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å flytte Petoros kostnader ut av statsbudsjettet og inn i SDØEs budsjett. Videre foreslås det at man avslutter statlig deltagelse i Petoro Island AS, da det ikke må åpnes for ny petroleumsvirksomhet i de arktiske havområdene.

2.2.7 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås bevilget 1 060,6 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 4,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle i å forvalte vannressursene og de innenlandske energiressursene på en helhetlig og fremtidsrettet måte. I tillegg har NVE en viktig rolle i å forebygge mot flom og naturskade.

Komiteen viser til at Europa står fremfor store utfordringer i energisektoren. Norge spiller en viktig rolle for å nå klima- og fornybarhetsmålene i Europa. Strømforsyning til utlandet knytter oss nærmere til det europeiske kraftmarkedet, bidrar til en bedre samlet utnyttelse av kraftressursene og gir norske aktører adgang til et større marked. Komiteen viser til at det står sentralt i vurderingene av utenlandsforbindelser at de skal etableres i den grad de er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Norge har i dag utenlandsforbindelser til Sverige, Finland, Danmark, Nederland og Russland. To nye utenlandsforbindelser, en til Tyskland og en til Storbritannia, skal etter planen ferdigstilles i 2019 og 2021. I Innst. 24 L (2016–2017), jf. Prop. 98 L (2015–2016), ble energiloven endret slik at også andre enn Statnett kan få konsesjon til å eie og drive utenlandsforbindelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader til innstilling til Prop. 98 L (2015–2016) om rammebetingelsene og det økonomiske fundamentet for utenlandsforbindelser, jf. Innst. 24 L (2016–2017).

Disse medlemmer understreket i sine merknader i denne innstillingen at det ikke er noen grunn til å gjøre endringer i lovverket vedrørende eierskap og drift for utlandsforbindelser på nåværende tidspunkt. Disse medlemmer mener at endringen som ble vedtatt, vil kunne føre til at kundene i det norske transmisjonsnett påføres store kostnader med nettførsterkninger for å realisere utlandsforbindelser, hvor overskudd av inntektsstrømmen i disse kablene går rett til eierne i stedet for – som nå – til kundene i transmisjonsnett, i tillegg til at verdien av de eksisterende forbindelsene reduseres. Lovendringene vil videre kunne føre til behov for omorganisering og byråkratisering av Statnetts rolle.

UTFASING AV FOSSIL FYRING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 248 S (2015–2016) vedtak 642, og ber regjeringen om å legge til rette for en overgangsordning for tilrettelegging for fjernvarme (tidl. 14-8, teknisk forskrift), slik at kommunene ikke mister viktige verktøy i arbeidet med utfasing av oljefyr.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til Innst. 401 S (2015–2016) der energi- og miljøkomiteen skriver følgende:

«Komiteen ber regjeringen sørge for at forskrift om forbud mot fossil oppvarming innen 2020 trer i kraft så snart som mulig og skal gjelde all fossil oppvarming, inkludert spisslast, men med de nødvendige unntaksmuligheter.»

Dette flertallet reagerer på at regjeringen følger opp Stortingets politikk ved å sende ut på høring et forslag om at forbudet mot fossil oppvarming ikke omfatter topplasten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser videre til at regjeringen legger fram status for utfasing av fossil fyring i statlige institusjoner i dette statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at for noen departementers bygg opplyses det at man ikke kommer til å fase ut den fossile fyringen fordi alternativer mangler. Disse medlemmer mener det finnes en rekke gode fornybare og utslippsfrie alternativer til fossil fyring, og at dette derfor ikke er godt nok.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fase ut den fossile oppvarmingen i alle statens bygg innen gitt tidsfrist, siden det alltid finnes mulige tilgjengelige fornybare og utslippsfrie alternativer.»

ENERGIMERKEORDNINGEN

Komiteen vil understreke at energieffektivisering er viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at den rettighetsbaserte ordningen for enøktiltak i husholdninger videreføres. Huseiere skal kunne velge å få støtten som et skattefradrag ved skatteoppgjøret som alternativ til direkte utbetalt støtte fra Enova.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener regjeringen bryter løfter når de ikke innfører noen reell rettighetsbasert skattefradragsordning for enøktiltak i husholdningene, men bruker penger fra Enova for støtte slike tiltak.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag til statsbudsjett som foreslår en reell skattefradragsbasert støtte til klimatiltak i husholdningene. Et reelt skattefradrag vil kunne frigjøre midler Enova i dag bruker på disse satsingene, og gi rom for andre klimasatsinger.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å innføre en reell skattefradragsordning, på kap. 5501 post 70, med beregnet provenyeffekt på 430 mill. kroner.

FLOM OG SKRED

Det foreslås å bevilge 350 mill. kroner til flom- og skredsikring i 2017.

Komiteen har tidligere påpekt at det er avgjørende at kapasiteten til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) styrkes i statsbudsjettet. Hendelser de siste årene viser at kommunesektoren har behov for betydelig støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og til å iverksette effektive forebyggende miljøtiltak. Videre er det viktig å fortsette å utvikle NVEs kompetanse og forsterke direktoratets muligheter til å bistå kommunene.

Komiteen viser til NVEs ansvar for forebygging av ras- og flomskader. I dette arbeidet skal NVE blant annet ta hensyn til klimaendringer. Komiteen viser til at det flere steder i landet – også

i 2016 – har vært utsatt for flom- og skredulykker som følge av store nedbørsmengder. Komiteen mener at de mange flom- og skredulykker de siste årene viser at det er behov for å satse på dette området i årene som kommer. Komiteen peker på at vi aldri kan sikre oss hundre prosent mot fremtidige flom- og skredulykker, men at satsingen på forebyggende tiltak kan redusere skadene og minske omfanget av flom og skred.

Komiteen er kjent med at klimaendringene vil gi mer ekstremvær og jevnt over våtere vær i Norge. Komiteen understreker viktigheten av at den økende værmessige påkjenningen må reflekteres i offentlig planlegging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har merket seg at NVE har overtatt ansvaret for overvåkingen av store fjellskred fra Åknes/Tafjord Beredskap IKS. Flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartene og foreslår at posten økes med 20 mill. kroner. Flertallet mener videre at økningen blant annet skal gå til å gjennomføre en studie av muligheten for drenering som avbøtende tiltak i Åknesrenna.

Flertallet foreslår å øke kap. 1820 post 22 med 18,89 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i rasutsatte områder. Disse medlemmer mener det er viktig at det gjøres avbøtende tiltak der hvor det er mulig. Disse medlemmer mener det er viktig å sette i gang en studie av om drenering kan ha ønsket effekt i fjellmassivet i Åknesrenna. De samfunnsøkonomiske konsekvensene av både evakueringer og et ras med påfølgende flodbølge vil være store. Disse medlemmer viser til at en bevilgning på 15. mill. kroner sikrer at NVE kan starte utredningen av om drenering vil ha ønsket effekt i Åkneset

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å øke kap. 1820 post 22 med 20 mill. kroner, hvorav 15 mill. kroner øremerkes til studier av Åknesrenna-prosjektet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på at behovet for flomsikringstiltak er økende, og at dette vil være en stadig viktigere del av de klimatilpasningstiltakene det norske samfunnet må gjøre i årene framover. Dette medlem viser til at

Senterpartiet i sitt alternative budsjett derfor foreslår å styrke kap. 1820 post 22 med til sammen 75 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 110 S (2016–2017) om konsesjonsbehandling av Opovassdraget, og viser til at staten aktivt bør bidra med finansiering av flomtuell og flomluke for å trygge innbyggerne i Odda. Disse medlemmer mener derfor at penger over kap. 1820 post 22 bør avsettes til dette formål.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett som bevilger 100 mill. kroner mer til flom- og skredforebygging enn det regjeringen foreslår over kap. 1820 post 22. Dette er en del av en større satsing på klimatilpasning på til sammen 650 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett over en rekke budsjettposter.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen til flom- og skredforebyggende arbeid over kap. 1820 post 60 med 400 mill. kroner. Bevilgningen er en del av Miljøpartiet De Grønnes opplegg for et landsdekkende løft for miljøkompetanse og klimaforebygging i kommunene på om lag 750 mill. kroner, som er nærmere omtalt i merknader under Klima- og miljødepartementets budsjett.

OVERVÅKINGSVIRKSOMHET

Komiteen er av den formening at i tillegg til fare- og risikokartlegging av områder som er utsatt for flom og skred, har overvåking og varsling av flom og skred en sentral rolle i å kunne redusere konsekvensene ved aktuelle hendelser og samtidig gi en viss trygghet til dem som bor i utsatte områder. Med pålitelige varsler i tide til både allmenheten og beredskapsapparatet kan man bidra til å redusere opphold og ferdsel i skredutsatte områder, hindre skader samt bidra til å skape trygghet blant folk som bor og ferdes i utsatte områder.

Komiteen viser i denne sammenheng spesielt til overvåkningsvirksomheten som knytter seg til fire høyrisikoobjekter, Åknes, Hegguraksla, Mannen i Møre og Romsdal samt Nordnesfjellet og Gamanjunni i Troms.

FARESONEKARTLEGGING

Komiteen viser til at de siste årene har det vært hyppigere og mer kraftfulle tilfeller av flom-, ras- og skredhendelser. Fare- og risikokartlegging gir kunn-

skap om hvilke områder som er utsatt, og hvilke konsekvenser flom og skred medfører. Slik kunnskap er en forutsetning for en systematisk og effektiv håndtering av flom- og skredrisiko.

Komiteen viser til at virkeligheten mange lokalsamfunn har opplevd de siste årene hva angår flom og skred, vil være mer normalen enn unntaket. Dette er en sterk påminnelse om en av vår framtidens store utfordringer med et villere og våtere vær som følge av klimaendringene.

Komiteen vil understreke at en forutsetning for å møte framtida på en tryggest mulig måte er at den samlede innsatsen i arbeidet for å hindre skader som følge av flom og skred forsterkes. Det er viktig at alle som har planansvar, på en god måte tar hensyn til hva klimaendringene vil kunne føre til. Det blir derfor viktig at myndighetene klarer å etablere et forsterket samspill mellom stat, fylkeskommune og kommunene, slik at man bedre kan sikre folks liv og helse og viktige samfunnsverdier. Komiteen påpeker at klimaendringer stiller større krav til langsiktig planlegging og risikohåndtering i infrastruktur- og byggeprosjekter. Komiteen understøtter viktigheten av å styrke plankompetansen i norske kommuner.

SMÅKRAFTPRODUKSJON

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at det er et stort potensial for småkraftproduksjon i Norge, og at disse ressursene er viktige virkemidler for verdiskapingen i store deler av landet. Ny teknologi gjør at vannkraft kan bygges ut mer skånsomt enn det som var mulig tidligere. Det er viktig å ta tilstrekkelig naturvern-hensyn ved utbyggingen av småkraft.

GRØNNE SERTIFIKATER

Komiteen legger til grunn at ordningen med grønne sertifikater har medført en stor utbygging av fornybar energi i Norge og Sverige. Dette har ført til at i det nordiske kraftmarkedet ligger det an til å bli et stort kraftoverskudd i mange år fremover, og lønnsomheten for eksisterende fornybarproduksjon er i dag under press.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig å legge til rette for et kraftmarked der kraftproduksjonen bygges ut etter lønnsomhet basert på prissignaler. I forbindelse med Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring ble det vedtatt å avvikle ordningen når den utløper i 2021. Utviklingen av fremtidens energisystemer må skje på en måte som ikke svekker verdien av de fornybare energiressursene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at en ordning for stimulering av økt fornybar produksjon etter 2020 må kombineres med en klar plan for innenlandsk bruk og eksport av slik energi, og viser til sine merknader til Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring, jf. Innst. 401 (2015–2016), hvor komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslo følgende:

«Stortinget ber regjeringen våren 2017 fremme en sak for Stortinget med forslag til ny ordning for støtte til ny fornybar energi for å erstatte dagens ordning med grønne sertifikater. Ordningen skal bidra til teknologiutvikling, kraftproduksjon og markedsmuligheter for norsk teknologi.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne støtter avvikling av elsertifikatorrdningen, men vil understreke at dette må skje under forutsetning av at det samtidig opprettes en ny teknologirettet ordning som trer i kraft før 2021. For å sikre forutsigbarhet bør ordningen være utredet og behandlet i 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Norge må videreføre sitt ansvar for å produsere ny fornybar energi. Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget går imot å avvikle ordningen med grønne sertifikater, inntil en ny ordning for produksjon av ny fornybar energi er på plass.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at en ny ordning for støtte til ny fornybar energi skal ha et forpliktende mål om opptrapping av ny fornybar produksjon på 10–20 TWh innen 2030, utover sertifikatmålet for 2021.»

ELEKTRISITETSNETTET

Komiteen mener at dersom Norge de kommende årene skal kunne utnytte de mulighetene en økt utbygging av fornybar energi vil gi oss, er utbygging av overføringsnett for elektrisk kraft helt avgjørende. Vi er inne i en periode med betydelige investeringer i det norske transmisjonsnettet. Statnett planlegger nettinvesteringer i størrelsesorden 50–70 mrd. kroner i perioden fram mot 2025.

Komiteen viser til at det er behov for å gjennomføre tiltak for å bedre forsyningssikkerheten i enkelte deler av landet og for å tilrettelegge for nytt forbruk, ny fornybar kraftproduksjon og økt kraftut-

veksling med utlandet. Store prosjekter er allerede igangsatt eller er under planlegging, og komiteen er tilfreds med dette. Utbyggingen bør gjøres så skånsom som mulig – og da særlig i sårbare naturområder. Et godt utbygd nett er også en forutsetning for å kunne ta ut potensialet for ny kraftproduksjon – og ikke minst for å kunne ta kraften i bruk og skape nye lønnsomme arbeidsplasser i landet.

Komiteen viser til at forbruksmønsteret til husholdningene gir ytterligere behov for å ruste opp strømmettet, og innføring av avansert måle- og styringssystemer (AMS) er vedtatt innført. AMS vil kunne øke forbrukernes bevissthet om eget forbruk og gi mer bevissthet rundt energieffektivisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det burde være en enhetlig tariffmodell for den kraftkrevende industrien. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak om en enhetlig tariffmodell for å oppnå en likeverdig nettariff i regionalnettet og sentralnettet for store forbrukere med høy brukstid (SFHB), og om hvordan en slik ordning raskt kan implementeres, slik at forutsigbarhet sikres for alle SFHB-bedrifter som er knyttet til regionalnettet.»

UTJEVNING AV OVERFØRINGSTARIFFER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten mellom samarbeidspartene og foreslår at det bevilges 10 mill. kroner til utjevning av nettariffer. Flertallet viser til at tilskuddet skal redusere forskjeller i nettleien som oppstår grunnet naturgitte forhold, nærings- og bosesettingsstruktur. Flertallet foreslår å bevilge 10 mill. kroner på kap. 1820 post 73 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017 ikke er foreslått tilskudd til utjevning av overføringstariffer. Disse medlemmer viser til at tilskuddet reduserer geografiske forskjeller i nettleien, som oppstår på grunn av naturgitte forhold, nærings- og bosesettingsstruktur. I tillegg bidrar ordningen til at nettselskaper i de deler av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å overføre 20 mill. kroner fra kap. 1800 post 1 til kap. 1820 post 73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å øke kap. 1820 post 73 med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det er store forskjeller i størrelsen på nettleie, og at en god del av dette er begrunnet i naturgitte forhold som gir økte kostnader til blant annet vedlikehold av nettet. Dette medlem viser til at Senterpartiet anser den statlige tilskuddsordningen for utjamning av nettariffer som et nyttig virkemiddel for å utjamne noen av disse forskjellene. Dette medlem registrerer at denne ordningen nå i realiteten er under avvikling, og at dette vil ha negative konsekvenser for mange tusen sluttbrukere i Nord-Norge, på Vestlandet og i Innlandet. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det på denne bakgrunnen foreslås en økning på 100 mill. kroner på kap. 1820 post 73.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der det bevilges 20 mill. kroner til utjamning av nettariffer over kap. 1820 post 73.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett der det foreslås 10 mill. kroner mer enn regjeringen til utjevning av overføringstariffer.

FORNYBAR EGENPRODUKSJON

Komiteen understreker at Norge har et stort potensial for fornybar energiproduksjon innen vann, vind, bioenergi og andre fornybare kilder som kan utvikles til ny industri i Norge.

TELEMARKSKANALEN

Komiteen viser til at Telemarkskanalen har en viktig funksjon for flomberedskap i vassdraget. Komiteen viser til at det er behov for rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene, slik at disse er i samsvar med NVEs krav, og at dette bidrar til flomvernberedskapen i vassdraget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartene og foreslår å øke tilskuddet til Telemarkskanalen med 2 mill. kroner.

Flertallet viser til at det er behov for oppgradering og rehabilitering av de vassdragstekniske anleggene, og at det trengs ytterligere midler til dette arbeidet. Flertallet foreslår derfor å øke kap. 1820 post 74 med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å overføre 5 mill. kroner fra kap. 1800 post 1 til kap. 1820 post 74. Midlene skal øremerkes tiltak i Telemarkskanalen, og bevilgningen dekkes over kap. 1820 post 22.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til Telemarkskanalen med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor det foreslås å bevilge 6 mill. kroner til Telemarkskanalen.

2.2.8 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås bevilget 182,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 3,9 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at av disse midlene som foreslås, budsjetteres det med gebyrinntekter på 73 mill. kroner, inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomhet på 90 mill. kroner og 19 mill. kroner knyttet til flom- og skredforebygging.

2.2.9 Kap. 2490 NVE Anlegg

Det budsjetteres med et driftsresultat på -10 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 385,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det er gjennomført en bred evaluering av NVEs virksomhet. Evalueringen viser behovet for at NVE i større grad rendyrker sin rolle som planlegger og bestiller av sikringstiltak, og at selve utførelsen av sikringstiltakene settes ut til private entreprenører. Videre viser evalueringen at konkurranseutsetting av utførelsen av sikringstiltak vil stimulere til økt kostnadseffektivitet og innovasjon, samt gjøre det enklere å skalere utbyggingsaktiviteten etter behov.

Flertallet viser til at NVE på oppdrag fra departementet har vurdert evalueringsrapportens anbefaling, og kommet til at det bør utredes en mer samlet, vassdragsfaglig spisset virksomhet dimensjonert for å ha tilstrekkelig kompetanse i krisesituasjoner.

Flertallet viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene hvor det foreslås å øke uttaket fra reguleringsfondet i NVE Anlegg. Flertallet foreslår at kap. 2490 post 24 reduseres med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Olje- og energidepartementets brev til NVE den 9. september 2016 om evalueringen av NVE Anlegg, hvor departementet ber NVE utrede to modeller for NVEs arbeid med sikringstiltak mot flom og skred. Disse medlemmer vil understreke behovet for at NVE anleggs spissede kompetanse sikres for å ivareta samfunnets evne til å håndtere flom og skredrisiko. Disse medlemmer vil videreføre anleggsavdelingen i NVE, som er en viktig innsatsfaktor for best mulig å kunne håndtere situasjoner knyttet til flom og skred. Det forutsettes at beredskapen økes i takt med et økende behov for samfunnstilpasninger mot flom og skred.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre anleggsavdelingen i NVE, som er en viktig innsatsfaktor for best mulig å kunne håndtere situasjoner knyttet til flom og skred. Det forutsettes at beredskapen økes i takt med et økende behov for samfunnstilpasninger mot flom og skred.»

2.2.10 Kap. 1825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi

Det foreslås bevilget 2 311,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 85,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2016. Bevilgning i 2016 var 15 816,0 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2016.

Avkastningen for Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging øker med 720 mill. kroner, jf. kap. 4825. Tilsagnsfullmakt på post 50 Overføring til Energifondet på 400 mill. kroner videreføres i 2017, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

ENOVA

Komiteen mener at Enova SF er et sentralt virkemiddel i energipolitikken og i arbeidet med omstillingen til fremtidens lavutslippssamfunn. Enovas overordnede mål skal være reduserte klimagassut-

slipp og styrket forsyningssikkerhet for energi samt teknologiutvikling som også bidrar til reduserte klimagassutslipp og energieffektivisering i bygg. Enova skal utforme varige virkemidler og programmer med utgangspunkt i disse målene og bidra til varige markedsendringer.

Komiteen viser til at avkastningen fra Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging er den viktigste finansieringskilden til Enovas virksomhet. Komiteen erfarer at som følge av utviklingen i rentemarkedet vil avkastningen og dermed overføringen til fondet bli vesentlig redusert fremover, gitt en uendret størrelse på fondet. Komiteen ser det som svært viktig å sikre bedre forutsigbarhet for finansieringen av Enovas virksomhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, støtter forslaget fra regjeringen om at det fra 2018 legges opp til at overføringene fra Energifondet erstattes med en ordinær utgiftsbevilgning, overføring til Klima- og energifondet, som frikobles fra rentenivået. Flertallet ser det som hensiktsmessig at Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging avvikles fra og med 2018.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Enova er et av våre viktigste verktøy for å redusere klimagassutslippene og realisere lavutslippssamfunnet. Dette flertallet har merket seg at regjeringen foreslår at Enova fra og med 2018 skal finansieres med en ordinær utgiftsbevilgning, overføring til Klima- og energifondet, som frikobles fra rentenivået. Dette flertallet slutter seg til dette og at Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging avvikles fra og med 2018.

Dette flertallet viser også til at Enova allerede i 2017 styrkes betydelig med 300 mill. kroner som følge av enigheten mellom de fire partiene. Dette flertallet er enig om å omprioritere 4 mill. kroner fra kap. 1825 post. 50 til kap. 1830, post 72 Tilskudd til Norwegian Energy Partners. Dette flertallet foreslår at kap. 1825 post 50 økes med 300 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteen viser til Innst. 401 S (2015–2016) og Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring – energipolitikken mot 2030, der Stortinget sluttet seg til grunnprinsippene for styringen av Enova. Komiteen viser til at ny styringsavtale mellom Olje- og energidepartementet og Enova for 2017–2020 er under utarbeidelse, og understreker at føringene

fra energimeldingen må legges til grunn for den nye avtalen.

Komiteen viser til at i tråd med Meld. St. 13 (2014–2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU, vil reduserte utslipp i transportsektoren, miljøvennlig skipsfart og utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi være viktige satsingsområder fremover. Komiteen understreker at Enova er en viktig partner for industrien i satsingen på energieffektivisering og klimateknologi. Enova skal ha stor faglig frihet til å utvikle virkemidler og tildele støtte til enkeltprosjekter. Komiteen ser dette som viktig for at Enova skal kunne angripe de viktigste barrierene for introduksjon og utbredelse av energi- og klimaløsninger og drive frem markedsløsninger som kan bli varige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, støtter forslaget om at satsingen på Enova styrkes ved at den årlige bevilgningen som overføres til Klima- og energifondet trappes opp til 2 mrd. kroner fra og med 2018. I tillegg kommer inntekter fra påslaget på nettatariffen, som for 2017 er anslått til 630 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne mener at Enova vil stå sentralt i arbeidet med å nå Paris-målet. Enova gir i dag støtte til miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon samt til utvikling av energi- og klimateknologi. Disse medlemmer understreker at en av Enovas viktigste oppgaver vil være å legge til rette for tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslippene vesentlig, og mener at fyllestasjoner for nullutslippsbiler, biodrivstoff, landstrøm og elektrifisering av fergeflåte er spesielt viktige områder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til behovet for langsiktighet og forutsigbarhet for Enovas arbeid, og vil derfor videreføre Klima- og energifondet.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å styrke Enova ved å øke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging med 32,5 mrd. kroner i 2017. I tillegg foreslås å øke bevilgningen på kap. 1820 post 50 med 304 mill. kroner. Videre viser disse medlemmer til at det til det settes av 50 mill. kroner til demonstrasjonsanlegg for havvind under miljøteknologiordningen i Næringsdepartementets budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke Enova kraftig. I Senterpartiets

alternative budsjett foreslås det å øke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging med 20 mrd. kroner. I Senterpartiets alternative statsbudsjett økes også bevilgningene til kap. 1825 post 50 med 100 mill. kroner for å styrke arbeidet med «grønne verdikjeder»/bioøkonomi, samt 50 mill. kroner for å styrke arbeidet med enøktiltak i privatboliger.

Dette medlem viser til at det er et potensial for at flere søker om støtte til tiltak for å gjøre boligen sin mer energieffektiv. Dette medlem mener derfor at det bør bli høyere støttesatser for de ulike tiltakene, og at det bør gjøres en gjennomgang av ordningen med mål om å forenkle den ytterligere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til skriftlig spørsmål i Dokument nr. 15:1343 (2015–2016), hvor det stilles spørsmål om støtten fra Enova til miljø- og klimatiltak innenfor skipsfarten. Støtten er innrettet slik at denne gis til rederiet uavhengig av hvor selve prosjektet gjennomføres. Disse medlemmer viser til statsrådets svar, hvor det konkluderes med at «Enova har stor faglig frihet, og utvikler selv programmer og utformer tildelingskriterier basert på foretakets kunnskap og erfaring».

Disse medlemmer mener praksisen i noen tilfeller har ført til at rederiene bruker offentlige midler til å utvikle viktige FoU-prosjekter for den maritime klyngen utenfor Norge, og mener dette svekker det samlede norske kompetansemiljøet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innenfor EØS-regelverket gjennomgå regelverket for Enova, og støtten til innføring av ny klima- og miljøteknologi og teknologiutvikling, slik at formålet med støtten primært innrettes slik at den styrker FoU-miljøene ved norske bedrifter og kompetansemiljøer. En slik støtte bør også ha som mål å avlaste risiko ved tidlig implementering av ny miljø- og klimateknologi.»

«Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova bidrar til å nå målet om 10 TWh reduksjon av energiforbruket i bygg innen 2030, sammenlignet med dagens energiforbruk.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis

alternative statsbudsjett der det foreslås 630 mill. kroner i ekstra bevilgning til Enova sammenliknet med regjeringens forslag. Satsingen finansieres gjennom et påslag til nett tariffen på 1 øre. I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett et skattefradrag for klima- og enøktiltak i husholdningene. Det foreslås også å øke støtten til lade-infrastruktur i veitransporten og elektrifisering av fergeflåten over andre rammeområder. Disse ekstra bevilgningene vil igjen frigjøre midler Enova i dag bruker på disse satsingene, og kan styrke Enovas resterende klimasatsing. Dette medlem mener et økt økonomisk handlingsrom for Enova skal brukes til å kutte utslipp og spare energi i industri, havner og bygg gjennom Enova.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å avvikle fondet for energi og klima. Dette er et fond som gjennom sin avkastning har bidratt til finansiering av Enova. Dette medlem mener et alternativ til avvikling er å la fondet bli et frittstående fond som ikke finansieres ved avkastning av fondet, men som får årlige tilskudd med betydelige tilsagnsfullmakter, der tilskuddene kan overføres til avbenyttelse senere år. Enova skal kunne trekke av fondet ved behov.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre fondet for klima og energi i et frittstående fond med betydelige tilsagnsfullmakter.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova får et selvstendig ansvar for å oppnå 5 TWh reduksjon av samlet energiforbruk i bygg, sammenliknet med dagens energiforbruk, innen utgangen av 2025.»

«Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kW, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.»

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at det skal produseres totalt 0,5 TWh fra soltak på husholdninger innen 2020, og gi Enova i oppgave å sikre at målet nås.»

«Stortinget ber regjeringen sette et mål på 5 TWh produsert strøm og varme generert fra sol.»

«Stortinget ber regjeringen fjerne begrensningen på 100 kW i plusskundeordningen som trer i kraft fra 1. januar 2017.»

Dette medlem mener det er viktig at ved tildeling av midler til landstrøm å vektlegge behov for reduksjon i lokal forurensing.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova vektlegger behovet for reduksjon i lokal forurensing ved tildeling av midler til landstrøm.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås til sammen 2 355 mill. kroner til investeringer og tilskudd til Enova i 2017, sammenliknet med regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett foreslår at 100 mill. kroner øremerkes særskilt støtteordning for installasjon av solcellepanel. Ordningen skal også kunne tas i bruk av offentlige aktører som kommuner og fylkeskommuner. 100 mill. kroner settes av til støtte for utvikling av batteriteknologi på post 50.

Dette medlem viser til at det i sitt alternative budsjett foreslås at det settes av 400 mill. kroner i økte rammer for å støtte industriens omlegging til lavutslippsteknologi over post 50, samt 155 mill. kroner til gratis energirådgivning i hjemmet over post 51.

Dette medlem viser til at det i sitt alternative budsjett i tillegg foreslås en omfattende satsing på elektrifisering av veitransport, skipstrafikk og oppdrettsvirksomhet for å redusere klimagassutslippene. Det settes av til sammen 1 mrd. kroner til dette formålet over post 52 Fornybar energi i transportsektoren. Pengene går til utrulling av landstrøm innen 2023, ved de 20 havnene med størst utslipp, samt til 9 hurtigruteanløpshavner og til landstrøm ved anløp i sårbare fjorder med cruisetraffikk. Det er også behov for betydelige investeringer i nettforsterkning i forbindelse med utrulling av elferger og elektrifiserte fiskemerder.

Dette medlem viser til at det i sitt alternative budsjett foreslås at det bør etableres en insentivpakke for marin fornybar energi, som gjør det attraktivt for næringslivet å bygge ut prosjekter hvor ny teknologi kan testes og kvalifiseres til bruk internasjonalt. Det foreslås at minst 1,2 mrd. kroner bevilges over fire år over Enovas budsjetter. På budsjettet for 2017 foreslås 300 mill. kroner. Et viktig ledd i dette arbeidet er å etablere en demonstrasjonspark for havvind i tråd med Stortingets vedtak i Innst 70 S (2015–2016).

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det også foreslås at det settes av 300 mill. kroner til etablering av et nytt biogassprogram som bl.a. skal støtte opprettelse av biogassanlegg.

FORNYBAR AS

Komiteen støtter forslaget fra regjeringen om å opprette et nytt investeringsselskap med formål å

bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer som direkte eller indirekte bidrar til reduserte klimagassutslipp. Det legges til grunn at innsatsen gjennom investeringselskapet skal være et bidrag til at vi når klimamålene. Komiteen ser at det må påberegnes en viss tapsavsetning for at selskapet skal kunne ha den nødvendige risikoprofil, men legger samtidig til grunn en realistisk forventning om markedsmessig avkastning.

Komiteen støtter regjeringens forslag om at selskapet bør lokaliseres til gode finans- og investeringsmiljø med sikte på godt samspill med disse. Komiteen støtter regjeringens politikk om at ny virksomhet etableres utenfor Oslo.

NULLUTSLIPP TRANSPORT

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er nødvendig å lage en helhetlig plan for utrulling av hydrogen som energibærer og til industrielt bruk.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en utfyllende strategi for økt bruk av hydrogen i transport- og industriektoren, der både analyser, mål og virkemidler utredes. Strategien legges fram som egen sak for Stortinget i løpet av våren 2017.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2017 vurdere hvordan elavgiften slår ut for produksjon av hydrogen til transportformål, og foreslå avgiftsomlegging som reduserer uforholdsmessige ulemper for produksjon av hydrogen til transportformål.»

«Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for lastebiler for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.»

«Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for busser for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at NSB eller CargoNet prøver ut hydrogenlokomotiv på en av jernbanestrekningene som ikke er elektrifisert.»

«Stortinget ber regjeringen i framlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til gradvis innføring av bærekraftig nullutslipp drivstoff på alle dagens dieseldrevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2020.»

«Stortinget ber regjeringen i fremlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til elektrifisering eller annen nullutslippsteknologi på alle dagens dieseldrevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2025.»

ELBIL

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er nødvendig å handle nå om Norge skal nå Stortingets mål om at biler som selges etter 2025, skal være nullutslippsbiler. Satsing på elektrisk infrastruktur må derfor aksellereres.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere ett offentlig ladepunkt per 10. elbil i de ti største byområdene, per 20. elbil ellers i landet, og ett hurtigladedepunkt per 100. elbil.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen innføre et bunnfradrag for effektavgift for hurtigladedere på 5 000 kWh i måneden, i forbindelse med statsbudsjettet for 2018.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen endre teknisk byggforskrift (TEK), slik at det for nye bygg stilles krav om etablering av ladestasjoner for elkjøretøy for alle parkeringsplasser.»

«Stortinget ber regjeringen fortsette omleggingen av bilavgiftene og forsterke utslippsmålet fra 85 g CO₂/km til 10 g CO₂/km, som gjennomsnitt for hele nybilparken innen 2020, samt et mål om at minst ni av ti nye biler som selges i 2020, skal være nullutslippsbiler.»

INDUSTRI

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store investeringer i klimavennlig industri i Norge, herunder garantiordninger som ligger innenfor regelverket om statsstøtte i EØS-avtalen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om endring av havneloven, for å fremme landstrømløsninger i norske havner.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen pålegge anlegget på Melkøya å ta i bruk strøm fra nettet eller ta i bruk karbonfangst og -lagring på egen energiproduksjon.»

NULLUTSLIPP TIL SJØS

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at klimagassutslippene fra sjøfarten har betydelig reduksjonspotensiale. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille utslippskrav til drivstoffbruk i alle norske farvann, og fremme forslag om innføring av forbud mot å benytte tungolje.»

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2018 fremme forslag om innføring av engangsavgift for båtmotorer, for å fremme energieffektivisering og bruk av lav- og nullutslippsteknologi.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om bærekraftig nullutslippsdrivstoff og lav- eller nullutslippsteknologi i neste anbud for kystruten Bergen–Kirkenes.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav til alle supplyskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2019.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav til alle cruiseskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2020.»

«Stortinget ber regjeringen pålegge bruk av differensierte havneavgifter, for å fremme bruk av landstrøm og fornybare drivstoff i skipsfarten.»

«Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2018 fremme forslag om å fjerne fritidsbåters mulighet til å benytte avgiftsfri diesel.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at havnene Bergen, Ålesund, Trondheim, Bodø, Tromsø, Honningsvåg og Kirkenes så snart som mulig får på plass løsning med landstrøm til Hurtigruten.»

2.2.11 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling

Det foreslås bevilget 957,7 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at det er et nasjonalt mål at Norge skal være en internasjonal spydspiss innen miljøvennlig energibruk og energiproduksjon. Komiteen støtter dette og konstaterer at Norges omfattende naturressurser danner grunnlag for både betydelige forskningsmiljøer og en stor leverandørindustri. Samtidig skal støtte til FoU øke mulighetene for norsk næringsliv og kompetanse til å konkurrere i et internasjonalt marked for miljø- og klimavennlige energiløsninger. Komiteen mener FoU er avgjørende for framtidig verdiskaping og Norges konkurranseevne i et krevende internasjonalt marked.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har merket seg at Norwegian Energy Partners er en videreføring av stiftelsen INTSOK, som etter vedtektsendring endrer navn fra 1. januar 2017. Flertallet har også merket seg at mandatet utvides til å omfatte energirelatert leverandørindustri av varer og tjenester, som tidligere ble dekket av foreningen INTPOW. Flertallet er positiv til at synergiene ved denne sammenslåingen vil bidra til å styrke konkurransekraften, og dermed også sysselsetting og verdiskaping for leverandørbedrifter i Norge som jobber internasjonalt innenfor fornybar energi og petroleumsnæringen.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, har merket seg at det er et behov for ekstra midler i prosessen med samkjøringen av de to virksomhetene, særlig med tanke på å få i gang arbeidet med fornybarnæringen i den nye virksomheten, og foreslår derfor at kap. 1830 post 72 økes med 4 mill. kroner, som er overført fra kap. 1825 post 50.

Dette flertallet viser til at de fire partiene i budsjettenigheten er enige om å ytterligere forsterke ENERGIX, som er Forskningsrådets store målrettede program på energiområdet. Dette flertallet har merket seg at ENERGIX skal medvirke til utvikling av et helhetlig energisystem som tar hensyn til bærekraft og naturmiljø, og at programmet er det viktigste i Norges forskningsråds portefølje for forskning for reduserte utslipp av klimagasser. Dette flertallet viser til at en betydelig del av midlene går til innovasjonsprosjekter i næringslivet, hvorav mange er innenfor feltene energisystemer og smarte nett.

Dette flertallet har merket seg at støtten i ENERGIX-programmet i 2015 utløste ytterligere 200 mill. kroner i egenfinansiering fra de deltakende bedriftene.

Dette flertallet viser til at DEMO 2000 er et program som har som formål å kvalifisere norsk teknologi, primært til bruk på norsk sokkel, samt bidra til økt teknologiekspert fra Norge. Dette flertallet viser til at DEMO 2000 siden oppstarten i 1999 har bidratt til betydelig teknologitvilling, og at det har vært en økning i søknaden om prosjektstøtte de siste årene. Dette flertallet viser til at DEMO 2000 er blitt styrket i denne stortingsperioden, og at aktiviteten opprettholdes på et høyt nivå selv om det gjøres en omdisponering til forsterket innsats på forskning i energisektoren. Dette flertallet foreslår at 33 mill. kroner på kap. 1830 post 50 omprioriteres fra DEMO 2000 til ENERGIX.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne; viser til at norsk fornybarnæring besitter betydelig kompetanse og investeringsvilje i utviklingsland. Et stort hinder for investeringer i en rekke av de fattigere utviklingsland er en oppfattet risiko knyttet til politiske og strukturelle forhold. Næringen har tatt til orde for at det bør åpnes for at eksisterende ordninger, som garantiordningene for eksport av varer gjennom Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK), utvides til også å omfatte investeringer i fornybar energi. Regjeringens utvalg for grønn konkurransekraft er opptatt av det samme:

«Finansieringsordningene for eksport bør utvides til også å tilby finansiering av arbeidskapital. Det

vil styrke eksportmulighetene for fastlandsindustrien og spesielt for investeringer i fornybar energi. Behovet bør kunne dekkes ved tilpasning av mandatet til eksisterende institusjoner.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at GIEK skal få anledning til å tilby garantier på markedsvilkår for fornybarinvesteringer i utviklingsland.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til pressemelding fra Olje- og energidepartementet 6. oktober 2016 hvor det fremheves at videreføring av tiltaksmidler til petroleumsforskning er ledd i regjeringens tiltak for økt aktivitet og sysselsetting i petroleumssektoren. Disse medlemmer viser videre til at arbeidsledigheten i denne sektoren har bitt seg fast på et høyt nivå, og at Sør- og Vestlandet rammes særlig hardt. De siste Nav-tall for Stavanger viser at ledigheten aldri har vært så høy i byen.

Disse medlemmer konstaterer at ekstraordinære tiltaksmidler som skulle redde arbeidsplasser, nå brukes som smøring i en budsjettpakke som skal redde regjeringen. Disse medlemmer mener at dette er en av mange illustrasjoner på at avstandene i det politiske spennet som danner flertall for regjering, er for stort til at man klarer å komme frem til en helhetlig politikk i møtet med den høye arbeidsledigheten.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Norge er verdensledende på petroleumsteknologi. Offshoreteknologien må videreutvikles til gode løsninger for blant annet offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft. Det er vesentlig både for norsk velferd og økonomi og for en bærekraftig fremtid at vi er fremoverlent i møte med denne erkjennelsen. Dette medlem mener derfor at bevilgninger til petroleumsforskning må vris over til forskning på fornybar energi, og at dette kan gjøres ved å flytte mer av forskningsmidlene under Olje- og energidepartementet (OED) til programmer slik som ENERGIX.

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett, der det under kap. 1830 post 50 foreslås å omdisponere 50 mill. kroner fra PETROMAKS2 til ENERGIX.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås å styrke kap. 1830 post 50 med 75 mill. kro-

ner med tanke på de store vekstmuligheter norsk næringsliv har i klimasammenheng. Dette medlem prioriterer å styrke ENERGIX-programmet. Dette medlem mener også at det er viktig å støtte arbeidet med teknologiutvikling på havvindfeltet, og viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er satt av 3 mill. kroner i tilskudd til Maritimt Energi Testsenter (MET-senteret på Karmøy). Dette medlem minner om at flytende havvinnanlegg potensielt kan gi viktige bidrag til å elektrifisere norsk sokkel.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man kutter i støtten til petroleumsforskning over kap. 1830 post 50 med til sammen 408 mill. kroner. Samtidig øker Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett støtten til annen energiforskning med til sammen 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å skille INTPOW ut fra INTSOK og avvike INTSOK. Bevilgningen under kap. 1830 reduseres derfor med 24 200 mill. kroner.

Dette medlem viser også til at 305 mill. kroner fra oljerelatert forskning omdisponeres til forskning på fornybar energi, bl.a. til Pilot-E.

2.2.12 Kap. 1840 CO₂-håndtering

Det foreslås bevilget 1 313,8 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 41,4. pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen mener at Norge i lys av våre internasjonale forpliktelser for teknologiutvikling og -overføring, jf. Klimakonvensjonen artikkel 4.1 (c) og 4.3 og Kyotoprotokollen artikkel 2, har et medansvar for å bidra til utvikling av teknologi som reduserer CO₂-utslipp.

Komiteen mener utvikling av teknologi for CO₂-håndtering er avgjørende for vår evne til å redusere globale klimagassutslipp. Både FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrået fremhever dette som den viktigste enkeltstående teknologien for å redusere klimagassutslipp, og støtter Norges uttalte ambisjon om å spille en ledende rolle i utviklingen av teknologi for CO₂-håndtering.

Komiteen viser til at de eneste europeiske storskala CO₂-håndteringsprosjektene i drift er de norske prosjektene Sleipner, Gudrun og Snøhvit. Det finnes i dag på global basis 22 fullskala CO₂-håndteringsanlegg i drift eller under bygging.

Komiteen påpeker at flere norske forskningsinstitusjoner og bedrifter har opparbeidet

seg internasjonalt anerkjent kunnskap om CO₂-håndtering, som kan bidra til teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner.

Komiteen vil også peke på at den erfaring og kompetanse som norske aktører får gjennom arbeidet med CO₂-håndtering i Norge, vil gi et konkurransefortrinn i et fremtidig internasjonalt marked for produkter og tjenester innen CO₂-håndtering.

Komiteen anerkjenner behovet for fortsatt sterk innsats på forskning og utvikling, men vil også peke på behovet for at teknologien snarest blir tatt i bruk, slik at teknologien får den rollen den skal fylle i arbeidet for å redusere globale CO₂-utslipp både nasjonalt og internasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at CO₂-håndtering er nødvendig dersom de globale klimamålene skal nås til lavest mulig kostnad. Flertallet mener at det norske fullskalaprojektet kan gi viktige bidrag til utviklingen og utbredelsen av CO₂-håndtering, og at norsk næringsliv kan nyte godt av at Norge tar en ledende posisjon i utvikling av denne teknologien. Flertallet mener at demonstrasjon av fullskala CO₂-håndtering i Norge kan videreutvikle eksisterende kompetansemiljøer og etablere ny næringsvirksomhet knyttet til CO₂-håndtering.

Flertallet viser til at et nytt fullskalaprojekt i Norge vil etablere en hel CO₂-håndteringskjede med en fleksibel transport- og lagerløsning, som kan håndtere CO₂-volumer ut over det første norske prosjektet. Flertallet mener dette kan gi muligheter for at andre norske utslippskilder kan kobles til på et senere tidspunkt.

Flertallet viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene hvor man er enig om at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2017 med de nødvendige bevilgninger og fullmakter for å kunne sikre rask videre framdrift i CCS-prosjektet etter at konseptvalg er tatt høsten 2017.

Flertallet viser også til regjeringens bioøkonomistrategi og næringspotensialet ved bruk av CO₂ som innsatsfaktor i industrielle prosesser. Flertallet mener dette kan gi økt lønnsomhet for utvikling av CO₂-håndteringsteknologier i en tidlig fase. Flertallet har merket seg at algepilotene på Mongstad og ved Finnfjord AS er eksempler på prosjekter hvor CO₂-gassen brukes til produksjon av fiskefôr.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grøn-

ne, vil også peke på at inntil vi får en pris på utslipp og/eller forretningsmodeller som gir inntekter av salg av fanget CO₂, vil det være behov for statlig bidrag til dekning av merkostnad ved drift av CCS på norske punktutslipp.

Komiteen har merket seg at mulighetsstudiene som ble lagt frem 4. juli 2016, viser at det er flere alternativer for fullskala CO₂-håndtering som er teknisk mulig å realisere i Norge. Det er tre anlegg som kan være aktuelle kandidater, og som er Norcem i Brevik, Yara i Porsgrunn og Energigjenvinningsetaten i Oslos anlegg på Klemetsrud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at hovedformålet med et norsk demonstrasjonsprosjekt er å bidra til læring og kostnadsreduksjoner for etterfølgende prosjekter. Kostnadsreduksjoner kombinert med gradvis økte priser på CO₂-utslipp vil bidra til at CO₂-håndtering blir mer aktuelt for andre punktutslipp og redusere behovet for statlig støtte.

Flertallet viser til at Gassnova lyser ut midler til konseptstudier med opsjon på forprosjektering (Front end engineering and design, FEED). Det inngås avtaler for både konseptstudier og forprosjektering nå. Det er tatt høyde for at inntil tre fangstaktører kan modne frem sine prosjekter til konseptvalg høsten 2017. Ved konseptvalg vil det foreligge et klarere bilde av kostnader, risiko og nytte ved prosjektet. Prosjektet følger et industrielt utviklingsløp og modnes stegvis, slik at det gir best mulig demonstrasjonseffekt og blir et godt referanseprosjekt. Flertallet har merket seg at regjeringen vil redegjøre for status i prosjektet og omfang av forprosjekteringen i budsjettet for 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til stordriftsfordelene samt at man kunnskapsmessig får en mer komplementær forståelse for CCS ved å realisere tre prosjekter – Norcem, Yara og Klemetsrud, og foreslår derfor at det avsettes midler til «Front end engineering and design» (FEED)-prosess for disse tre prosjektene samt transport og (mellom)lagring. For å nå målet om minst ett fullskala CCS-anlegg innen 2020 mener disse medlemmer at det planlagte løpet må forseres.

Disse medlemmer viser til at Sundvolden-erklæringen slo fast at: «Regjeringen vil satse bredt på å utvikle en kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring av CO₂, og ha en ambisjon om å realisere minst ett fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-fangst innen 2020.»

Disse medlemmer viser også til Stortingets anmodningsvedtak nr. 685, 23. mai 2016 om at «Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt opp til en prosess med tre milepæler, som innebærer at et første anlegg for CCS først vil stå ferdig i 2023. Dette begrunnes med at en fremskynding av prosessen vil kunne medføre en risiko for at prosjekter gjennomføres uten tilstrekkelig kontroll på kostnader og tidsplan, og at dette igjen vil kunne hindre den nødvendige utviklingen og utbredelsen av teknologien.

Disse medlemmer deler regjeringens bekymring for prosesser som kan lede til at kostnader løper ut av kontroll. Disse medlemmer ønsker likevel å vise til at det er forskjell på hvor langt de tre forskjellige prosjektene har kommet, og at det også har betydning for det enkelte prosjekts risiko. Det antas derfor at det er mulig å fremskynde ett prosjekt for å sikre realisering innen 2020, og ikke la alle tre følge samme prosessplan.

Disse medlemmer viser til Parisavtalen og vår avtale med EU, samt vårt nasjonale klimaforlik for 2020, og understreker betydningen av en rask utvikling og realisering av CCS for at vi og verden skal nå våre klimamål. Samtidig vises det til at de tre prosjektene representerer forskjellige teknologier, og hvor suksessen knyttet til gjennomføring av hvert av prosjektene vil kunne ha en meget positiv effekt dersom den tas i bruk i det globale markedet. Her vil Norge kunne være med og gjøre en forskjell, ved å bidra til å utvikle denne teknologien for store punktutslipp.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn i sitt videre arbeid med CCS-prosjektet at alle de tre CCS-prosjektene som er omtalt i budsjettet for 2017 skal kunne realiseres. (Dette innebærer Norcem Cement Brevik, Yaras amoniakkfabrikk på Herøya og gjenvinningsanlegget på Klemetsrud.)»

«Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på mulighetene for å etablere et europeisk sentrallager for CO₂ i Nordsjøen. Dette kan sikre både arbeidsplasser og inntekter i og fra norsk sokkel i lang tid fremover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1840 post 50 økes med 150 mill. kroner til karbonfangst og lagring.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at regjeringen ikke har tidfestet når investeringsbeslutning for fangstanlegg av CO₂ eller transport og lagringsløsning skal foretas. Disse medlemmer peker på at det tar lengre tid å bygge transport og lagringsløsning for CO₂ enn det tar å få på plass fangstløsninger. Skal transport og lagringsløsning være på plass samtidig med fangstløsninger, er det nødvendig å foreta investeringsbeslutning for transport og lagringsløsninger for karbonfangst og -lagring før det gjøres for eventuelle fangstanlegg.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017 legge frem tidsplan for investeringsbeslutning og finansieringsløsning for transport- og lagringsløsning for karbon, fangst og lagringsløsning av CO₂.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man bevilger 30 mill. kroner ekstra over kap. 1840 post 70 sammenlignet med regjeringens forslag – til styrket satsing på karbonfangst og lagring.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes forslag til statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1840 med 230 mill. kroner for å støtte arbeidet med å utvikle markedet for CO₂-håndtering, for å videreføre arbeidet med å etablere Nordsjøen som lagringssted for CO₂ også fra kontinentet, og utvikle modeller som sikrer de forretningsmessige perspektivene. Det forutsettes også en raskere utvikling og etablering av transportløsninger og lagringssted for de ovennevnte tre fangstprosjektene i Norge.

TCM

Komiteen viser til at Teknologisenteret på Mongstad er verdens største senter for testing og demonstrasjon av teknologi for fangst av CO₂. Komiteen viser til omtalen av ny modell for eierskap og drift og er tilfreds med at videre drift av TCM er sikret, i første omgang i tre år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenheten hvor det foreslås å redusere overføringen til videreutvikling av TCM og CLIMIT uten at dette berører eksisterende planer for videreutvikling. Flertallet foreslår at kap. 1840 post 50 reduseres med 25,76 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

2.2.13 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen forventes for 2017 å bli 25 500,0 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 12,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen har merket seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2017 forventes å bli om lag 25 500 mill. kroner, som er en reduksjon på 3 500 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2016.

Komiteen merker seg videre at en betydelig del av investeringene som er planlagt gjennomført i 2017, knytter seg til Johan Sverdrup, Troll og Oseberg.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å kutte investeringer over SDØE som ikke er bundet til inngåtte kontrakter.

2.2.14 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Det budsjetteres med 95 500,0 mill. kroner i 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 20,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Driftsresultatet for SDØE anslås til 66 400,0 mill. kroner i 2017, som er en reduksjon i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen har merket seg at driftsresultatet for SDØE er budsjettert på anslagsvis 66 400 mill. kroner i 2017, og at dette er en reduksjon på 25 800 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås reduserte inntekter fra SDØE som en følge av et lavere aktivitetsnivå.

3. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2016–2017).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 595, post 21 og 45</i>	869 228 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 595, post 1 og 45</i>	313 035 000
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	27 675 000
<i>Klima- og miljødepartementet</i>			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	1	Driftsutgifter	280 455 000
	21	Spesielle driftsutgifter	49 383 000
	62	Den naturlige skolesekken	3 409 000
	71	Internasjonale organisasjoner	74 633 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 231 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	59 098 000
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	20 580 000
1410		Miljøforskning og miljøovervåking	
	21	Miljøovervåking og miljødata	228 933 000
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	178 734 000
	51	Forskningsprogrammer m.m.	272 488 000
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 672 000
	54	Artsprosjektet m.m.	30 656 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	48 141 000
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	11 900 000
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000
1420		Miljødirektoratet	
	1	Driftsutgifter	639 555 000
	21	Spesielle driftsutgifter	182 822 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak	268 386 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	149 369 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	32 460 000
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	64 419 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	5 222 000
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	9 062 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	52 650 000
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	392 112 000
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	14 375 000
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	13 325 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	106 920 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	271 562 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	24 755 000
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	15 290 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 892 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	671 284 000
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	431 760 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	76 042 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000
	78	Friluftformål, <i>kan overføres</i>	159 821 000
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000
	80	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgige miljøstiftelser	57 402 000
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 261 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	64 989 000
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964 000
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	52 714 000
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 338 000
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Driftsutgifter	15 629 000
1424		MAREANO	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 684 000
1425		Vilt- og fisketiltak	
	1	Driftsutgifter	12 647 000
	21	Spesielle driftsutgifter	27 768 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	12 894 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	34 600 000
1429		Riksantikvaren	
	1	Driftsutgifter	146 852 000
	21	Spesielle driftsutgifter	51 363 000
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 378 000
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 551 000
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	28 164 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	122 015 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	51 545 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	61 883 000
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	10 757 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i> .	5 000 000
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	52 036 000
1432		Norsk kulturminnefond	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	86 659 000
1471		Norsk Polarinstitutt	
	1	Driftsutgifter	223 671 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 910 000
	50	Stipend	503 000
1472		Svalbard miljøvernfond	
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 638 000
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> ..	23 985 000
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i> ...	28 000 000
1481		Klimakvoter	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 387 000
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	259 900 000
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1	Driftsutgifter	97 710 000
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 709 213 000
		Sum utgifter rammeområde 13	10 790 555 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Gebyrinntekter tinglysing	419 606 000
	2	Salg og abonnement	140 490 000
	3	Samfinansiering	270 952 000
4400		Klima- og miljødepartementet	
	2	Diverse inntekter	418 000
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 720 000
4420		Miljødirektoratet	
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 192 000
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 365 000
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	28 977 000
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 377 000
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 821 000
	9	Internasjonale oppdrag	63 914 000
4429		Riksantikvaren	
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 388 000
	9	Internasjonale oppdrag	1 243 000
4471		Norsk Polarinstitutt	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 827 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	59 669 000
	21	Inntekter, Antarktis	13 328 000
		Sum inntekter rammeområde 13	1 070 287 000
		Netto rammeområde 13	9 720 268 000

3.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 11. oktober 2016 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2016–2017). Ved Stortingets vedtak 5. desember 2016 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til kr 10 476 449 000, jf. Innst. 2 S (2016–2017).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 1 S (2016–2017), med senere tillegg. Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2017 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2016-2017), som ble lagt frem 6. oktober 2016.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform så vel regjeringens forslag, budsjettforliket og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 5. desember 2016.

Det er avslutningsvis oppsummert hvilke endringsforslag det er flertall for i den foreliggende innstillingen, innenfor den netto utgiftsramme Stortinget har vedtatt, jf. pkt. 3 – om oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen.

3.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at miljø- og klimautfordringene er globale og krever nasjonale så vel som internasjonale løsninger. Disse medlemmer viser til at Parisavtalen og Norges felles utslippsforpliktelse med EU er forpliktende og ambisiøse mål for klimapolitikken. Disse medlemmer legger til grunn føre-var-prinsippet og et generasjonsperspektiv i utformingen av klima- og miljøpolitikken og mener denne må danne en ramme rundt alle våre politiske satsingsområder. Disse medlemmer viser til at naturmangfoldet er livsgrunnlaget for mennesker på jorda. Velfungerende økosystemer er en forutsetning for stabilitet, velferd og vekst i menneskelige samfunn. Disse medlemmer vil ta vare på naturmangfoldet for kommende generasjoner og mener det best skjer gjennom en

kombinasjon av vern og bærekraftig forvaltning og bruk.

KLIMATILTAK

Disse medlemmer mener at Norge, med sine sterke teknologimiljøer, en høyt utdannet og kompetent befolkning og sine fornybare energiresurser, har alle forutsetninger for å klare omstillingen til et lavutslippssamfunn. Disse medlemmer vil derfor prioritere klima- og miljøtiltak som er kostnadseffektive, eller som kan bidra til store teknologiske fremskritt innen transport-, industri-, kraft- og byggsektorene. Disse medlemmer mener at vi må ta markedet i bruk for å gjøre gode klima- og miljøløsninger lønnsomme.

Disse medlemmer mener god klima- og miljøpolitikk ikke først og fremst er budsjettposter og bevilgninger, men også mange avgjørelser som ikke har direkte konsekvenser for statsbudsjettet. Dette innebærer at alle sektorer og aktører i samfunnet bidrar til å redusere klimagassutslipp og lokal miljøforurensning. Disse medlemmer viser til at prioriteringene i statsbudsjettet for 2017 inneholder mange gode grep, og støtter opp om regjeringens fem prioriterte satsingsområder i klimapolitikken: reduserte utslipp fra transportsektoren, utvikling av lavutslippsteknologi i industrien, CO₂-håndtering, fornybar energi og miljøvennlig skipsfart.

Disse medlemmer er tilfreds med at Klima- og miljødepartementets budsjett styrkes og inneholder flere nye satsinger. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å styrke overføringen til Energifondet i 2017, noe som gir en økning i midlene til Enova sammenlignet med 2016. Disse medlemmer mener at mye av løsningen på klimautfordringen nettopp ligger i teknologiutvikling og å erstatte fossil energi med fornybar energi som gir lave klimagassutslipp. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at regjeringen foreslår å styrke forskningsinnsatsen på tiltak innenfor ikke-kvotepliktig sektor for å bidra til å nå 2030-målene.

Disse medlemmer viser til at transportsektoren står for en betydelig andel av norske innenlands klimagassutslipp, og at det derfor er viktig å styrke kollektivtrafikken, fase ut fossil energi og erstatte den med fornybar og gjøre vare- og godstransporten mer miljøvennlig for å redusere utslippene. Disse

medlemmer viser til at statsbudsjettet bygger opp under målet om å ta all vekst i persontrafikken i storbyene og byområdene med kollektiv, gange og sykkel.

Disse medlemmer viser til at verden vil trenge stadig mer energi, og at fossile energikilder vil være en viktig del av verdens energiforsyning i mange tiår fremover, og at norsk olje og gass utvinnes med et av verdens strengeste regelverk til helse, miljø og sikkerhet. Disse medlemmer mener at utvikling av en kostnadseffektiv teknologi for CO₂-fangst og lagring (CCS) vil være viktig for å redusere fremtidige klimagassutslipp, og viser til at budsjettet inneholder et bredt spekter av aktiviteter innenfor forskning og utvikling på CCS. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at regjeringen bevilger midler til å gå videre med konseptstudier for fullskala CO₂-håndtering i Norge, som gjør det mulig å gå videre med alle tre fangstprosjektene frem til konseptvalg skal gjøres.

FRIVILLIG SKOGVERN

Disse medlemmer viser til at skogen i Norge inneholder et stort biologisk mangfold, og er derfor tilfreds med at regjeringen viderefører det høye nivået på midler til frivillig skogvern. Disse medlemmer vil understreke verdien av privat eiendomsrett og at grunneiere som får sin grunn vernet, derfor får erstatning for de økonomiske konsekvenser av vern.

NATURMANGFOLD

Disse medlemmer viser til at regjeringen våren 2016 fremmet Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, med en rekke tiltak for å ta vare på det biologiske mangfoldet og ta vare på viktige verneverdier. Disse medlemmer viser til at et bredt flertall i Stortinget i Innst. 294 S (2015–2016) ble enig om bl.a. å utarbeide kvalitetsnormer for flere arter og naturtyper.

Disse medlemmer viser til Stiftinga Norsk Villakseforvaltning (SNVF) og deres arbeid med et nasjonalt villaksprosjekt, og ser det som positivt at det prøves ut forskjellige forvaltningsmetoder for villaks. Disse medlemmer mener at formidlingen av relevant kunnskap om villaksen må styrkes og bli mer tilgjengelig.

ROVDYR

Disse medlemmer viser til at målet med rovdyrpolitikken er å overholde Norges internasjonale forpliktelser, opprettholde levedyktige bestander av de fire store rovdirene og ha lave tap av beitedyr og et lavest mulig konfliktnivå. Disse medlemmer mener at all forvaltning av rovdyr skal bygge på

vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Disse medlemmer viser til at regjeringen våren 2016 fremmet Meld. St. 21 (2015–2016) Ulv i norsk natur, hvor det i stor grad ble foreslått i å videreføre dagens bestandsmål og ulvesone, men med visse tilpassinger. Disse medlemmer viser til at et bredt flertall i Stortinget slo fast at forvaltningen av ulv i Norge skal følge prinsippene fra rovviltforlikene av 2004 og 2011, samt innenfor rammen av internasjonale forpliktelser. Disse medlemmer har merket seg at med regjeringens forslag til statsbudsjett videreføres nivået på erstatning for beitedyr og tilskudd til rovvilttiltak.

Disse medlemmer viser til Innst. 335 S (2015–2016) og mener at kunnskap og fakta om hvordan rovdyr påvirker beitedyr, er viktig for å dempe konflikter og øke tillit til forvaltningen. Det vises til at kongeørn rapporteres som en større skadevolder på beitedyr i enkelte områder, og disse medlemmer ber om at prosjekt om kongeørn som tapsårsak for sau og lam på Fosen og i Troms, videreføres.

MILJØGIFTER

Disse medlemmer er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer som følge av historisk forurensning. Disse medlemmer mener det er viktig å fjerne miljøgifter, og mener derfor det er behov for effektiv og helhetlig oppryddingsaktivitet i forurenset sjøbunn. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at oppryddingsprosjektene i Sandefjord havn og Puddefjorden som ble styrket i statsbudsjettet for 2016, videreføres – slik at dette arbeidet som startet opp i 2016, kan sluttføres i 2017.

FRILUFTSLIV

Disse medlemmer mener at friluftsliv gir økt trivsel, bedrer folkehelsen og øker forståelsen og interessen for å ta vare på naturen og det biologiske mangfoldet. Disse medlemmer har merket seg at prosjektet for kartlegging og verdsetting av friluftsområder vil bli prioritert i 2016, og at målet er at alle landets kommuner har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder innen 2018. Disse medlemmer viser til at Stortinget høsten 2016 behandlet Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet, hvor regjeringen la frem en rekke tiltak for å motivere og rekruttere flere til å delta i friluftslivet og til å ivareta arealer for friluftsliv. Disse medlemmer viser til at et bredt flertall i Innst. 26 S (2016–2017) sluttet seg til hovedlinjene i meldingen fra regjeringen.

KULTURMINNER

Disse medlemmer mener at kulturminner er en viktig del av vårt samfunns kollektive minne, og at disse skal tas vare på også for kommende generasjoner. Disse medlemmer viser til at regjeringen prioriterer høyt å legge til rette for vern gjennom bruk. Disse medlemmer mener at en forvaltning som bygger på samarbeid mellom myndigheter, private eiere og andre aktuelle aktører, er viktig for å sikre kulturhistoriske verdier. Disse medlemmer viser til at kulturminner er en viktig del av regjeringens bymiljøpolitikk, og at Riksantikvaren i løpet av 2016 vil legge frem forslag til en bystrategi som grunnlag for kulturminneforvaltningens arbeid innen byutvikling. Disse medlemmer har også merket seg at det i 2017 vil bli lagt til rette for autorisering av to nye verdensarvsenter. Disse medlemmer viser til at Kunnskapsløftet er en hovedsatsing for kulturminnefeltet og varer frem til 2017. Disse medlemmer har merket seg at videreutvikling av kulturminneportalen vil være en hovedsatsing i 2017.

KLIMA- OG SKOGSATSINGEN

Disse medlemmer viser til at klima- og skogsatsingen er et internasjonalt nybrottsarbeid. Disse medlemmer har merket seg at målet er å bidra til å bevare naturskog i utviklingsland og sørge for at det internasjonale klimaregimet er et effektivt virkemiddel for reduserte utslipp fra avskoging og

skogdegradering. Disse medlemmer har merket seg at satsingen har en bred portefølje av klima- og skogsamarbeid, og at det norske nærværet er styrket i flere land, bl.a. Indonesia, Vietnam og Colombia. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å videreføre klima- og skogsatsingen på et høyt nivå.

3.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at vi i desember 2015 fikk en rettslig bindende internasjonal klimaavtale med reell og global deltakelse fra alle land. Parisavtalen forplikter alle land til å arbeide for å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 grader. Norge har forpliktet seg til å kutte klimagassutslippene med 40 pst. innen 2030.

Disse medlemmer viser til at for å nå Parisavtalens mål må Norge kutte utslipp både nasjonalt og bidra til utslippskutt internasjonalt. Olje, gass og fastlandsindustrien er en del av EUs kvotesystem. I transport, jordbruk, bygg og avfall må det gjøres store utslippskutt nasjonalt. Målet er 40 pst kutt i sektorene utenfor kvotesystemet innen 2030.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett og de forventede utslippskutt i CO₂-ekvivalenter i 2030 i ikke-kvotepliktig sektor. Tabellen nedenfor viser utslippsberegninger fra Miljødirektoratet (MD), Olje- og energidepartement (OED/Gassnova) Transportøkonomisk institutt (TØI).ⁱ

	CO ₂ -ekvivalenter
Transport	
MD: Nullutslipp personkilometer i store byer ⁱⁱ (Justert til 25 pst. effekt pga. elektrifisering og biodrivstoff)	46 500
Kjøretøyteknologi - pst. av nybilsalg i gitt årstall	
MD: 100 pst. nullutslipp personbil 2025	2 700 000
MD: 100 pst. nullutslipp varebil el eller hydrogen 2030	827 000
MD: 100 pst. nullutslipp el eller hydrogen bybuss 2025	207 000
MD: 75 pst. nullutslipp el eller hydrogen langdistansebuss 2030	74 000
TØI: CO ₂ -fond. ⁱⁱⁱ Lastebiler, max utslippsreduksjon i 2027 sammenlignet med 2015-nivå ^{iv}	1 152 000
Biodrivstoff	
MD: 40 pst. biodrivstoff veitransport 2030 halve bilparken (halve bilparken nullutslipp i 2030) ^v Innen 2030	1 910 125
MD: 20 pst. biodrivstoff anlegg, traktor, småbåter	409 000
MD: 20 pst. biodrivstoff lasteskip	36 000
MD: 20 pst. biodrivstoff fiskeflåten	139 000

MD: 40 pst. fornybart drivstoff innenriks luftfart	104 000
--	---------

Jernbane

MD: Nullutslipp jernbane (25 pst. effekt på grunn av elektrifisering og biodrivstoff i veitransport) ^{vi}	10 250
--	--------

Klimavennlig skipsfart

MD: Elektrifisering ferger	525 000
MD: Landstrøm	196 000
MD: LNG supplyskip	35 000
Sum transport	8 370 875

Andre sektorer

OED/Gassnova: CCS Klemetsrud	315 000
MD: Stans i nydyrking myr (N ₂ O og CO ₂ -utslipp)	131 000
MD: Utfasing oljefyr grunnlast	530 000
Sum andre sektorer	976 000

Utredes - sirkulær økonomi - fra Aps klimaforslag

Biogass fra husdyrgjødsel	101 000
Redusere matsvinn	56 000
Materialgjenvinning plast middels nivå	110 000
Materialgjenvinning tekstil	20 000
Energieffektivisering næringsmiddelindustrien	210 000
Sum utredes sirkulær økonomi	497 000

Andre tiltak som kan vurderes:

HFK lekkasjekontroll ^{vii}	209 100
HFK lavere vektfaktor	197 000
Utfasing oljefyr spisslast	130 000
Energikonvertering næringsmiddelindustrien	153 000
Ikke-kvotepliktige utslipp petroleumssektoren	250 000
Sum andre tiltak som må vurderes	939 100

Sum alle tiltak	10 782 975
------------------------	-------------------

ⁱ Basert på Miljødirektoratet (2015): «Klimatiltak og utslippsbaner mot 2030. Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling». Olje- og energidepartementet (OED)/Gassnova (2016): «Mulighetsstudier av fullskala CO₂-håndtering i Norge». Transportøkonomisk institutt (TØI) (2014): «CO₂-besparelser av forsert innfasing av lastebiler med fornybare fremdriftsløsninger». Inger Beate Hovi og Daniel Ruben Pinchasik.

ⁱⁱ 25 pst. av oppgitt effekt i Miljødirektoratets 2030-rapport.

ⁱⁱⁱ Overlapp med biodrivstoff varierer med scenario.

^{iv} Utregning fra TØI, hvor utslippsreduksjon oppgis i 2027 sammenlignet med 2015-nivå, istedenfor reduksjon sammenlignet med TØIs referansebane.

^v Miljødirektoratet oppgir +10, 20 og 40 prosentpoeng, med utgangspunkt i dagens innblanding på 5,7 pst. Tallene regnet om til 40 pst. biodrivstoffandel som +35 prosentpoeng (40 pst.–5,7 pst.).

^{vi} 25 pst. av oppgitt effekt i Miljødirektoratets 2030-rapport. Forutsatt at jernbane erstatter veitransport basert på økende grad av nullutslippsløsninger. Hvis nullutslipp-sjernbane erstatter fossile transportløsninger, vil tiltaket kunne ha 100 pst. effekt – 41.000 tonn i 2030.

^{vii} Delvis overlapp med tiltaket under. Ny HFK-avtale begrenser import av HFK i 2035 til 80 pst. av dagens 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. I 2035 vil utslippene fra HFK være på maksimalt 240 000 tonn CO₂-ekvivalenter, og utslippsreduksjonspotensialet er således 960 000 innen 2035.

Disse medlemmer mener det er viktig å komme raskt i gang med å kutte utslipp nasjonalt, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett som bygger på de over 40 forslag til klimatiltak som ble fremmet for Stortinget i februar 2016.

Disse medlemmer mener at en av Enovas viktigste oppgaver i årene fremover vil være å legge til rette for tiltak som bidrar til en betydelig reduksjon av klimagassutslipp. Her er ladestasjoner og hydrogenfyllstasjoner for nullutslippsbiler, biodrivstoff, landstrøm og elektrifisering av fergeflåten spesielt viktige områder. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som vil styrke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging til 100 mrd. kroner i 2017, øke bevilgningene til Enova med 304 mill. kroner i tillegg til å satse ekstra på infrastrukturfyllstasjoner for nullutslippsbiler gjennom å styrke Enova med 100 mill. kroner i 2017.

Disse medlemmer vil legge til rette for vekst og nye arbeidsplasser i hele landet gjennom en aktiv næringspolitikk. Disse medlemmer viser spesielt til viktigheten av å stimulere til klimavennlig næringsutvikling, ved å øke bevilgningen til CCS og å etablere et CO₂-fond for næringstransport, etter modell av det vellykkede NO_x-fondet. Disse medlemmer viser videre til satsingen på et tidsavgrenset program for elektrifisering av fergeflåten og økt innblandingsprosenten av biodrivstoff.

Disse medlemmer viser til at karbonfangst og -lagring (CCS) er en viktig teknologi som kan bidra til store utslippskutt både nasjonalt og internasjonalt, og disse medlemmer mener at Norge kan ta en ledende rolle i utviklingen av CCS-teknologi. Disse medlemmer vil derfor prioritere arbeidet for å få realisert de tre prosjektene som er nevnt i mulighetsstudien: ved avfallsanlegget på Klemetsrud, sementproduksjonen ved Norcem i Brevik og ved Yara i Porsgrunn. Disse medlemmer mener det er av stor betydning at det også settes i gang et arbeid med å få vurdert og eventuelt klargjort mulighetene for at Nordsjøen kan bli et fremtidig europeisk lager for CO₂.

Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen etter tydelige vedtak i Stortinget legger fram et budsjett som tar Norge i feil retning i klimapolitikken.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor viktige grep for å ta Norge mot lavutslippssamfunnet er gitt prioritet. Disse medlemmer mener Norge har et kompetanse-, kunnskaps- og teknologigrunnlag som setter oss godt i stand til å møte utfordringene og legge grunnlaget for klimavennlige arbeidsplasser og vekst i Norge.

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge forsterker og tydeliggjør klimapolitikken slik

at internasjonale forpliktelser i klimaarbeidet blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte, og at klimaforliket fortsatt ligger fast i klimaarbeidet.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett hvor det er lagt fram en helhetlig klimapolitikk. Disse medlemmer viser til at det der er foreslått avsatt 291 mill. kroner mer enn regjeringen til regnskogsatsingen (REDD+), slik at Norges internasjonale forpliktelser i dette viktige arbeidet følges opp i tråd med tidligere forpliktelser.

Disse medlemmer mener at friluftsliv gir gode opplevelser, økt trivsel, fysisk aktivitet og god folkehelse. Derfor er det viktig at friluftsområdene tilrettelegges og forvaltes slik at de er lett tilgjengelig for alle. Det er særlig viktig at barn og unge oppdager gleden ved friluftsliv. Både leirskolene og «den naturlige skolesekken» er viktig tiltak for at barn og unge skal få økt kunnskap om miljø, friluftsliv og bærekraftig utvikling. De frivillige organisasjonene gjør et svært viktig arbeid med å tilrettelegge for gode naturopplevelser for alle. Disse medlemmer mener det er viktig at organisasjonene sikres gode arbeidsvilkår og forutsigbare økonomiske rammer, og vil derfor øke tilskuddet til frivillige organisasjoner.

Disse medlemmer mener at god formidling av kunnskap om natur er avgjørende for å skape et varig engasjement for natur- og miljøvern. For å sikre en bærekraftig framtid der hensyn til natur og miljø vektlegges, er det behov for et sterkt kunnskapsbasert engasjement for miljøspørsmål. Disse medlemmer mener det derfor er svært overraskende at regjeringen velger å foreta betydelige kutt i naturforvaltningen i Miljødirektoratet. Miljødirektoratet leverer tjenester av svært høy kvalitet og har sikret et høyt faglig innhold på naturinformasjon- og nasjonalparksentre. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringens foreslåtte kutt i Miljødirektoratet vil resultere i redusert kapasitet og fokus på miljøinformasjon, vannforvaltning, villaks og arbeidet med oppfølging av naturmangfoldmeldingen og handlingsplanen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor regjeringens forslag til reduksjon i bevilgning til Miljødirektoratet er reversert i sin helhet med 30 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det må legges til rette for en helhetlig og økosystembasert forvaltning av naturen. Det er behov for et bedre kunnskapsgrunnlag om hvilke natur- og friluftsområder som må sikres mot nedbygging og inngrep som undergraver en bærekraftig utvikling. Nasjonalparker, landskapsvern og skogvern er viktige områder for å sikre biologisk mangfold. Disse medlemmer viser til at i tillegg til utslipp av klimagasser er tap av biologisk mangfold en av de store utfordringene vi står overfor.

Disse medlemmer vil sikre sammenhengende naturområder for friluftsliv gjennom nasjonale og regionale planer og følge opp målene i handlingsplanen for naturmangfold. Disse medlemmer mener Norge bør ha et mål om å verne 10 pst. av skogen. I et klimaperspektiv er det viktig med natur i balanse. Naturområder som fanger og lagrer karbon, må ivaretas på en god måte. Skog, våtmarker og myr er områder som har stor betydning for dette. I tillegg er myr og våtmarker et særdeles viktig karbonlager som må skjermes mot inngrep.

Disse medlemmer mener tiltak for å sikre en bærekraftig forvaltning av de anadrome laksefiskene må styrkes. Laksefiskene er under stadig press, hvor rømt oppdrettsfisk, lakselus og overfiske er de største truslene for en bærekraftig utvikling av våre villaksbestander. Det har vært gjennomført en rekke tiltak for å bedre situasjonen for laksefisk, med blant annet en rekke gyrobehandlinger i elver og vassdrag og bygging av laksesperre i Driva. Disse medlemmer mener det er viktig å videreføre arbeidet med en genbank i Hardangerfjorden og bygging av lakse-trappene i Vefsna.

3.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har merket seg at en stor del av postene ligger på samme nivå som saldert budsjett for 2016. Det betyr en liten realnedgang, om enn ikke dramatisk. Andre poster har fått forholdsvis sterke kutt.

KLIMA

Dette medlem viser til at FNs klimarapporter har vist oss at klimaendringene ikke skjer i en fjern fremtid. De skjer nå. Derfor er det behov for å forsterke klima- og miljøtiltakene i budsjettet ytterligere.

Dette medlem mener avgiftspolitikken er et velegnet virkemiddel for å endre forbrukeratferd og påvirke folks holdninger. Den bør brukes til å flytte samfunnet i miljøvennlig retning. Samtidig som positive nye løsninger stimuleres, må avgiftssystemet brukes aktivt til å stimulere miljøvennlig adferd. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti legger i likhet med grønn skattekommisjon (NOU 2015:15 Sett pris på miljøet) til grunn at det mest effektive virkemiddelet for å stimulere til grønn omlegging av økonomien er gjennom miljøavgifter. Slike avgifter sikrer at forurensning og negative miljøeffekter prises inn i innsatsfaktorene, produktene eller aktivitetene. Økt pris vil redusere etterspørselen etter miljøskadelige produkter og dermed redusere produksjonen. Avgifter innebærer at forurenser betaler for skaden. Dette gir incentiver til å redusere utslipp, samtidig som det blir mer lønnsomt å utvikle og ta i bruk ny og mer miljøvennlig teknologi. Sammenlik-

net med alternative virkemidler har avgifter fordelene av at de gir mest miljø pr. krone, og at de genererer avgiftsinntekter.

Dette medlem er opptatt av å ha folk med oss i miljøarbeidet for å beholde folkelig støtte til grønne endringer over tid, og dette medlem ønsker å ivareta landbruks- og distriktpolitiske målsettinger. Avgiftene på drivstoff er et område der det blant annet av distriktshensyn er krevende å gjennomføre betydelige økninger, og der et fond etter modell av NHOs forslag om CO₂-fond for næringstransport kan være aktuelt. Dette medlem vil be regjeringen igangsette en prosess med berørte næringsorganisasjoner om etablering av en miljøavtale med CO₂-fond for næringslivets transport og komme tilbake til Stortinget med sine vurderinger av mål og innretning i revidert nasjonalbudsjett 2017.

Dette medlem viser til at landbruket er et annet eksempel på et område der Kristelig Folkeparti på grunn av målet om et aktivt landbruk i hele landet heller satser på tilskuddsordninger til grønn omstilling i stedet for avgiftsøkninger.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti over lengre tid har lagt størst vekt på å gjøre det dyrere å kjøpe nye, forurensende biler og billigere å kjøpe lavutslippsbiler og elbiler. På denne måten stimuleres det til at vi raskere får en grønnere bilpark med lavere utslipp. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke drivstoffavgiftene noe, men den største økningen gjøres i CO₂- og NO_x-komponenteten i engangsavgiften ved kjøp av ny bil. For å favorisere elbilene sterkere viderefører Kristelig Folkeparti dagens nivå på årsavgiften for fossile biler. Av samme grunn ser Kristelig Folkeparti behov for å reversere noe av favoriseringen av hybridbiler som ble innført for et par år siden, fordi mye tyder på av elbil-salget stagnerte til fordel for hybridbiler med større utslipp.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti foreslår i sitt alternative budsjett økning i elavgiften for å stimulere til energiøkonomisering. Videre foreslås økt CO₂-avgift for innenlandske flyreiser, fordi CO₂-utslipp fra fly gir et sterkere bidrag til klimaoppvarming enn utslipp på bakken. Miljøavgiftene på klimagassene HFK og PFK foreslås også økt.

Dette medlem følger opp anbefalingen fra Grønn skattekommisjon om å utvide svovelavgiften til å omfatte kull og koks og utslipp fra raffinering, samt ber regjeringen utrede en rekke nye avgifter som Grønn skattekommisjon tok opp.

I sum viser dette medlem til at Kristelig Folkeparti foreslår et grønt skatteskiift som gir større utslippsreduksjoner enn regjeringens forslag, samtidig som vi ikke går så langt at vi svekker folks vilje til å gjøre grønne endringer over tid, eller at vi går på ak-

kord med andre viktige hensyn til distriktene, primærnæringene eller næringslivet for øvrig.

SKOGVERN OG NATURMANGFOLD

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 14 (2015–2016) satte Stortinget et mål om vern av 10 pst. av skogen. Dette er tenkt å omfatte alt fra forholdsvis skinn skogsmark til produktive områder. Skogvernålet er langsiktig og kan ikke leveres på få år. Likevel er det viktig å holde oppe et jevnt tempo på vernearbeidet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen til skogvern med 50 mill. kroner utover regjeringens forslag. Samtidig presiserer Kristelig Folkeparti at skogvernet fortsatt skal basere seg på frivillig vern. Dette sikrer forutsigbarhet og holder konfliktnivået nede.

Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til bevaring og kunnskapsoppbygging om truede arter og natur. Kunnskapsløftet for natur må videreføres og styrkes. Skal man ta riktige beslutninger i kommuner, fylkesting og Stortinget om naturforvaltning, må man ha oppdatert og riktig beslutningsgrunnlag. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås en bevilgning på 50 mill. kroner til miljøovervåking og økologisk grunnkart utover regjeringens forslag.

VANNRESSURSFORVALTNING

Vann og vassdrag er levested for mange nøkkelarter, og så mange som 260 vannlevende arter er utrydningstruet bare i Norge. Det er en lang veg å gå for å bedre vannressursforvaltningen. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å styrke dette arbeidet med 30 mill. kroner utover regjeringens budsjettforslag. Vannressursforvaltning handler både om klassisk naturvern og bevaring av artsmangfold og sikring av både truede og ikke-truede arter leveområder, men det handler også om flomsikring og næringsmuligheter.

KULTURLANDSKAP OG UTVALGTE NATURTYPER

Mange arter er knyttet til kulturlandskapet, i hele eller deler av sesongen og livssyklusen. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningene til verdensarvområde, kulturlandskap og verdiskaping naturarv med 20 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem vil særlig fremheve ordningen med utvalgte kulturlandskap, som viktige for villbier og pollinerende insekter. Denne ordningen bør utvides, og flere prosjekter står på vent for å komme med. Dette er god kombinasjon av naturvern, kulturlandskapspleie og næringspolitikk. Dette medlem viser til representantforslag i Dokument 8:6 S (2014–2015) om nasjonal strategi for bier og pollinering, og fremhever at bevaring av særlig viktige kulturlandskap også er viktig for pollinerende insekter i tillegg til øvrig artsmangfold.

ISKANTEN OG ISAVHENGIGE PATTEDYR

Klimaendringene truer på en spesiell måte de islagte områdene i Arktis. Samtidig som store havområder blir isfrie, åpner det for næringsmessige muligheter. Dette medlem vil understreke at det i disse områdene er særlig viktig å legge til grunn føre-var-prinsippet. Konsekvensene ved inngrep, enten fra petroleumsvirksomhet, fiskeri eller annet, kan være enormt store. Vi trenger å innhente mer kunnskap. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har lagt inn 5 mill. kroner til forskning på isavhengige pattedyr. Også på dette området gjelder det at forvaltning og bruk av naturområder må være kunnskapsbasert og med ydmyk respekt for sammenhengene i naturen.

FRILUFTSFORMÅL – SKJÆRGÅRDSTJENESTEN

Dette medlem vil fremheve den viktige jobben Skjærgårdstjenesten gjør, ikke minst for opprydning av forsøpling, både lokalt og havtransportert. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øke posten til Friluftsførmål med 5 mill. kroner, slik at Skjærgårdstjenesten i første omgang kan utvides til Møre og Romsdal.

MARIN FORSØPLING

Dette medlem mener marin forsøpling er et av vår tids største miljøproblem. Dette gjelder både avfall og større fragmenter som er kastet på sjøen, men også mikroplast, tapte fiskeredskaper og annet. Dette medfører store skader på sjøfugl, fisk og vannlevende pattedyr. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øke bevilgningen til opprydning med 10 mill. kroner.

ENDRINGER I FORHOLD TIL PROP. 1 S (2016–2017)

Tabellen under viser Kristelig Folkepartis endringer i forhold til forslaget fremlagt i Prop. 1 S (2016–2017) Klima- og miljødepartementet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2016-2017)	KrF
Utgifter (i tusen kroner)				
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	228 933	278 933 (+50 000)
1420		Miljødirektoratet		
	22	Statlige vannmiljøtiltak	268 386	305 386 (+37 000)
	35	Statlige erverv, skogvern	392 112	442 112 (+50 000)
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	106 920	206 920 (+100 000)
	71	Marin forsøpling	15 290	25 290 (+10 000)
	78	Friluftsfomål	159 821	164 821 (+5 000)
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv	26 261	46 261 (+20 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	64 989	74 989 (+10 000)
1429		Riksantikvaren		
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	28 164	33 564 (+5 400)
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	51 545	61 545 (+10 000)
	79	Tilskudd til verdensarven	52 036	57 036 (+5 000)
1471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Driftsutgifter	223 671	228 671 (+5 000)
Sum utgifter			10 790 555	11 097 955 (+307 400)
Inntekter (i tusen kroner)				
Sum inntekter			1 070 287	1 070 287 (0)
Sum netto			9 720 268	10 027 668 (+307 400)

3.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor ramme 13 settes til kr 9 921 468 000, som er en økning på 201,2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag i Prop 1 S (2015–2016).

Dette medlem vil understreke at klima- og miljøpolitikken berører nesten alle sektorer og er avhengig av innsats på en rekke områder i samfunnet. Skal vi oppnå forbedringer, må miljøpolitikken sees i sammenheng med andre politiske satsinger, slik at

utslippene blir redusert som følge av mer bærekraftig bruk. Vi har ansvar for å balansere hensynet til både vekst og langsiktig forvaltning, ikke bare som klimapolitikk, men som sektorovergrepene tiltak i hele samfunnet.

Dette medlem er av den oppfatning at det trengs en strategisk og målrettet satsing for å oppnå våre klimamål. Næringstransport/tungtransport står i dag for dobbelt så store utslipp som personbiltransport. Dette medlem mener at et CO₂-fond hvor tilsluttede bedrifter i stedet for å betale CO₂-avgift

betaler inn til et fond og samtidig kan søke om støtte til utslippsreducerende tiltak, vil være et svært viktig tiltak for omstilling på dette området. Dette medlem mener at et slikt tiltak må komme raskt i gang, og at staten derfor bør gå inn med en betydelig grunnkapital i et slikt fond. Senterpartiet foreslår i sitt alternative statsbudsjett at det avsettes 1 mrd. kroner til dette formålet. Dette medlem viser til at Senterpartiet også ønsker å utrede et system for veiprisning hvor biler som slipper ut mye CO₂, belastes hardere enn lavutslipps- og nullutslippsbiler. Et slikt system bør iverksettes i områder av landet hvor det finnes gode kollektivtilbud som alternativ til bilbruk.

Dette medlem anser en kraftfull og langsiktig satsing på biodrivstoff som en annen viktig strategisk satsing innen klimaområdet. Norge ligger lavt i andel biodrivstoff sammenlignet med våre naboland Sverige og Finland. Produsenter av biodrivstoff må gis langsiktige og trygge rammevilkår, slik at de kan treffe kloke investeringsbeslutninger. Dette medlem viser til den ambisiøse opptrappingsplanen for omsetningskravet for biodrivstoff som er framsatt i Innst. 2 S (2016–2017). Denne strategien vil gi biodrivstoffprodusentene grunnlag for å treffe kloke investeringsbeslutninger og vil innebære en avgjørende klimaomstilling i norsk transportsektor.

Dette medlem legger opp til å følge opp biodrivstoffsatsingen tett framover, med sikte på å få til en tallfestet opptrappingsplan for omsetningskravet fram mot 2030. Dette vil gi nødvendig forutsigbarhet for investeringer i produksjon av avansert, norsk biodrivstoff. Det norske markedet for biodrivstoffproduksjon vil utvikle seg kraftig i årene som kommer, og dette medlem mener det er både en industriell og klimapolitisk målsetting å utvikle norsk biodrivstoffnæring.

Dette medlem er av den oppfatning at en grønn omlegging av næringslivet vil kunne bli en betydelig styrke for Norge. Derfor legger Senterpartiet opp til en kraftigere styrking av miljøteknologiordningen samtidig som det foreslås etablert et grønt investeringsselskap som skal kunne investere i selskap som tar en rolle i utvikling av klimavennlige løsninger og ideer. Dette gjelder ikke minst maritim næring, marin sektor, aluminiums- og ferrolegeringsindustrien, skog- og treforedling og næringsmiddelindustri. Dette medlem vil også understreke behovet for å lykkes med prosjekter som kan bidra til karbonfangst og -lagring. Senterpartiet har i Innst. 2 S (2016–2017) foreslått en tilsagnsfullmakt som vil hindre unødvendige forsinkelser i dette viktige arbeidet.

Dette medlem mener at det må satses tydelig på å ta vare på miljøverdier. Derfor styrker Senterpartiet i sitt alternative budsjett vannressursforvaltningen, kalking av vassdrag og artskartleggingen i

sitt alternative budsjett. Støtten til friluftslivets organisasjoner og tiltak som stimulerer friluftsliv/folkeliv, økes også. I tillegg foreslås innsatsen mot marin forsøpling styrket.

Dette medlem mener at kommunene spiller en viktig rolle i klimapolitikken. Kommunene har forutsetninger for å finne klimapolitiske løsninger som ikke blir sett på statlig nivå, et potensial som ikke har fått nødvendig anerkjennelse. I kommunene er det mulig å differensiere politikken etter utfordringer og muligheter som finnes lokalt. I Senterpartiets alternative budsjett styrkes kommunalt klimaarbeid med til sammen 50 mill. kroner. Senterpartiet styrker også en rekke andre poster som legger til rette for økt klimainnsats lokalt. På samferdselsområdet forsterkes f.eks. forsøksordninger for kollektivtransport i distriktene. Senterpartiet foreslår også å inkludere flere byer i belønningsordningen for kollektivtransport i byområdene. Senterpartiet satser på skogbruket som miljøvennlig ressurs gjennom midler til skogsbilveier, skogplanting og verdiskapings- og utviklingstiltak.

Dette medlem er sterkt bekymret for konsekvensene av regjeringens rovdyrpolitikk. Bestandene truer beitebruket slik vi kjenner det i dag, og mange opplever redusert livskvalitet i hverdagen på grunn av rovviltsituasjonen. Tilskudd til rovvilttiltak dekker en rekke viktige tiltak i rovviltforvaltningen, som kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling, og kompetansetiltak for jegere. Dette medlem er særlig opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig for å drive en effektiv lisensjakt og ytterligere tilsyn på beite.

Dette medlem viser til at det hersker bred enighet i det politiske Norge om at kulturminner og kulturmiljøer er viktige deler av det vi kaller samfunnets kollektive hukommelse. Likevel har stortingsflertallet unnlatt å følge opp de viktige 2020-målene for kulturminnevernet i denne stortingsperioden. Dette medlem viser til at Senterpartiet for 2017 foreslår en kraftig styrking av både Riksantikvarens og Kulturminnefondets tilskuddsordninger. Senterpartiet setter også fram forslag om skatte- og avgiftsinsentiver for eiere av fredede og verneverdige kulturminner som eierne lenge har etterspurt, og som ville lagt grunnlaget for et jevnt, godt vedlikehold. Senterpartiets alternative statsbudsjett innebærer også en betydelig statlig satsing på restaurering og vedlikehold av våre kulturhistorisk viktige kirker. Dette medlem understreker at Norge har et stort vedlikeholdsetterslep på dette feltet, og vil særlig peke på behovene knyttet til steinkirker fra middelalderen.

Dette medlem viser til at Senterpartiets alternative statsbudsjett innebærer følgende konkrete

endringer i forhold til Prop. 1 S (2016–2017) under rammeområde 13, Miljø:

Kap. Post.	Formål	Senterpartiets forslag 2017 i mill. kr.
1400.01	Driftsutgifter	-10,0
1400.62	Den naturlige skolesekken	3,0
1400.71	Internasjonale organisasjoner	-15,0
1400.76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	17,0
1410.54	Artsprosjektet m.m.	5,0
1420.22	Statlige vannmiljøtiltak	50,0
1420.35	Statlige erverv, skogvern	-10,0
1420.61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	25,0
1420.69	Oppryddingstiltak	-10,0
1420.71	Marin forsøpling	5,0
1420.73	Tilskudd til rovvilttiltak	30,0
1420.77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	3,0
1420.78	Friluftformål	13,0
1420.80	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	5,0
1420.85	Naturinformasjonssentre	5,0
1429.50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	2,0
1429.60	Kulturminnearbeid i kommunene	2,0
1429.70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	5,5
1429.71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	10,0
1429.72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	15,0
1429.73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	23,0
1429.75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	3,0
1429.79	Tilskudd til verdensarven	10,0
1429.80	Momskompensasjon for eiere av kulturminner	20,0
1432.50	Norsk kulturminnefond. Til disposisjon for kulturminnetiltak	20,0
1481.22	Klimakvoter. Kvotekjøp, generell ordning	-25,3
Sum endringer ramme 13: miljø		201,2

3.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår at ramme 13 settes til kr 10 858 893 000, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 1 138 625 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2017 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2016–2017), samt tilleggsproposisjoner 1–5. Konkrete endringer på rammeområde 13 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for

alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnyttelse av ressurser kan gi kortsiktige fordeler. Dette medlem ønsker en fremtidsrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt er det tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid når det gjelder lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og av-

fallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Dette medlem peker på at det er to overordnede mål i norsk miljøpolitikk som står helt sentralt frem mot 2020: klimamålet vedtatt i klimameldingen i 2012 og målet om å stoppe tapet av biologisk mangfold.

Dette medlem mener regjeringens forslag til budsjett ikke når klimamålet eller målet om tap av biologisk mangfold. Dette medlem peker på at Venstres forslag til statsbudsjett for 2017 i stor grad er i tråd med disse målene, eller er stort skritt på vei for å nå dem.

Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt at regjeringen skal legge frem et klimagassutslippsbudsjett, med mål for ulike sektorer og forslag til hvordan dette skal kunne nås.

Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har fastslått at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to; ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. Dette medlem mener en høy CO₂-avgift bør være hovedvirkemidlet for sektorer som ikke er en del av ETS. Dette medlem peker på at Venstre foreslår en generell CO₂-avgift på 500 kroner pr. tonn og fjerner flere av dagens avgiftsfritak. Dette medlem peker på at reduksjoner i ikke-kvotepiktig sektor vil redusere verdens klimagassutslipp og vil bidra til å nå målet om å redusere norske klimagassutslipp nasjonalt.

Dette medlem peker på at Norge er medlem av det europeiske kvotemarkedet ETS. Dette markedet setter en pris på CO₂-utslipp for de virksomheter som er inkludert i dette markedet. Utslippene totalt i ETS er satt av EU, og de totale utslippene skal gradvis reduseres frem mot 2030. Dette medlem viser til at kvoteprisen i dag er lav. Dette medlem mener derfor at det er et stort behov for teknologiutvikling som ikke blir utløst av dagens kvotepris, og peker spesielt på Venstres økninger til Enova og Innovasjon Norge.

Dette medlem viser til regjeringens budsjettforslag til biogasstrategien, men dette medlem mener strategien mangler finansiering. Dette medlem vil styrke denne satsingen med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt at alle fylkeskommunale fergeanbud skal være nullutslipp. Dette medlem ser at dette enda ikke har blitt implementert, og vil derfor bevilge 45 mill. kroner for å få forgang i dette arbeidet.

Dette medlem mener levende lakseelver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for

reiselivet og turismenæringen. Dette medlem vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte våre unike villaksstammer. Dette medlem foreslår derfor en økning av bevilgning til tiltak for villaksstammene med 80 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at norske laksesentre står for en viktig formidlingsoppgave for å bedre tilstanden for villaksen. Dette medlem vil derfor støtte deres arbeid med 3 mill. kroner.

Dette medlem viser til at en enstemmig energi- og miljøkomité på Stortinget har slått fast at den opprinnelige norske finansieringsplanen fra innføringen av vannforskriften i 2008 anslår et minimum av ressursbehov. Dette behovet var anslått til en årlig bevilgning til helhetlig vannforvaltning på 135 mill. kroner de siste fire årene. Dette medlem peker på at forslaget i budsjettproposisjonen for 2017 legger opp til en betydelig underfinansiering av vannforvaltningsarbeidet og når ikke opp til Stortingets vedtatte prioritering av dette området. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til dette formålet med 100 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke at Norge har et rikt og særegent naturmangfold, som man har et internasjonalt ansvar for å ta vare på. Dette medlem mener det er viktig å sikre at truede arter og naturtyper gis vern eller tilstrekkelig beskyttelse, slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som vi kan.

Dette medlem har merket seg at om lag 2,5 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet. Samlet dekker skogen 130 000 kvadratkilometer eller 34 pst. av Fastlands-Norge. I skogen lever 60 pst. av artene i Norge og omtrent halvparten av de truede artene. Ved evalueringen av norsk miljøpolitikk i 2011 pekte OECD på det lave omfanget av skogvern. Klimameldingen, jf. Meld. St. 21 (2011–2012), pekte på at økt skogvern er viktig i klimasammenheng.

Dette medlem viser til at frivillig skogvern er en effektiv ordning for å bevare skog i Norge. Gjennom frivillig vern kan man oppnå økt vern av verdifull skog og bevare biologisk mangfold, samtidig som man unngår konflikter med lokalsamfunn og grunneiere. Dette medlem har merket seg at det er stor interesse for å inngå avtaler om frivillig vern, og mener dette engasjementet er gledelig og svært viktig for å nå vernemålene. Dette medlem vil på denne bakgrunn påpeke behovet av en gradvis opptrapping av skogvernet og vil øke satsingen på frivillig skogvern med 200 mill. kroner.

Dette medlem vil vise til at skogsområdet Østmarka ligger sentralt i de lavereliggende delene av Østlandet mellom Oslo og Øyeren. Foruten det 18 km² store Østmarka naturreservat består de sentrale delene av Østmarka av særegent landskap bestående

av koller og nord-sydgående riftdaler med få tekniske inngrep. Området har mye gammel skog med et variert og spennende skogbilde og et rikt naturmangfold. Østmarka er derfor et unikt rekreasjonsområde for befolkningen i området. Den antatt mest verneverdige delen av det aktuelle området er kommunalt eid, og Oslo kommune har vedtatt at de ønsker vern. Dette medlem mener at Østmarkas unike kvaliteter er av stor og umistelig nasjonal verdi. Dette medlem mener at regjeringen må iverksette en utredning av naturverdiene i Østmarka i 2015, med sikte på å opprette en bynær og brukspreget nasjonalpark der hovedformålet er ivaretagelse av naturverdier, rekreasjon og friluftsliv jf. Oslos kommunes vedtak. Norge mangler en nasjonalpark som kan representere de lavereliggende skogsområder i Sør-Norge, og dette er siste mulighet. I skogvernsammenheng er det også stor mangel på vern av lavereliggende, produktiv skog. Dette medlem viser også til at Venstre tidligere har foreslått å opprette nasjonalpark i og rundt området ved Prekestolen i Rogaland. Dette medlem foreslår derfor 10 mill. kroner til nye nasjonalparker. Dette medlem vil også peke på at det er behov for beredskapstiltak ved Prekestolen og Kjerag, og vil bevilge 2 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener det er et stort behov for både skjøtsel og nye tiltak i norske verneområder, og vil øke bevilgingen med til sammen 40 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det fortsatt er et stort behov for å rydde opp i norske havner og fjorder etter gamle miljøsynder. Dette medlem merker seg at regjeringen ikke setter av nok midler til dette formålet, og foreslår å øke denne posten med 50 mill. kroner.

Dette medlem mener investeringer i friluftsliv er en god måte å forbedre folkehelsen på og sørge for at innbyggerne har tilgjengelig natur. Dette medlem vil derfor styrke satsingen på friluftsliv med 35 mill. kroner, inkludert støtte til friluftsansjonene. Dette medlem viser videre til at Venstre foreslår at noe av tippemidlene skal øremerkes friluftstiltak over Kulturdepartementets budsjett.

Dette medlem peker på at hvert år havner 6,4 millioner tonn søppel i verdenshavene, og 75 pst. av dette er plastikk, ifølge en rapport utarbeidet av FNs matvareprogram og FNs miljøprogram. Dette utgjør en trussel for alt marint liv og dyr som nyttiggjør seg av ressurser fra havet. Dette medlem peker på at marin forsøpling krever både opprydding, forebygging, forskning, bevisstgjøring og strengere straffer mot forsøpling. Dette medlem vil styrke oppryddingen av marine områder med 30 mill. kroner, inkludert 5 mill. kroner til et pilotprosjekt til miljøvennlig skrogrensing.

Dette medlem viser videre til at gamle båter, motorsykler, mopeder og campingvogner ligger i dag forlatt mange steder langs kysten og i naturen. Dette medlem vil derfor innføre en panteordning for slike gamle vrak, der man får utbetalt 3 000 kroner for båter, campingbiler og campingvogner og 1 500 kroner for mopeder og motorsykler.

Dette medlem viser til EUs LIFE-program som startet opp i 1992 og er EUs eneste program med særskilt finansiering av miljøprosjekter. Programets målsetting er å bidra med finansiering av prosjekter til gjennomføring av EUs miljøregelverk og utvikling av miljøpolitikken. Programmet gir miljøorganisasjoner, forskningsinstitusjoner, bedrifter, og særlig også kommuner anledning til å delta i miljøprosjekter. Dette medlem viser til at Norge tidligere ikke har deltatt i noen av LIFE-programperiodene. Dette medlem viser til at over 3 mrd. euro skal gjennom LIFE deles ut til miljø- og klimaprosjekter i perioden 2014–2020, og at det er foreslått et budsjett på 3,6 mrd. euro i kommende periode, fordelt med 2,7 mrd. euro til et underprogram for miljø, og 0,9 mrd. euro til klimaprogrammet. Dette medlem viser til at deltakelsen vil koste Norge årlig 110 mill. kroner. Dette medlem mener dette vil være vel anvendte penger som kommer til nytte i miljøarbeidet i norske kommuner og i norske miljøorganisasjoner, og vil at Norge skal bli medlem fra 1. januar 2018.

Dette medlem mener norske miljøorganisasjoner bidrar med både praktisk miljøforvaltning og med verdifulle innspill i den norske miljødebatten.

Dette medlem mener at miljøpolitikken i Norge må være kunnskapsbasert og bygge på forvalteransvaret. Et godt kunnskapsgrunnlag muliggjør effektiv saksbehandling og en presis naturforvaltning der utvikling kan skje uten at det går på bekostning av naturverdier. Dette medlem peker på at i dag er bare 25 pst. av naturen kartlagt i Norge. Derfor er det behov for en økt satsing på et nasjonalt kunnskapsløft. Ved å videreutvikle et økologisk grunnkart for Norge vil forutsigbarhet og vurdering av naturtyper og økosystemer bli langt bedre og mer presist enn i dag. Når tre av fire verdifulle naturområder ikke er kartlagt, gjør det at viktige naturverdier skades, og det bidrar til forsinkede og for dyre de planprosesser. Bedre kartlegging vil bidra til raskere plan- og konsesjonsprosesser og bidra til å redusere konfliktnivået ved at sårbare og verdifulle områder blir kjent. Kartlegging av naturtyper, økosystemer og arter er en forutsetning for kunnskapsbasert forvaltning og vil redusere konfliktnivået i utbyggingssaker. Dette medlem vil derfor styrke dette arbeidet med 75 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det er liten kunnskap om forholdene i havet og havbunnen. Dette

medlem peker på at det ligger både et betydelig økonomisk potensial og et miljømessig argument for å øke kunnskapsinnhentingene om disse områdene. Dette medlem viser til at MAREANO kartlegger dybde, bunnforhold, naturtyper og forurensning i norske havområder, og vil styrke denne satsingen med 10 mill. kroner. Dette medlem viser til at behovet er det samme for de kystnære områdene, og foreslår å bevilge 10 mill. kroner til et kyst-MAREANO.

Dette medlem viser til at tap av naturmangfold er en av våre største miljøutfordringer. Arter utrykkes opp mot tusen ganger raskere enn det som er naturlig. I Norge er ca. 2 400 arter truet av utryddelse. Uten aktive tiltak vil mange av disse artene forsvinne fra norsk natur. Blant disse artene er Europas største ugle, hubroen, men også fjellreven, elvemusling, europeisk ål, storsalamander, namsblank, trøndertorvmose og snøgle. Dette medlem understreker at Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av naturmangfold. Skal dette målet nås, må det iverksettes redningsaksjoner for flere av artene. Det kan skje ved å gjøre flere av våre mest truede arter til prioriterte arter etter naturmangfoldloven. I Norge er 40 naturtyper klassifisert som truede. Blant disse er vårt eldste kulturlandskap kystlynghei. Ålegraseng, som er et viktig oppvekstområde for kysttorsken, har utfordringer, og det samme gjelder fossesprøytonene. Dette er naturtyper som bør bli utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Dette medlem vil øke bevilgningene med 85 mill. kroner til tiltak som ivaretar det klassiske naturvernet, inkludert ivaretagelse av rødlistearter, bekjempelse av fremmede arter, oppfølging av naturmangfoldloven, utarbeidelse av handlingsplaner og forskning på isavhengige pattedyr, samtidig som Venstre vil reversere kuttet på 6,1 mill. kroner til miljøforskningsinstituttene.

Dette medlem peker på at mange av de norske humleartene er truet, sammen med betydelig andel av de norske bieartene. Dette medlem vil derfor bevilge 0,3 mill. kroner til et forprosjekt til brunbiesenter i Rogaland.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å kutte 30 mill. kroner i Miljødirektoratet. Dette medlem viser til at Stortinget våren 2016 behandlet naturmangfoldmeldingen, og mener et slikt kutt er stikk i strid med Stortingets føringer gjennom meldingen. Dette medlem vil rette opp dette kuttet med 30 mill. kroner og vil i tillegg bevilge 10 mill. kroner til klimautredninger.

Dette medlem viser til at i budsjettavtalen mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre for 2016 ble det opprettet en pott på 100 mill. kroner til lokale klimatilbud i norske kommuner. Dette medlem viser til at søknadene som kom

inn, langt overstiger dette beløpet, og vil styrke denne ordningen videre med 100 mill. kroner.

Dette medlem mener det er et stort behov for å øke kunnskapen om forvaltning av norsk vannatur, inkludert kystsoneplanlegging og flere verneområder til havs. Dette medlem mener at Oslofjorden bør få sin egen forskningsbaserte forvaltningsplan, og vil sette av totalt 20 mill. kroner til forvaltning av norsk vannatur, inkludert Oslofjorden.

Dette medlem viser til at man opprettet et senter for bærekraftig byutvikling i 2016 gjennom Norske arkitekters landsforbund, noe som ikke er videreført i regjeringens forslag til budsjett for 2017. Dette medlem vil videreføre dette prosjektet med 2 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det er et stort behov for ivaretagelse av kulturminner i Norge, og at etterselepet er stort. Dette medlem vil derfor bevilge 117 mill. kroner til kulturminnevern, inkludert 3 mill. kroner til fartøyvernssentre, 20 mill. kroner til fredede private kulturminner, 10 mill. kroner til tekniske og industrielle kulturminner og 30 mill. kroner til kulturminnefondet. Dette medlem vil også bevilge 2,5 mill. kroner til opprydning og oppgradering av Fosdalen gruver som et viktig kulturhistorisk tiltak.

Dette medlem viser til viktigheten av lokale initiativ innen bærekraft og miljø, og mener dette arbeidet er viktig å bygge opp under. Dette medlem vil derfor bevilge 1,5 mill. kroner til bærekraftkonferansen i Hurdal.

Dette medlem viser til at situasjonen er uavklart rundt lagringen av atomavfall fra forskningsreaktorene Kjeller og Halden. Dette medlem mener det er viktig å få fremdrift i dette arbeidet med å få på plass gode løsninger for dette avfallet, og vil bevilge 30 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem viser til at det er sterkt økende forståelse for den betydningen som mangroveskogene har, både fordi trærne binder opp store mengder CO₂, og fordi skogen gir vern mot det ekstremværet som oftere enn før rammer utsatte kystområder i utviklingsland. I dag er imidlertid 50 pst. av verdens mangroveskoger lagt øde på grunn av kortsiktig økonomisk utnyttning. Betydningen av å plante ny mangroveskog ble også sterkt understreket i den siste rapporten fra FNs klimapanel. Dessuten er det slik at arbeidet med nyplanting og skjøtsel i skogsområdene gir økonomisk utvikling i fattige kystsamfunn. Dette medlem viser til de erfaringene som er gjort i Myanmar i prosjekter etablert av Worldview Myanmar i samarbeid med Patheingyi University, Myeik University og nasjonale myndigheter. Det er dyrket frem ca. 100 000 mangroveplanter som i tur og orden vil bli plantet ut i kystområdene, og det foreligger planer om en betydelig utvidelse av denne virksomheten. Dette gir også arbeidsplasser, slik at

viktig klimaarbeid bidrar til fattigdomsbekjempelse. Disse partiene mener det er av stor betydning at disse tiltakene videreføres og utvikles, slik at erfaringene fra Myanmar også kan overføres til prosjekter i andre land. Dette medlem vil sette av 100 mill. kroner under regnskogmidlene til dette formålet.

Dette medlem mener skogplanting i Norge er et dårlig klimatiltak, da det ligger store muligheter innenfor frivillig skogvern. Skogplanting i et klimaperspektiv gir også store utfordringer når det kommer til biologisk mangfold, og foreslår derfor å kutte alle bevilgninger til skogplanting med 14,4 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen setter av midler til restaurering av myr. Det norske myrlandskapet er både biologisk rikt og binder store mengder klimagasser. Dette medlem er glad for at regjeringen nå starter et slikt arbeid, og vil styrke arbeidet ytterligere med 12 mill. kroner.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter kan være et bidrag til å innfri Norges klimapliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatiltak. Dette medlem mener at de fleksible mekanismene kun skal være et supplement til nasjonale tiltak, og at minst halvparten av utslippsreduksjonene som forpliktelsen nå innebærer, skal tas nasjonalt.

Dette medlem viser videre til at Venstre, i forbindelse med behandling av statsbudsjettet både for 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 og 2016 med rette har vært kritisk til regjeringens svært friske budsjettering når det gjelder kjøp av kvoter. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene. Dette medlem mener at historien viser at det ikke er behov for ytterligere påfyll i statsbudsjettet 2017, all den tid tidligere bevilgninger i all hovedsak er «overført» og således kan brukes fortsatt. I tillegg kommer det faktum at flere av de prosjekter regjeringen vurderer, foreløpig ikke er godkjent av FN under rammene av klimakonvensjonen, og at det meste skal betales i det den norske stat faktisk får de faktisk kjøpte kvoter.

Dette medlem foreslår derfor å redusere midlene til kjøp av CDM-kvoter i 2017, tilsvarende en reduksjon på 59,9 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til en rekke andre satsinger på miljø- og klimatiltak i Venstres forslag til statsbudsjett for 2017 på alle rammeområder, nærmere omtalt innledningsvis i denne innstilling. Dette kommer i tillegg til et grønt skattesifte på om lag 15 mrd. kroner, nærmere omtalt under rammeområde 21 i denne innstilling.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer i forhold til Prop. 1 S (2016–2017) under rammeområde 13, Miljø:

Kap. Post.	Tekst	Bokført (i mill. kroner)
1400.21	Bærekraftskonferansen i Hurdal	1,5
1400.76	Biogass	50,0
1400.76	Atomavfall	30,0
1410.21	Miljøovervåking	75,0
1410.50	Miljøforskningsinstituttene	6,1
1410.54	Artsdatabanken (Artsprosjektet)	10,0
1420.01	Miljødirektoratet	40,0
1420.21	Handlingsplaner og faggrunnlag prioriterte arter og utvalgte naturtyper	15,0
1420.21	Bekjempelse av fremmede arter	10,0
1420.21	Bedre forvaltning av norsk vann-natur, inkl. kystsonerplanlegging	20,0
1420.22	Kalking, villaks og Vanndirektivet	180,0
1420.31	Tiltak i verneområder, bl.a. skjøtsel	40,0
1420.33	Nye nasjonalparker	10,0
1420.35	Nytt skogvern	200,0
1420.38	Restaurering av myr	12,0
1420.39	Opprydningstiltak	50,0
1420.61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning. Klimasats.	100,0
1420.71	Tiltak mot marin forsøpling	30,0

Kap. Post.	Tekst	Bokført (i mill. kroner)
1420.75	Utvide ordningen med pant for bilvrak til også å gjelde mopeder, motorsykler, båter og campingvogner.	56,5
1420.76	Senter for bærekraftig byutvikling NAL	2,0
1420.78	Friluftstiltak	35,0
1420.78	Beredskapstiltak ved Prekestolen og Kjerag	2,0
1420.79	Opprydning/oppgradering Fosdalen gruver	2,5
1420.80	Tilskudd til museumsdrift, Fortidsminneforeningen	5,0
1420.81	Flere utvalgte kulturlandskap	15,0
1420.82	Tiltak prioriterte arter og utvalgte naturtyper	25,0
1420.82	Brunbiesenter	0,3
1420.85	Laksesenter	3,0
1422.21	Støtteordning til null- lavutslippsferger i fylkessambandene utvides til å inkludere midler til gjennomføring.	45,0
1424.21	Mareano	10,0
1424.21	KystMarean	10,0
1429.60	Murbyen Oslo	2,0
1429.71	Tilskudd til fredede kulturminner i privat eie	20,0
1429.72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0
1429.73	Middelaldervern og brannsikring	10,0
1429.74	Fartøyvern	20,0
1429.75	Tilskudd til fartøyvernsenter	3,0
1429.76		
(ny post)	Tilskudd til vedlikehold av steinkirker	10,0
1429.77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	7,0
1432.50	Kulturminnefondet	30,0
1471.01	Økt forskning på isavhengige pattedyr i norsk Arktis	10,0
1420.37	Tilskudd til granplanting, KLD	-14,4
1481.21	Mindre kjøp av klimakvoter	-59,9
1482.73	Omprioritere/øremerke 100 mill. til Mangrove-skog	0,0
Sum ramme 13: miljø		1 138,6

3.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett og foreslår at rammeområde 13 settes til kr 11 239 743 000 som er en netto utgiftsøkning på kr 1 519 475 000 i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017).

Dette medlem viser til at naturen skal gi levebrød, glede og velferd også for kommende generasjoner. Derfor må vi stanse klimaendringene og utryddelsen av planter og dyr. Sosialistisk Venstreparti legger fram et alternativt statsbudsjett for reduserte klimagassutslipp, ren luft i byene, vern av naturen og stans i plastforsøplingen av havet. Tiden for å foru-

rense og satse på fossile løsninger er forbi. I alt foreslår Sosialistisk Venstreparti om lag 8,6 mrd. kroner i økt satsing på miljø i dette budsjettet. Av dette går 4,68 mrd. kroner til en miljøsatsing i transportsektoren. I tillegg vris avgiftspolitikken i mer miljøvennlig retning.

KUN NULLUTSLIPP ER GODT NOK

Dette medlem viser til at utslippene fra fossile energikilder må reduseres mot null om vi skal ha mulighet til å unngå katastrofale klimaendringer. Det krever politisk vilje og handlekraft. Vi må omstille oss fra oljenasjon til miljønasjon og styre mot nullutslippssamfunnet. Alle statsbudsjetter må bidra til re-

duuerte utslipp og til å innfri Norges vedtatte klimamål.

Dette medlem viser til at kampen for å bekjempe klimaendringene også er en stor satsing på rammeområde 13. I tillegg sørger Sosialistisk Venstreparti for en storsatsing i miljøpolitikken gjennom å legge om miljøavgiftene for å fremme miljøvennlig adferd og til store miljøsatsinger blant annet på Samferdselsdepartementets og Olje- og energidepartementets rammeområde.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for Miljødepartementet der man bevilger 200 mill. kroner til klimaarbeid i kommuner og fylker gjennom ordningen Klimasats. I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti 100 mill. kroner ekstra til nullutslippsferjer fylkessamband og ekstra midler til å satse på miljøvennlige offentlige anskaffelser.

TILPASNING TIL KLIMAENDRINGENE

Dette medlem minner om at klimaendringene også vil ramme i Norge hardt blant annet i form av skred, flom og styrtregn. I klimaendringenes tid mener dette medlem at det trengs sterkere satsing på flom- og skredforebygging og annen klimatilpasning enn det regjeringen legger opp til, og Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor betydelig økt innsats – både innenfor Olje- og energidepartementets, Klima- og miljødepartementets, Samferdselsdepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets budsjettområde.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag som øker støtten til flom- og skredsikring med 100 mill. kroner over rammeområde 13. Hendelser de siste årene viser at kommunesektoren har behov for betydelig støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og til å iverksette effektive forebyggende miljøtiltak. Denne bevilgningen skal gå til kommunenes arbeid med klimatilpasning og er en del av en større satsing på klimatilpasning på til sammen 650 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

TA VARE PÅ REGNSKOGEN

Dette medlem mener Norge som et rikt land har et ansvar for å støtte fattige lands klimainnsats. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som foreslår økt støtte til Norges viktige arbeid for å ta vare på regnskogen, til beste for menneskene som lever i skogen, skogens planter og dyr og verdens klima. Dette medlem viser til at dette er en del av en større satsing for å støtte fattige land i klimaendringenes tid, og følges også opp med støtte til klimatilpasning og fornybar energi på Utenriksdepartementets budsjettområde.

INGEN ART Å MISTE

Dette medlem minner om at i verden i dag utryddes planter og dyr i et urovekkende tempo. Fortsetter utryddelsen som i dag, vil 2/3 av dyrene på kloden ha forsvunnet mellom 1970 og 2020. Dette medlem viser til at i Norge lever halvparten av de truede artene i skogen, og derfor trapper Sosialistisk Venstreparti opp støtten til skogvern hvert eneste år.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett som øker støtten til skogvern med 240 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at Sosialistisk Venstreparti øker støtten til å ta vare på andre truede naturtyper og arter som for eksempel slåtteeuger, rovdyr, sjøfugl og villaks.

RIKDOMMEN I ELVER, FJORDER OG HAV

Dette medlem vil minne om at naturen i Norge rommer ufattelig stor fornybar rikdom som må tas vare på, og vil særlig peke på rikdommen i norske elver, fjorder og havområder. Havet og kysten tilføres store mengder menneskeskapt avfall som skader natur og dyr. Plast utgjør den største andelen av alt marint avfall og kan bli værende i miljøet i hundrevis av år.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der man foreslår å øke innsats mot plastforsøplingen av havet med 50 mill. kroner, foreslår innført en avgift for bruk av plast og i tillegg starte et prøveprosjekt for kassering av fritidsbåter. Sosialistisk Venstreparti øker også støtten for å sikre rent vann og natur i god tilstand i sjøer og vassdrag, til giftoppyrdding i norske fjorder, til laksetrapper og til genbank for hardangerlaksen.

NATUREN ER FOR ALLE

Dette medlem mener at å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen gir både barn og voksne stor glede. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der man øker støtten til nasjonalparker, friluftaktiviteter og friluftsortanisasjoner.

REN OG TRYGG LUFT

Dette medlem mener alle fortjener ren og trygg luft, og derfor må utslippene av NOx og svevestøv i byene bekjempes. Særlig barn, syke og gamle er sårbare for farlig luftforurensing. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man endrer avgifter for å bekjempe forurensingen. Også støtteordningen for å fase ut gamle forurensende vedovner i byområde, støtten til å opprette ladeinfrastruktur for elbiler og den store satsingen på kollektivtrafikk og sykkelveier vil bidra til å nå målet om ren og trygg luft.

KULTURMINNER

Dette medlem viser til at kulturminner er en viktig del av norsk kulturarv og historie, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der støtten til dette arbeidet foreslås økt.

KOMMENTARER TIL BUDSJETTAVTALEN

Dette medlem viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette medlem mener at regjeringen og støttepartiene har gitt opp å nå målene i klimaforliket om å redusere norske klimautslipp til under 47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020, selv om Venstre hevder det motsatte. Dette medlem mener det er farlig at regjeringen og støttepartiene på denne måten velger å la Norge skulke klimadugnaden, i stedet for å arbeide så hardt mulig for å nå målene, om enn noe forsinket. I stedet øker de norske klimagassutslippene. Dette står i skarp kontrast til klimaforhandlingene i Marrakech, der alle land oppfordres til å øke innsatsen for å redusere utslippene før 2020, for å unngå de farligste utslagene av klimændringene.

Dette medlem mener at selv om budsjettavtalen har gjort et dårlig klimabudsjett litt mindre dårlig, bærer budsjettforliket preg av at regjeringspartiene kun viser frem effekten av klimatiltakene i budsjettet, uten å holde dette opp mot de forventede økningene fra andre deler av politikken og den generelle utviklingen i sektorer som transport, oljeutvinning og industri, og uten at det fremmes forslag til klimakutt der utslippene er størst, nemlig i oljeindustrien. Noen av klimaeffektene er i tillegg fremstilt som nye, men er konsekvenser av allerede vedtatt politikk. En slik fremstilling er en fallitterklæring for den helhetlige tilnærmingen til norske klimagassreduksjoner som tre av samarbeidspartiene argumenterer for. Budsjettforliket mangler også det nødvendige grepet for omstilling fra oljeoppdrag til bærekraftige oppdrag for arbeidstakere som mister jobben i oljenæringen.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett innebærer følgende konkrete endringer i forhold til Prop 1 S (2016–2017) under rammeområde 13, Miljø:

Sak	Beløp i		
	mill. kroner	Kapittel	Post
Støtte til Fortidsminneforeningen (driftsstøtte og museumsstøtte)	3	1400	21
Den naturlige skolesekken	10	1400	62
Miljøvennlige offentlige anskaffelser	30	1400	76
Økt kunnskap om norsk natur - økologisk grunnkart og artsprosjektet	90	1410	21
Økt satsing for å ta vare på natur i Miljødirektoratet	30	1420	1
Kamp mot fremmede arter	30	1420	21
Kontroll motorferdsel i utmark	10	1420	21
Genbank for Hardangerlaksen	25	1420	22
Opptrapping laksetrappa i Vefsna og restaurering av andre fisketrapper	15	1420	22
Skjøtsel verneområder	36	1420	31
Nasjonalparker	5	1420	34
Barskogvern i Norge for å ta vare på trua arter	240	1420	35
Restaurering av myr	10	1420	38
Klimatiltak og klimatilpasning i kommuner og fylker gjennom ordningen KLI-MASATS. 100 mill. kroner til klimatiltak og 100 mill. kroner til klimatilpasning	200	1420	61
Giftoppyrdding i norske fjorder	50	1420	69
Sikre rent vann og natur i god tilstand i sjøer og vassdrag	60	1420	70
Støtte prosjekter som skal hindre at havet forurenses og ødelegges av plast og søppel	50	1420	71
Prøveprosjekt for kassering av fritidsbåter	30	1420	71
Konfliktdepdende og forebyggende tiltak rovdyr og beitenæring	50	1420	73
Drifttilskudd «Hold Norge rent»	1	1420	77
Støtte til lokale friluftaktiviteter	30	1420	78
Forum og natur og friluftsliv skal få ansette koordinatorene i alle fylker	3,5	1420	78

Sak	Beløp i		
	mill. kroner	Kapittel	Post
Kartlegging av friluftslivsområder	8,5	1420	78
Økt støtte frivillige miljøorganisasjoner	8	1420	80
Støtte frivillige friluftorganisasjoner	8	1420	80
Verdensarvområde	5	1420	81
Ta vare på trua arter og naturtyper	50	1420	82
Vern om kulturlandskap	20	1420	82
Handlingsplan truet sjøfugl	20	1420	82
Fossesenteret i Gaular	5	1420	85
Balsfjord Våtmarksenter	0,85	1420	85
Støtteordning for å fase ut gamle forurensende vedovner i by for å bedre bylufta	50	1420	62 (ny)
Nullutslippsferger fylkessamband	100	1422	21
Samisk kulturminnearbeid. Få samiske kulturminner inn i digital form, skjøtsel og formidlingsarbeid Mortensnes kulturminneområde	2	1429	50
Tilskudd til verna hus, blant annet sikring av verneverdige bygg, Strusshamn	10	1429	71
Tekniske og industrielle kulturminner, blant annet økt støtte til Norsk Vassdrags- og Industristadmuseum, Odda, vedlikehold	13	1429	72
Vedlikehold av stavkirker og steinkirker	10	1429	73
Hardanger Fartøyvernssenter i Kvam, oppstart prosjektet Tett på	3	1429	75
Norsk kulturminnefond	12	1432	50
Ta vare på regnskogen (Klima- og skogsatsinga)	200	1482	73
Inndekning og omprioriteringer			
Skogplanting som klimatiltak	-14,375	1420	37
Sum rammeområde 13	1519,475		

3.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2017, hvor det foreslås en lang rekke satsinger på Klima- og miljødepartementets budsjett og en samlet styrking av området på om lag 30 pst.

KLIMA

Dette medlem konstaterer at norsk klimapolitikk er en fiasko. Klimaforlikene som ble vedtatt i Stortinget i 2008 og 2012, gir uttrykk for svært lave ambisjoner og kan innfris med bare 6 pst. reduksjoner i utslippene i perioden 1990–2020. Dette medlem har merket seg at regjeringen har signalisert at de ikke vil klare å innfri disse ytterst beskjedne målene. Dette medlem vil peke på at Norge og Bulgaria er de to eneste landene i Europa som har økt sine CO₂-utslipp i perioden 2000–2015. Dette

medlem viser til at Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2017 skisserer hvordan de vedtatte klimamålene for 2020 og 2030 kan nås. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en dobling i bevilgningene til klimasatsordningen, finansiering av klima- og miljørådgivere i alle kommuner og innkjøp og «brenning» av klimakvoter. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne foreslår en lang rekke tiltak på andre budsjettområder.

REDUSERT MATERIELT FORBRUK

Dette medlem understreker at Norge i sitt statsbudsjett bør starte arbeidet mot et mål om å redusere Norges økologiske fotavtrykk til et bærekraftig nivå. I dag hadde vi trengt nesten tre jordkloder hvis alle skulle levd som oss. Dette medlem viser til at de største grepene for et mer moderat materielt forbruk gjøres på andre rammer, spesielt gjennom økt beskatning av forbruk.

NATURMANGFOLD OG NATURVERN

Dette medlem viser til at en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og dermed bedre livskvalitet for mange. Ni av ti nordmenn oppgir at de utøver friluftsliv på en eller annen måte. Naturen er derfor viktig for svært mange nordmenn. Selv om vi mennesker er avhengig av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter mange tiår med for høyt ressursuttak, store naturinngrep og ødeleggelse av økosystemer. Økonomisk gevinst trumfer fortsatt det å ta vare på naturen og det å bruke ressursene våre på en måte som gjør at de reproducerer seg i stedet for å gå tapt og forsvinne. Over halvparten av dyrelivet på kloden er borte de siste 45 årene. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Trenden forsterkes av at den sittende regjeringen har svekket miljøforvaltningen, økt byggingen av motorveier, åpnet for subsidiering av skogsbilveier i urørte områder og tillatt fornøyleskjøring med snøscooter. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne jobber for en radikal endring av naturvernpolitikken. Vi trenger drastiske tiltak for å redde resten av artene, villmarkene og økosystemene. Men vern er ikke nok. Vi må også restaurere de naturrikdommene vi har ødelagt.

Dette medlem mener naturvernpolitikken er ett av de områdene som best illustrerer at Norge aldri har hatt partier i maktposisjon som har prioritert naturvern høyt. Med dagens skogvernpolitikk vil det ta mange tiår å etablere et forsvarlig vern av norsk skognatur. Dermed vil mange arter utryddes før vi rekker å bevare leveområdene deres. Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt å stanse tap av biologisk mangfold innen 2020, og at det trengs omfattende tiltak for å stanse utryddelsen av arter, som pågår i høyt tempo. Dette medlem vil ha en politikk som tar livsgrunnlaget på alvor, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett som inneholder en rekke tiltak for å verne mer natur. Vi vil starte arbeidet med å få vernet 10 pst. av norsk produktiv skog og foreslår 308 mill. kroner ekstra til skogvernet i år med sikte på en opptrapping til 1 mrd. kroner i årlige bevilgninger fra 2016. Dette medlem mener en tilnærming gjennom statlig vern, frivillig vern, sertifiseringsordninger, makeskifter med Statskog kan ha stort potensial. Dette medlem mener for øvrig at Statskog ikke skal kompenseres ved vern av statens skog. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å sette av penger til å utarbeide en plan for etablering av flere marine nasjonalparker, samt å sette i gang arbeidet med flere nasjonalparker på land, og det foreslås å sette av egne midler til restaurering av natur og til å verne Norges siste villmarker.

Dette medlem vil peke på at tre av fire verdifulle naturområder i Norge ikke er kartlagt. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig å starte arbeidet med å etablere et «økologisk grunnkart» innen 2020, slik at denne kunnskapen kan gjøres tilgjengelig og sørge for bedre og mer effektive beslutningsprosesser til gagn for både natur, utbyggere og beslutningstakere. Kostnaden for å etablere et «økologisk grunnkart» er anslått til 700 mill. kroner. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en kraftig opptrapping av dette arbeidet sammenliknet med regjeringens budsjett. I tillegg foreslås en kraftig styrking av miljøforskningen og miljøforvaltningen med vekt på blant annet økte basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene, styrking av Artsdatabanken, flere nasjonale forskningsprogrammer og en økning i infrastrukturtiltak til miljøinstituttene.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en kraftig økning i bevilgningen til vannmiljøtiltak kapittel 1420, post 22. Dette medlem viser til at Norge ligger langt etter med implementeringen av vanddirektivet, og at dette etterslepet må hentes inn ved å styrke arbeidet med å bedre den økologiske vanntilstanden i Norge. I tillegg må innsatsen for å bevare villaksbestandene styrkes kraftig. Det samme gjelder innsatsen for truede arter.

TILTAKSPAKKE MOT MARIN FORSØPLING

Dette medlem viser til at utfordringene knyttet til marin forsøpling har blitt forsømt i altfor mange år. Miljøpartiet De Grønne foreslår derfor en tiltakspakke på dette feltet i statsbudsjettet for 2017. Pakken består av fire ulike:

1. Forslag om et prøveprosjekt der båteierne kan levere inn kassert båt gratis og få en vrakpant. Båteier slipper å betale opptil 40 000 kroner for levering og kan få 1 500–2 000 kroner i vrakpant.
2. Utvide prøveordningen «Fishing for litter» til en landsdekkende og permanent belønningsordning, som gir fiskere incentiver til å levere avfall. 30 mill. kroner.
3. Vi dobler regjeringens etablerte tilskuddsordning med 15 mill. kroner.
4. Vi setter av 3 mill. kroner til utredninger, a) en profesjonell ryddetjeneste for marint avfall, b) innføring av produsentansvar for fiskeriutstyr og c) andre løsninger som sikrer at utstyr som brukes i fiskerivirksomhet returneres til land.

BRED STYRKING AV KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets ansvar og oppgaver vokser. Regjerin-

gen har føyd ordet «Klima» til departementets navn og gitt det koordineringsansvar for regjeringens klimaarbeid. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimaendringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet å ivareta sin oppgave med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener det er dårlig samsvar mellom dette og regjeringens forslag til statsbudsjett som ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet på departementets arbeidsområder. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der bevilgningene til Klima- og miljødepartementet foreslås økt med 2,5 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at det i Miljøpartiets De Grønnes alternative statsbudsjett derfor foreslås en kraftig økning i Klima- og miljødepartementets driftsbudsjett. Det foreslås at økte overføringer blant annet skal gå til et løft for å styrke miljøforvaltningen for å kartlegge og stoppe tap av biologisk mangfold, gjennomføre naturmangfoldloven, følge opp vanddirektivet, utvikle kompetanse og sikre bærekraftig arealbruk over hele landet og styrke «den naturlige skolesekken».

Dette medlem mener Miljødirektoratets kapasitet må økes betydelig i årene framover, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der en slik kraftig styrking er foreslått på en rekke poster.

KLIMA- OG MILJØSATSING I KOMMUNER OG NÆRMILJØER

Dette medlem viser vider til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at det settes av penger til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene, fordelt på tre ulike poster på Klima- og miljødepartementets budsjett. Det foreslås for det første at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere, og som skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene. I tillegg foreslås det avsatt midler over kap. 1400 post 21, som skal gå til nasjonale og regionale fellestilltak og kompetansebasert som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet i en slik satsing er foreslått finansiert over Olje- og energidepartementets budsjett gjennom en dobling av bevilgningene til å forebygge skred og flom. De årlige bevilgningene til formålet som er tenkt finansiert over dette kapitlet, bør etter hvert trappes opp til flere milliarder.

3.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 13. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 13. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
Utgifter (i tusen kroner)								
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur						
	1	Driftsutgifter	869 228	868 296 (-932)	869 228 (0)	869 228 (0)	869 228 (0)	869 228 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	313 035	311 597 (-1 438)	313 035 (0)	313 035 (0)	313 035 (0)	313 035 (0)
1400		Klima- og miljødepartementet						
	1	Driftsutgifter	280 455	279 621 (-834)	262 455 (-18 000)	270 455 (-10 000)	280 455 (0)	320 455 (+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	49 383	49 246 (-137)	49 383 (0)	49 383 (0)	52 383 (+3 000)	79 383 (+30 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	22	Framtidsombud	0	0	0	0	0	500
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+500)
	23	Grønne offentlige innkjøp	0	0	0	0	0	15 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)
	51	Miljøkompetanse for arbeidslivet	0	0	0	0	0	10 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	62	Den naturlige skolesekken	3 409	3 409	8 409	6 409	13 409	8 409
				(0)	(+5 000)	(+3 000)	(+10 000)	(+5 000)
	63	Grønt og blått skifte i kommunene	0	0	0	0	0	300 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+300 000)
	65	Områdesatsing i byer	0	0	0	0	0	50 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+50 000)
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige stiftelser	0	57 402	0	0	0	0
				(+57 402)	(0)	(0)	(0)	(0)
	71	Internasjonale organisasjoner	74 633	74 633	74 633	59 633	74 633	74 633
				(0)	(0)	(-15 000)	(0)	(0)
	74	Tilskudd til AMAP	4 231	4 231	4 231	4 231	4 231	5 231
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 000)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	59 098	61 098	59 098	76 098	89 098	79 098
				(+2 000)	(0)	(+17 000)	(+30 000)	(+20 000)
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	20 580	25 580	20 580	20 580	20 580	70 580
				(+5 000)	(0)	(0)	(0)	(+50 000)
1410		Miljøforskning og miljøovervåking						
	21	Miljøovervåking og miljødata	228 933	263 268	248 933	228 933	318 933	358 933
				(+34 335)	(+20 000)	(0)	(+90 000)	(+130 000)
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	178 734	178 179	178 734	178 734	178 734	218 734
				(-555)	(0)	(0)	(0)	(+40 000)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	272 488	271 897	272 488	272 488	272 488	287 488
				(-591)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 672	6 652	6 672	6 672	6 672	21 672
				(-20)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)
	54	Artsprosjektet m.m.	30 656	40 566	40 656	35 656	30 656	40 656
				(+9 910)	(+10 000)	(+5 000)	(0)	(+10 000)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	48 141	48 141	48 141	48 141	48 141	68 141
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433	9 433 (0)	9 433 (0)	9 433 (0)	9 433 (0)	14 433 (+5 000)
1420		Miljødirektoratet						
	1	Driftsutgifter	639 555	667 766 (+28 211)	669 555 (+30 000)	639 555 (0)	669 555 (+30 000)	719 555 (+80 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	182 822	225 072 (+42 250)	232 822 (+50 000)	182 822 (0)	222 822 (+40 000)	232 822 (+50 000)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	268 386	297 552 (+29 166)	343 386 (+75 000)	318 386 (+50 000)	308 386 (+40 000)	353 386 (+85 000)
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	149 369	148 941 (-428)	149 369 (0)	149 369 (0)	149 369 (0)	149 369 (0)
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	32 460	32 460 (0)	32 460 (0)	32 460 (0)	32 460 (0)	152 460 (+120 000)
	31	Tiltak i verneområder	64 419	74 419 (+10 000)	76 419 (+12 000)	64 419 (0)	100 419 (+36 000)	99 419 (+35 000)
	33	Statlige erverv, nytt vern	9 062	9 062 (0)	9 062 (0)	9 062 (0)	9 062 (0)	159 062 (+150 000)
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	52 650	52 650 (0)	62 650 (+10 000)	52 650 (0)	57 650 (+5 000)	72 650 (+20 000)
	35	Statlige erverv, skogvern	392 112	442 112 (+50 000)	462 112 (+70 000)	382 112 (-10 000)	632 112 (+240 000)	700 112 (+308 000)
	36	Marin nasjonalparkplan	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	37	Skogplanting	14 375	14 375 (0)	14 375 (0)	14 375 (0)	0 (-14 375)	0 (-14 375)
	38	Restaurering av myr	13 325	23 625 (+10 300)	13 325 (0)	13 325 (0)	23 325 (+10 000)	39 325 (+26 000)
	39	Oppryddingstiltak	12 483	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	42 483 (+30 000)
	61	Tilskudd til klimatilpassing	106 920	156 920 (+50 000)	106 920 (0)	131 920 (+25 000)	306 920 (+200 000)	306 920 (+200 000)
	62	Tilskudd til utfasing av vedovner i by	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)
	69	Oppryddingstiltak	271 562	271 562 (0)	271 562 (0)	261 562 (-10 000)	321 562 (+50 000)	321 562 (+50 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	24 755	54 755 (+30 000)	24 755 (0)	24 755 (0)	84 755 (+60 000)	54 755 (+30 000)
	71	Marin forsøpling	15 290	35 290 (+20 000)	15 290 (0)	20 290 (+5 000)	95 290 (+80 000)	93 580 (+78 290)
	73	Tilskudd til rovvilttiltak	70 051	70 051 (0)	70 051 (0)	100 051 (+30 000)	120 051 (+50 000)	140 051 (+70 000)
	75	Utbetaling av pant for bilvrak	431 760	731 760 (+300 000)	431 760 (0)	431 760 (0)	431 760 (0)	431 760 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416	14 416 (0)	14 416 (0)	17 416 (+3 000)	15 416 (+1 000)	22 416 (+8 000)
	78	Friluftsmål	159 821	181 821 (+22 000)	209 821 (+50 000)	172 821 (+13 000)	201 821 (+42 000)	264 821 (+105 000)
	80	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	57 402	0 (-57 402)	67 402 (+10 000)	62 402 (+5 000)	73 402 (+16 000)	72 402 (+15 000)
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv	26 261	48 261 (+22 000)	26 261 (0)	26 261 (0)	31 261 (+5 000)	36 261 (+10 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	64 989	74 989 (+10 000)	74 989 (+10 000)	64 989 (0)	154 989 (+90 000)	114 989 (+50 000)
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964	4 964 (0)	4 964 (0)	4 964 (0)	4 964 (0)	6 964 (+2 000)
	85	Naturinformasjonssentre	52 714	55 714 (+3 000)	52 714 (0)	57 714 (+5 000)	58 564 (+5 850)	62 714 (+10 000)
1422		Miljøvennlig skipsfart						
	21	Spesielle driftsutgifter	5 338	5 322 (-16)	5 338 (0)	5 338 (0)	105 338 (+100 000)	10 338 (+5 000)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø						
	1	Driftsutgifter	15 629	15 586 (-43)	15 629 (0)	15 629 (0)	15 629 (0)	18 629 (+3 000)
1424		MAREANO						
	21	Spesielle driftsutgifter	33 684	38 585 (+4 901)	33 684 (0)	33 684 (0)	33 684 (0)	43 684 (+10 000)
1425		Vilt- og fisketiltak						
	1	Driftsutgifter	12 647	12 609 (-38)	12 647 (0)	12 647 (0)	12 647 (0)	12 647 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 768	27 690 (-78)	27 768 (0)	27 768 (0)	27 768 (0)	47 768 (+20 000)
1429		Riksantikvaren						
	1	Driftsutgifter	146 852	146 463 (-389)	146 852 (0)	146 852 (0)	146 852 (0)	146 852 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	51 363	51 243 (-120)	51 363 (0)	51 363 (0)	51 363 (0)	64 363 (+13 000)
	22	Bevaringsoppgaver	24 378	24 304 (-74)	24 378 (0)	24 378 (0)	24 378 (0)	34 378 (+10 000)
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 551	3 541 (-10)	3 551 (0)	5 551 (+2 000)	5 551 (+2 000)	4 551 (+1 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116	4 116 (+2 000)	2 116 (0)	4 116 (+2 000)	2 116 (0)	2 116 (0)
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	28 164	33 564 (+5 400)	28 164 (0)	33 664 (+5 500)	28 164 (0)	28 164 (0)
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	122 015	147 015 (+25 000)	122 015 (0)	132 015 (+10 000)	132 015 (+10 000)	147 015 (+25 000)
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	51 545	56 545 (+5 000)	52 545 (+1 000)	66 545 (+15 000)	64 545 (+13 000)	51 545 (0)
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	45 952	45 952 (0)	45 952 (0)	68 952 (+23 000)	55 952 (+10 000)	55 952 (+10 000)
	74	Tilskudd til fartøyvern	61 883	61 883 (0)	61 883 (0)	61 883 (0)	61 883 (0)	106 883 (+45 000)
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	10 757	15 757 (+5 000)	10 757 (0)	13 757 (+3 000)	13 757 (+3 000)	10 757 (0)
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	5 000	8 000 (+3 000)	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)
	79	Tilskudd til verdensarven	52 036	52 036 (0)	52 036 (0)	62 036 (+10 000)	52 036 (0)	62 036 (+10 000)
	80	Momskompensasjon for eiere av kulturminner	0	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)	0 (0)
1432		Norsk kulturminnefond						
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	86 659	103 898 (+17 239)	86 659 (0)	106 659 (+20 000)	98 659 (+12 000)	156 659 (+70 000)
1471		Norsk Polarinstitutt						
	1	Driftsutgifter	223 671	228 070 (+4 399)	223 671 (0)	223 671 (0)	223 671 (0)	228 671 (+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	70 910	70 707 (-203)	70 910 (0)	70 910 (0)	70 910 (0)	70 910 (0)
	50	Stipend	503	501 (-2)	503 (0)	503 (0)	503 (0)	503 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
1474		Fram - Nord-områdesenter for klima- og miljøforskning						
	50	Tilskudd til statlige mottakere	23 985	23 913 (-72)	23 985 (0)	23 985 (0)	23 985 (0)	23 985 (0)
1481		Klimakvoter						
	1	Driftsutgifter	4 387	4 376 (-11)	4 387 (0)	4 387 (0)	4 387 (0)	4 387 (0)
	22	Kvotekjøp, generell ordning	259 900	195 300 (-64 600)	259 900 (0)	234 600 (-25 300)	259 900 (0)	259 900 (0)
	26	Innkjøp og sletting av kvoter i ETS-systemet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	51 000 (+51 000)
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak						
	1	Driftsutgifter	97 710	97 429 (-281)	97 710 (0)	97 710 (0)	97 710 (0)	97 710 (0)
	73	Klima- og skogsatsingen	2 709 213	2 784 396 (+75 183)	3 000 213 (+291 000)	2 709 213 (0)	2 909 213 (+200 000)	3 402 213 (+693 000)
		Sum utgifter	10 790 555	11 544 977 (+754 422)	11 416 555 (+626 000)	10 991 755 (+201 200)	12 310 030 (+1 519 475)	14 055 970 (+3 265 415)

Inntekter (i tusen kroner)

3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur						
	1	Gebyrinntekter tinglysing	419 606	418 341 (-1 265)	419 606 (0)	419 606 (0)	419 606 (0)	419 606 (0)
4420		Miljødirektoratet						
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 192	4 188 (-4)	4 192 (0)	4 192 (0)	4 192 (0)	4 192 (0)
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 365	34 253 (-112)	34 365 (0)	34 365 (0)	34 365 (0)	34 365 (0)
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	28 977	28 892 (-85)	28 977 (0)	28 977 (0)	28 977 (0)	28 977 (0)
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 377	11 344 (-33)	11 377 (0)	11 377 (0)	11 377 (0)	11 377 (0)
	8	Gebyrer, naturforvaltningsrådet	4 821	4 807 (-14)	4 821 (0)	4 821 (0)	4 821 (0)	4 821 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV	MDG
4471		Norsk Polarinstitut						
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 827	10 795 (-32)	10 827 (0)	10 827 (0)	10 827 (0)	10 827 (0)
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	59 669	59 494 (-175)	59 669 (0)	59 669 (0)	59 669 (0)	59 669 (0)
	21	Inntekter, Antarktis	13 328	13 289 (-39)	13 328 (0)	13 328 (0)	13 328 (0)	13 328 (0)
		Sum inntekter	1 070 287	1 068 528 (-1 759)	1 070 287 (0)	1 070 287 (0)	1 070 287 (0)	1 070 287 (0)
		Sum netto	9 720 268	10 476 449 (+756 181)	10 346 268 (+626 000)	9 921 468 (+201 200)	11 239 743 (+1 519 475)	12 985 683 (+3 265 415)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten med vedlegg som ble lagt frem 3. desember 2016. Flertallet mener at statsbudsjettet for 2017 inneholder mange gode tiltak for reduserte klimagassutslipp, og at enigheten mellom de fire partiene ytterligere forsterker budsjettets grønne profil. Flertallet viser til at enigheten vil forskriftsfeste en opptrappingsplan for omsetting av biodrivstoff for veitrafikken, videreføre fordelene for elbiler, øke satsingen for å redusere utslippene i transportsektoren, forsterke innsatsen for restaurering av myr og en stortilt satsing på kollektivtrafikk og jernbane.

Flertallet peker på at budsjettenigheten inneholder ytterligere bevilgninger og nye tiltak som vil bidra til å redusere klimagassutslippene. Flertallet viser til at regjeringen skal igangsette en prosess med berørte næringsorganisasjoner om etablering av en miljøavtale med tilhørende CO₂-fond. Flertallet viser til at dette kan bidra til å redusere klimagassutslippene med 2 mill. tonn CO₂-ekvivalenter årlig innen 2030, og at dette skjer i samarbeid med næringslivet. Flertallet viser til at dette, i tillegg til at Enovas transportsatsinger tilføres ytterligere 300 mill. kroner, i sum utgjør en betydelig satsing for å redusere utslippene i transportsektoren. Flertallet viser til at de fire partiene er enige om å utvide og videreføre fordelene for elbil og andre nullutslippsbiler gjennom en rekke tiltak.

Flertallet viser til at budsjettenigheten mellom de fire partiene også forsterker det klassiske naturvernet på en rekke områder, og følger opp enighet mellom partiene om satsinger i Innst. 26 S (2016–2017) om friluftsmeldingen og Innst. 294 S (2015–2016) om naturmangfoldsmeldingen. Flertallet viser til at det blant annet bevilges midler til etablering av miljøkvalitetsnorm for villrein, nye faggrunn-

lag for å ta vare på truede arter og naturtyper, økologisk grunnkart og skogvern.

Flertallet viser for øvrig til budsjettenigheten mellom de fire partiene og forslag nr. 100 fremmet til behandlingen av Meld. St. 1 (2016–2017), jf. Innst. 2 S (2016–2017), hvor flertallet er enig om en rekke verbalvedtak som vil forsterke innsatsen for å redusere klimagassutslippene og bedre miljøet.

Flertallet viser til at budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene økte prosentsetsatsen i avbyråkratiseringsreformen med 0,3 pst.

Flertallet viser til at bevilgningen på følgende poster er redusert som følge av dette: Kap. 595 post 1 og post 21, kap. 1400 post 1, 21, kap. 1410 post 50, 51, 53, kap. 1420 post 23, kap. 1422 post 21, kap. 1423 post 21, kap. 1425 post 1, 21, kap. 1429 post 1, 21, 22, 50, kap. 1471 post 21, 50, kap. 1474 post 50, kap. 1481 post 1 og kap. 1482 post 1.

Flertallet viser videre til at følgende poster for inntekter er redusert: kap. 3595 post 1, kap. 4420 post 1, 4, 6, 7, 8, kap. 4471 post 1,3, 21.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er positivt at Kristelig Folkeparti og Venstre har oppnådd påplussinger på en rekke natur- og miljøposter i budsjettforliket, så som for skogvern, artskartlegging, handlingsplan for sjøfugl, myrrestaurering, villreinprioritering, laksetrapp i Vefsna o.l. Dette medlem merker seg likevel at samarbeidspartiene ligger langt bak opptrappingen innen det frivillige skogvernet som Sosialistisk Venstrepartis miljøvernminister varslet, dette medlem har fulgt opp, og som blant annet Høyre lovet å overgå. Det er også uklart om genbanken i Hardanger for den truede villaksen i Hardanger vil kunne fullføres etter budsjettforliket.

Dette medlem er skuffet over den samlede oppfølgingen av friluftslivsmeldingen der et enstemmig storting samlet seg om en satsing på friluftslivet. En slik satsing er knapt mulig å få øye på etter budsjettforliket mellom regjeringen og dens støttepartier.

Dette medlem er tilhenger av en klimalov som legger ufravikelige rammer for reduksjoner av norske utslipp av klimagasser.

Dette medlem viser i den anledning til utvalget for grønn konkurransekraft, som i sin innstilling anbefalte:

«Forutsigbare mål om reduserte utslipp legger til rette for innovasjon, investeringsvilje og langsiktig næringsutvikling.»

Mens regjeringen har mislyktes i løpet av sin regjeringstid med å bevege Norge nærmere målet om å redusere klimautslippene nasjonalt til 47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, var hensikten med en klimalov å hindre at lignende skjedde i fremtiden, og å sikre at utslippene skulle gå ned. Etter dette medlems oppfatning åpner budsjettavtalen for at målene i en klimalov skal kunne gjennomføres gjennom kvotekjøp i EU. Da er en klimalov etter dette medlems oppfatning verdiløs.

Dette medlem er glad for at Sosialistisk Venstrepartis forslag om å opprette et CO₂-fond for næringslivet, fremmet i Representantforslag 63 S (2015–2016), for å redusere utslippene fra transportsektoren har flertall gjennom budsjettprosessen. Dette medlem stiller seg uforstående til at Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, ikke legger opp til krav til utslippsreduksjoner innen 2020, og kun legger opp til 2 millioner tonn i næringstransporten frem mot 2030. Dette er langt unna det næringslivet selv anslår som mulig å kutte, og langt unna de minst 50 pst. kutt fra dagens 10 millioner tonn i utslipp fra næringstransporten, som vil være nødvendig å kutte om Norge skal nå sine forpliktelse om minst 40 pst. kutt i ikke-kvotepliktig sektor frem mot 2030.

3.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 13 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.2.1 Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur

Det foreslås bevilget 1 209,938 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017).

Dette er en økning på 42,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Statens kartverk har ansvar for tinglysing av fast eiendom og borett, samt matrikkelen i samarbeid med kommunene. Kartverket er også nasjonal geodatakoordinator og har ansvaret for den geografiske infrastrukturen på land og i sjø. Kartverket er dermed helt sentralt i arbeidet med å sikre at Norge har en nasjonal infrastruktur av geografisk informasjon og offentlig eiendomsinformasjon.

Komiteen merker seg at Kartverkets sentrale prioriteringer er driftssikkerhet og økt digitalisering. Fra 1. januar 2017 vil Kartverkets tilknytningsform til staten endres fra å være en forvaltningsbedrift til å bli et bruttobudsjettert forvaltningsorgan. Komiteen er enig i dette, og merker seg at regjeringen foreslår dette fordi et «bytte av tilknytningsform vil kunne bidra til forenkling og til å bedre Kartverkets økonomistyring». Komiteen legger også vekt på at regjeringen innenfor en endret tilknytningsform legger opp til at «Kartverket skal kunne videreføre dagens praksis med samfinansiering av kartlegging og infrastrukturprosjekter og finansiering av prosjekter med inntekter fra salg av geodata og abonnementer».

Komiteen er tilfreds med at utbyggingen av Kartverkets geodetiske observatorium i Ny-Ålesund på Svalbard nå foregår, og at det ligger an til at første del av anlegget kan være i drift sommeren 2018.

3.2.2 Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur

Det foreslås 831,048 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 97,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at gebyrene er fastsatt i forskrift og basert på selvkostprinsipp. Regjeringen foreslår å videreføre gebyrsatsene i 2017.

Klima- og miljødepartementet

3.2.3 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Det foreslås bevilget 491,789 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 7,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016. Bevilgning i 2016 var 458,407 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at klima- og miljøutfordringene er globale, og at Norge har teknologi, kompetanse og kapital til å yte viktige bidrag til å redusere utslipp gjennom nasjonale og internasjonale tiltak.

Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere. Komiteen peker på behovet for effektiv og resultatorientert forvaltning av de tilgjengelige ressursene på klima- og miljøområdet. Komiteen mener alle statsbudsjetter må bidra til at Norge styrer mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Norske Arkitekters Landsforbund (NAL) har startet opp et senter for bærekraftig utvikling. Flertallet viser til budsjettenigheten hvor det foreslås å øke kap. 1420 post 76 med 2 mill. kroner – til senter for bærekraftig byutvikling drevet av NAL. Flertallet foreslår at midlene til NAL bevilges på kap. 1400 post 76, og foreslår derfor å øke denne med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2015–2016). Kap. 1420 post 76 reduseres tilsvarende med 2 mill. kroner sammenlignet med budsjettenigheten, og opprettholdes på samme nivå som regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å redusere kap. 1400 post 1 med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor kap. 1400 post 1 reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en generell styrking av Klima- og miljødepartementets driftsbudsjett over post 1, fordi miljøforvaltningen skal løse mange store utfordringer der dagens måloppnåelse er svak. Over denne posten foreslås også økte bevilgninger til kontroll av snøscooterløyper og evaluering av nytt lovverk for motorferdsel i utmark.

Dette medlem vil understreke at håndhevelse av lovverket for motorferdsel i utmark fortrinnsvis bør være en politioppgave, og at ansvaret for dette bør plasseres tydelig hos politiet. All den tid miljøforvaltningen fortsatt har et ansvar for dette, er det viktig at merarbeid knyttet til håndhevelse av motorferdselloven i forbindelse med nye snøscooterløyper ikke reduserer kapasiteten på andre områder.

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det over post 1 også foreslås 15 mill. kroner til å styrke plankompetansen i Klima- og miljødepartementet. Det foreslås også 5 mill. kroner ekstra til en

NOU om norske miljømål inspirert av den svenske Miljømålsutredningen.

KLIMAVIRKNINGENE AV BUDSJETTFORSLAGET, PROP. 1 S (2016-2017)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettenigheten inneholder flere tiltak som vil bidra til utslippsreduksjoner. Flertallet viser til at det i budsjettenigheten er gjort et anslag på utslippseffekter for neste år.

Flertallet har merket seg at Finansdepartementet i nasjonalbudsjettet 2017 anslår at økninger i veibruksavgiftene, CO₂-avgiften på mineralolje og avgiften på HFK og PFK på kort sikt vil kunne gi utslippsreduksjoner på om lag 0,2 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Flertallet viser til regjeringens omtale av klimagassbudsjettet i Prop. 1 S (2016–2017) Klima- og miljødepartementet, s. 214–221, for beskrivelse av utslippseffekter av andre satsinger i regjeringens budsjettforslag. Flertallet viser videre til at elbilpolitikken er svært virkningsfull. Flertallet har videreført og forsterket elbilpolitikken både for 2017 og tidligere år, og Transportøkonomisk institutt beregner virkningen av elbilpolitikken til 65 000 tonn i 2017.

Flertallet har merket seg at regjeringen vil arbeide videre med vurderinger av utslippsutviklingen og effekter av virkemidler, og vil komme tilbake til Stortinget med slike vurderinger blant annet i perspektivmeldingen og i framtidige statsbudsjett.

Flertallet har merket seg at regjeringen i Prop. 1 S (2016–2017) Klima- og miljødepartementet presenterte utslippsbaner for ikke-kvotepliktig sektor, jf. anmodningsvedtak 868 (2015–2016). Flertallet har merket seg at den årlige omtalen av hvor vi skal være i 2030, og hvordan vi kommer oss dit, vil være mer omfattende fra og med neste års budsjett. Flertallet viser til at i den bebudete perspektivmeldingen, som legges fram våren 2017, vil det bli lagt fram oppdaterte utslippsframskrivninger basert på gjeldende politikk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det har vært stor usikkerhet og mye offentlig debatt rundt klimavirkningene av regjeringens forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer mener det skal være mulig å kunne vurdere de helhetlige konsekvensene av budsjettet, sett i lys av Norges internasjonale forpliktelser til å begrense jordens temperaturstigning til godt under 2 grader.

Disse medlemmer mener at for å klargjøre konsekvensene av forslaget til statsbudsjett bør re-

gjeringen i forbindelse med perspektivmeldingen gi Stortinget best tilgjengelig informasjon om klimakonsekvenser av budsjettet. Disse medlemmer mener informasjonen bør inneholde en oppdatert utslippsframskriving, som inkluderer alle utslipp fra norsk økonomisk sone, inkludert kvotepliktig sektor. Videre må man legge frem en planlagt oversikt over årlige utslipp og utslippskutt i statsbudsjettet.

Disse medlemmer viser til i innstilling til energimeldingen, Innst. 401 S (2015–2016) der det står:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2017 – etter at EU-kommisjonens forslag til innsatsfordeling for ikke-kvotepliktig sektor er lagt frem – synliggjøre utslippsbanene for de enkelte sektorer innenfor ikke-kvotepliktig sektor. Fremleggelsen må omtale målsettinger for hver enkelt sektor basert på en vurdering av hva dette forslaget vil innebære for Norge.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at utslippsbanene som regjeringen legger fram, i alle fall er de utdaterte banene. Disse medlemmer minner om at regjeringen ikke har lagt fram noen konkrete sektormål for utslippskutt og heller ikke konkrete og forpliktende planer som sannsynliggjør at man får utslippskutt som monner i enkeltsektorer – som for eksempel oljeindustri, transportsektor, jordbruk, industri.

På denne bakgrunn fremme disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med perspektivmeldingen å opplyse Stortinget om klimakonsekvensene av statsbudsjettet etter mal fra Oslo kommunes klimabudsjett.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram målsettinger til reduksjon i klimagassutslippene for hver enkelt sektor, slik Stortinget ba om i forbindelse med behandlingen av energimeldingen.»

DEN NATURLIGE SKOLESEKKEN

Komiteen viser til at tilbudet «den naturlige skolesekken» er et viktig bidrag for at skolene kan legge til rette for bruk av nærmiljøet og miljø og friluftsliv i undervisningen. Gjennom barnehage, skole og fritidsordninger har de unike muligheter til å nå store og viktige grupper med fysisk aktivitet. Komiteen viser til at når barn i tidlig alder lærer gleden av å være daglig aktive ute, vil mange av dem være aktive resten av livet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1400 post 62 økes med 5 mill. kroner til «den naturlige skolesekken».

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor bevilgningene til «den naturlige skolesekken» styrkes med 3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at «den naturlige skolesekken» er et godt eksempel på hvordan undervisning kan gjøres variert og virkelighetsnær, og at satsingen derfor bør styrkes. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man øker satsingen på «den naturlige skolesekken» med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, over kap. 1400 post 62.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker en opptrapping av tiltaket «den naturlige skolesekken» med sikte på at alle skoler skal delta. Dette er en strategisk viktig satsing både for å styrke naturfag og sette det inn i en pedagogisk ramme, som handler om miljø, bærekraft, menneskelig påvirkning og klimaendringer. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der de samlede bevilgningene til tiltaket er foreslått økt med 5 mill. kroner over Klima- og miljødepartementets budsjett i tillegg til økninger over andre rammeområder.

KLIMA- OG MILJØTILTAK I KOMMUNENE

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at det settes av penger til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene, fordelt på tre ulike poster på Klima- og miljødepartementets budsjett. Det foreslås for det første at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere, og som skal være pådrivere og ressurser for klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene. I tillegg foreslås det avsatt midler over kap. 1400 post 21, som skal gå til nasjonale og regionale fellestilltak og kompetansebaser som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet i en slik satsing er foreslått finansiert over Olje- og energidepartementets budsjett gjennom en dobling av bevilgningene til å forebygge skred og flom. De årlige bevilgningene til formålet som er tenkt finansiert over dette kapitlet, bør etter hvert trappes opp til flere milliarder kroner.

OMRÅDESATSING I BYER

Komiteen viser til at midlene under post 65 ble brukt til å styrke innsatsen for et bedre miljø i Groruddalen og blir brukt av etater i Oslo kommune og bydelene i Groruddalen. Komiteen viser videre til at regjeringen og byrådet i Oslo har inngått en intensjonsavtale om et samarbeid om Groruddalen for 10-årsperioden 2007–2016, og at avtalen i 2015 ble forlenget til 2026. Komiteen har merket seg at midler til områdesatsing er lagt på kap. 1420 post 78 Friluftsførmål, og at 2016 var siste år med bevilgning på post kap. 1400 post 65.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til sine merknader om områdesatsing i byer i budsjettinnstillingen til kommunalkomiteen.

FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENN-
YTTIGE MILJØSTIFTELSE

Komiteen legger stor vekt på den frivillige innsatsen som gjøres av engasjerte enkeltpersoner i miljø- og kulturvernorganisasjonene. Komiteen mener det norske samfunnet ville vært fattigere uten de frivilliges initiativ og engasjement. De frivillige miljøorganisasjonene og allmenntilgjengelige miljøstiftelsene representerer en viktig arena for samarbeid og har bidratt til å skape det samfunnet vi har i dag.

Komiteen viser til at formålet med tilskuddsordningen til frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser er å legge til rette for et bredt folkelig engasjement og større kunnskap om miljø- og klimasaker. Komiteen mener det er viktig at frivilligheten vokser frem nedenfra, og at den skal ha en selvstendig stilling i samfunnet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å øke kap. 1420 post 77 med 3 mill. kroner, som fordeles på økt støtte til Stiftelsen Miljøfyrtårn og Folkeaksjonen Ny rovdyrpolitikk (FNR).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 3 mill. kroner over kap. 1400 post 21 til å støtte Fortidsminneforeningens arbeid og museumsdrift.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjettforslag der det foreslås å sette av 0,5 mill. kroner på kap. 1400 post 21 til å utrede hvordan Norge kan etablere et framtidombud – med ansvar for å sikre en bærekraftig utvikling og grunnleggende rettigheter for våre etterkommere.

INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Komiteen viser til at Norge bidrar til driften av en rekke internasjonale organisasjoner, avtaler, konvensjoner og sekretariat som utfører viktig miljøarbeid av verdi for Norge. Komiteen merker seg at post 71 er foreslått økt med omtrent 25 mill. kroner, noe som tilsvarer prisjustering og bidrag til oppfølging av REACH-regelverket for kjemikalier.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor kap. 1400 post 71 reduseres med 15 mill. kroner.

STØTTE TIL NASJONALE OG INTERNASJONALE MILJØ-
TILTAK

Komiteen viser til at Klima- og miljødepartementet støtter en rekke nasjonale og internasjonale miljøtiltak over post 76 på statsbudsjettet, gjennom øremerkede midler. Komiteen viser til at midlene skal medvirke til nasjonale tiltak, slik at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser innenfor naturmangfold, klima og forurensing og nasjonale mål innenfor alle resultatområder. På det nasjonale området blir det blant annet foreslått å gi øremerkede tilskudd til «den naturlige skolesekken», bekjempelse av fremmede arter, naturmangfold, reduksjon av matsvinn, klimasmarte offentlige anskaffelser, pilotanlegg for biogass, nasjonalt senter for bærekraftig omstilling og arbeidet med FNs klimapanel (IPCC) 6. hovedrapport.

Komiteen har merket seg at på det internasjonale området foreslås det øremerkede tilskudd til Norges bidrag til reduserte utslipp av kortlevde klimadrivere gjennom et styrket internasjonalt engasjement, støtte til Koalisjonen for klima og ren luft (CCAC) sitt arbeid med 6 mill. kroner. Komiteen har videre merket seg at det foreslås å bevilge midler til kontingent til Climate Technology Initiative, FN-organet Grid Arendal og kapasitetsbygging for deltakelse og rapportering i Parisavtalen (CBIT). Komiteen viser til at det også foreslås midler til en rekke andre satsinger på posten.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en generell styrking av arbeidet med nasjonale og internasjonale tiltak for å oppfylle våre internasjonale klima- og miljøforpliktelser og til å styrke Norges internasjonale arbeid. Dette medlem viser til at det i Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett foreslås 5 mill. kroner ekstra til oppfølging av Aichi-målene, samt at det settes av 10 mill. kroner til et program for fremme av bærekraft i næringslivet. I tillegg økes støtten til «den naturlige skolesekken» over denne posten.

OFFENTLIGE ANSKAFFELSER M.M.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at arbeidet med grønne innkjøp i Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) styrkes med 15 mill. kroner over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at offentlige anskaffelser spiller en stor rolle for ressursbruken i offentlig sektor. Reglene om offentlige anskaffelser stiller særlige krav om at samfunns-hensyn skal ivaretas. Dette betyr at å bekjempe arbeidslivskriminalitet, bedre miljøet, redusere klimautfordringene og ivareta ulike sosiale hensyn skal særlig vektlegges ved anskaffelsene.

Disse medlemmer ser det som viktig at offentlige innkjøp i større grad enn i dag blir en drivkraft for grønn teknologiutvikling og mer miljøvennlige løsninger og til å utvikle markedet for miljøteknologi. Stortinget har bedt regjeringen innføre krav om minimum 30 pst. miljøvekting ved alle offentlige anbud, der det er relevant. Disse medlemmer ser det som viktig at det utarbeides et sett med kriterier som setter tydelige krav til miljøarbeidet overfor de som skal delta i anbudskonkurransen. Disse medlemmer viser samtidig til at norske bedrifter i ulike sammenhenger kan møte særnorske miljøkrav. Disse medlemmer ser det som viktig at i tilfeller der norske leverandører er pålagt særlige miljøkrav til produkter eller produksjonen, bør disse også speiles i miljøkravene til anskaffelsen, slik at norske bedrifter ikke påføres en konkurranseulempe grunnet særnorske krav.

Disse medlemmer viser til at et samlet storting i forbindelse med behandlingen av ny lov om offentlige anskaffelser ba om at det skulle utarbeides en stortingsmelding om offentlige innkjøp. Disse medlemmer forutsetter at meldingen kan behandles i denne stortingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen våren 2017 skal fremme forskrift til lov om offentlige anskaffelser, som klargjør hvilke miljøkrav som skal stilles. Disse medlemmer vil i forkant av dette fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i forskriften til offentlige anskaffelser, slik at det stilles krav om at alle transporttjenester som leveres til det offentlige, og i anbud til det offentlige, skal

baseres på bærekraftig nullutslippsdrivstoff eller nullutslippsteknologi fra 1. juli 2017.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at det offentlige har betydelig markedsrett når de handler inn varer og tjenester, og at denne rollen må brukes til å fremme miljøvennlig atferd og anstendige arbeidsvilkår. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 30 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, til å styrke arbeidet med miljøvennlige offentlige anskaffelser, over kap. 1400 post 76.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der Difis arbeid med grønne offentlige innkjøp reetableres og settes til 15 mill. kroner for å styrke arbeidet med grønne offentlige anskaffelser inkludert avskogingsfrie offentlige innkjøp. Dette medlem mener dette er en viktig oppfølging av ny lov om offentlige anskaffelser som skjerper miljøbestemmelsene for innkjøp.

Dette medlem mener at det også er behov for å styrke miljøkompetansen i handels- og tjenestenæringene, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås avsatt 10 mill. kroner til et pilotprogram rettet mot innkjøpere og kundebehandlere på kap. 1400 post 51.

TILSKUDD TIL KULTURMINNEFORVALTNING

Komiteen viser til at midlene på denne posten er rettet mot tiltak som skal medvirke til måloppnåelse på kulturminneområdet. Komiteen har merket seg at posten omfatter midler til å sikre, sette i stand og vedlikeholde fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljø, midler til forvaltning av de norske verdensarvområdene og midler til å videreføre arbeidet med verdiskaping knyttet til kulturminner og kulturmiljø.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å styrke forvaltningen og ivaretagelsen av kulturminner i Norges verdensarvområder ytterligere.

TRANSPORT OG NULLUTSLIPPSLØSNINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at næringstransporten står for dobbelt så store utslipp som privatbilene. Nullutslippsløsninger blir i stadig større grad tilgjengelige, også innenfor områder som tungtransport og skipsfart, men det finnes i dag ingen omfattende virkemidler for å stimulere til

å bytte ut gammel teknologi med klimariktig teknologi. Disse medlemmer foreslår derfor å etablere et CO₂-fond for vare- og tungtransporten. Et slikt fond skal gi tilskudd til merkostnader ved investering i null- og lavutslippskjøretøy, som går på eksempelvis biodrivstoff, biogass, elektrisitet eller hydrogen. Også buss, anleggsmaskiner, samt andre mobile kilder i veitransporten, skip og fiskebåter bør vurderes innlemmet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart starte forhandlinger med transportnæringene med sikte på å opprette et CO₂-fond etter modell av NO_x-fondet. Fondet skal omfatte vare- og tungtransporten. Det skal også vurderes om lastebiler, anleggsmaskiner, andre mobile kilder i veitransporten, samt skip og fiskebåter skal omfattes av et slikt fond.

Regjeringen bes legge til grunn at ordningen trer i kraft snarest mulig, og senest fra 1. januar 2019, gitt ESA-notifisering. Regjeringen bes om å rapportere status i forbindelse med statsbudsjettet 2018.»

BIODRIVSTOFF, BIOGASS

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget tidligere har vedtatt at det skal legges frem en plan for ytterligere opptrapping av omsetningskravet for biodrivstoff frem mot 2020 og 2030, jf. Innst. 409 S (2015–2016) og Innst. 9 S (2015–2016). Flertallet har merket seg at regjeringen og samarbeidspartiene i budsjett-enigheten om statsbudsjettet for 2017 er enige om at omsetningskravet for avansert biodrivstoff settes til 2,5 pst. fra 1. oktober 2017, 3,5 pst. i 2018, 4,5 pst. i 2019 og 8 pst. i 2020, og at det generelle omsetningskravet trappes opp i takt med dette til 20 pst.

Flertallet vil vise til at man gjennom dette vedtaket, og tidligere vedtak i Innst. 409 S (2015–2016), vil ha et generelt omsetningskrav på 20 pst. i 2020, og at det skal legges til rette for økt innblanding opp mot 40 pst. i 2030.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har merket seg at en opptrappingsplan skal forskriftsfestes, og at dette vil gi forutsigbarhet for næringslivet. Dette flertallet peker på at opptrappingen legger opp til økt bruk av avansert, eller 2. generasjons biodrivstoff, som tilfredsstillende EUs bærekraftskriterier, og som ikke er basert på matvekster. Dette flertallet viser til at økt bruk av biodrivstoff, særlig innenfor tungtrans-

port og luftfart, vil være et virkemiddel for å bidra til å redusere klimagassutslippene.

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at forsynings situasjonen for bærekraftig biodrivstoff i dagens marked er utfordrende, og viser derfor til at regjeringen har lagt frem en faglig vurdering av bærekraften av ulike former for biodrivstoff som er på markedet i dag. Dette flertallet vil peke på at økt bruk av biodrivstoff i transportsektoren må gi reelle reduksjoner av klimagassutslipp. Dette flertallet vil videre peke på at det er et betydelig potensial for næringsutvikling og nye arbeidsplasser innenfor produksjon av biodrivstoff i Norge, og vil i den sammenheng særlig peke på skognæringens viktige rolle i denne sammenheng.

Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, ber regjeringen raskt følge opp bioøkonomistrategien «Kjente ressurser – uante muligheter», der Norges forskningsråd, Innovasjon Norge og SIVA bes utarbeide en felles handlingsplan som en oppfølging og konkretisering av strategiens overordnede føringer, for blant annet å komme med forslag til bedre strukturering og samspill mellom relevante virkemidler innad i og på tvers av virkemiddelaktørene, sikre god balanse i virkemidler for FoU, demo, pilot og oppskalering, markedsorientering og internasjonalisering av bl.a. biodrivstoffsatsing.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at det er nødvendig å redusere utslippene fra kjøretøy som går på fossilt drivstoff. En opptrappingsplan for økt bruk av bærekraftig biodrivstoff vil være viktig for å redusere utslippene fra transportsektoren.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en opptrappingsplan for å øke omsetningskravet for biodrivstoff med krav om 40 pst. innen 2030, 20 pst. i 2020, 25 pst. i 2025. Det skal legges inn en kontrollstasjon i 2022 hvor tilgangen på bærekraftig biodrivstoff vurderes. I den forbindelse bes regjeringen om å utarbeide en strategi for en industriell verdikjede for bærekraftig biodrivstoffproduksjon basert på norsk biomasse blant annet fra norsk skog. Strategien legges fram i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide strategi for å forsterke målsettingene innenfor klimavennlig

skipsfart ved nye mål om innblanding av 20 pst. biodiesel til lasteskip og 20 pst. biodiesel i fiskeflåten.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet ønsker å bidra til en langsiktig satsing på biodrivstoff, som gir produsentene den nødvendige trygghet til å satse innenfor et område som både vil gi store klimagevinster og store industrielle muligheter i Norge. Dette medlem vil understreke behovet for en industriell verdikjede for bærekraftig biodrivstoffproduksjon. Dette medlem viser til at dersom det blir fastsatt langsiktige mål og rammevilkår fra politiske myndigheter, ligger det et betydelig potensial for næringsutvikling innen produksjon av bærekraftig biodrivstoff, og vil i den sammenheng særlig peke på skognæringens viktige rolle. Biomasse fra skog kan både brukes som drivstoff og erstatte mer forurensende materialer i bygg og industri. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert budsjett for 2017 legge fram en opptrappingsplan for omsetningskravet slik at andelen biodrivstoff øker til 20 pst. i 2020, hvor dobbelttellingen av avansert biodrivstoff skal videreføres. Mest mulig av økningen i biodrivstoffomsetningen dekkes inn ved bruk av avansert biodrivstoff, og det legges til grunn et delkrav for avansert biodrivstoff på 13 pst. i 2020. For å sikre produsentene forutsigbarhet legges det en plan for hvordan omsetningskravet for biodrivstoff og avansert biodrivstoff skal økes videre i årene fram mot 2030.»

Dette medlem vil også peke på behovet for å styrke arbeidet med utvikling av biogassanlegg og å følge opp biogasstrategien, og viser i den sammenheng til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1400 post 76 økes med 17 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener følgende prinsipper må være førende for biodrivstoffstrategien i Norge:

- a. All fossil energi skal fases ut så raskt som mulig.
- b. Biodrivstoff skal være et overgangsdrevstoff i transportnæringen mens alternative teknologier fases inn. Avgiftssystemet må bidra til at det beste biodrivstoffet foretrekkes. Det støttes opp under en utvikling av skognæringen til bioraffinerier, slik at næringsutviklingen også har en fremtid etter at biodrivstoffet i transportnæringen får mindre betydning på grunn av elektrifisering.
- c. Siden bioressurser er begrensede ressurser, skal den som hovedregel prioriteres til langsiktig kar-

bonbinding (byggematerialer), og erstatning for fossil energibruk:

- i. der det ikke finnes alternativ teknologi til å erstatte fossil energibruk
- ii. der bioenergien gir størst utslippskutt per mengde bioenergi.

Disse medlemmer mener det er viktig med langsiktighet i rammevilkårene for å kunne fremme investeringer i produksjon av bærekraftig biodrivstoff.

Disse medlemmer viser videre til regjeringens tilbakemelding på Stortingets vedtak om nivået på omsetningskravet for biodrivstoff fram mot 2020, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for hvordan Norge skal sikre tilgang til og fremme produktutvikling og produksjon av bærekraftig biodrivstoff.»

«Stortinget ber regjeringen våren 2017 fremme forslag til virkemidler som sikrer at kommunene stimuleres til biogassproduksjon fra biologisk avfall, og som sikrer økt etterspørsel etter biogass, samt sikrer at biogass skal kunne bidra til å oppfylle omsetningspåbudet for biodrivstoff.»

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom regjeringen og støttepartiene Venstre og Kristelig Folkeparti, der man vedtar å trappe opp omsetningspåbudet for biodrivstoff 20 pst. i 2020. Dette er raskere enn de 11 pst. som Stortinget tok til orde for i forbindelse med behandlingen av energimeldingen, på bakgrunn av et forslag fra Sosialistisk Venstreparti.

Disse medlemmer viser til at når det nå er flertall på Stortinget for en raskere opptrappingstakt for omsetningspåbudet, er det viktig at regjeringen sikrer forutsigbare rammebetingelser for de investeringer næringslivet skal gjøre, og at man i den videre utformingen av rammebetingelsene fremmer etterspørselen etter det til enhver tid mest bærekraftige biodrivstoffet på markedet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser i den anledning til forslag fra Sosialistisk Venstreparti i Innst. 29 S (2016–2017), om å bruke avgiftsregime og bærekraftskriterier aktivt, samt samarbeide med bransjen, for å fremme det mest bærekraftige biodrivstoffet.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017 legger frem en plan for

videre opptrapping av omsetningspåbudet frem mot 2025.»

«Stortinget ber regjeringen innføre E10 (10 pst. Etanol i bensin) som standard fra 1. januar 2019.»

«Stortinget ber regjeringen utvide omsetningspåbudet til å omfatte avgiftsfri diesel.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at anleggsmaskiner skal benytte 0-utslippsdrivstoff fra 1. januar 2018, og at det stilles krav om lav- og nullutslippsteknologi så raskt som mulig.»

OPPFØLGING AV PARISAVTALEN

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til paragraf 4.19 i Paris-beslutningen:

«All Parties should strive to formulate and communicate long-term low greenhouse gas emission development strategies, mindful of Article 2 taking into account their common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen skriver at de vil fremme lavutslipp-strategi før 2020, og at dette må sees i sammenheng med andre pågående prosesser. Disse medlemmer vil minne om at da Stortinget ratifiserte Parisavtalen, jf. Innst. 407 S (2015–2016), sa komiteen:

«Komiteen har særlig merket seg at Paris-avtalen ber om at alle land innen 2020 leverer en strategi for omstillingen til et lavutslippssamfunn. Komiteen mener utarbeidelsen av en slik strategi er en god anledning til å fastsette langsiktige mål for omstilling og utslippsreduksjoner i alle samfunnssektorer, og at dette bør gjøres gjennom en bred prosess som legger til rette for offentlig debatt om veien til et norsk lavutslippssamfunn.»

Komiteen ber regjeringen om å gjennomføre en slik prosess med sikte på å legge fram en sak for Stortinget, og ber om at regjeringen kommer nærmere tilbake til gjennomføringen av denne prosessen i forbindelse med statsbudsjettet for 2017.»

Disse medlemmer mener at å fremme lavutslippsstrategi før 2020 er ikke et tilstrekkelig svar på det Stortinget ba om.

Disse medlemmer viser videre til paragraf 106e i Paris-beslutningen:

«Urging all Parties to participate in the existing measurement, reporting and verification processes under the Cancun Agreements, in a timely manner, with a view to demonstrating progress made in the implementation of their mitigation pledges;»

Disse medlemmer registrerer at regjeringen skriver at dette følges opp. Disse medlemmer synes da det er underlig at fremdriften for å nå 2020-målene i liten grad er beskrevet i Norges rapportering til UNFCCC.

Disse medlemmer viser videre til paragraf 15 i Paris-beslutningen:

«strongly urges developed country Parties to scale up their level of financial support, with a concrete roadmap to achieve the goal of jointly providing USD 100 billion annually by 2020.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen skriver at de vil vurdere dette i budsjettene. Disse medlemmer mener det er uheldig at vurderingen til nå altså er å ikke øke bidraget.

3.2.4 *Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet*

Det foreslås 2,138 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen har merket seg at departementet under denne posten fører mer tilfeldige inntekter som prosjektmidler fra Nordisk ministerråd. Komiteen viser til at inntekter under denne posten gir grunnlag for tilsvarende merutgifter under kap. 1400 post 1 Driftsutgifter.

3.2.5 *Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking*

Det foreslås bevilget 786,957 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 11,0 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen peker på at norsk natur må forvaltes kunnskapsbasert for å sikre en miljøpolitikk som bygger på forvalteransvaret. Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt et mål om å stanse tap av biologisk mangfold i Norge innen 2020. Komiteen mener innsatsen til miljøvernforskning og miljøovervåking må reflektere de store utfordringene Norge står overfor på miljøområdet.

Komiteen mener miljøforskningsinstituttene utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur, miljøutfordringer og løsninger. Instituttene bidrar også til næringsutvikling innen bioøkonomi og naturressursutnyttelser med lavere økologisk fotavtrykk.

Komiteen noterer seg at en stor andel av økningen på dette kapitlet er bevilget over post 51 Forskningsprogram m.m., der det blant annet er foreslått en økning på 71,5 mill. kroner til forskning på lavutslippssamfunnet. Komiteen ser positivt på dette.

KUNNSKAPSLØFT FOR NATUREN

Komiteen peker på at Miljødirektoratets arbeid med å kartlegge naturtyper og arter samt Artsdatabankens arbeid med Artsprosjektet, Artskart, Artsobservasjoner og Naturtyper i Norge, bidrar til å få på plass viktig kunnskap. Komiteen understreker viktigheten av å videreføre og kvalitetssikre kunnskapen og forvaltningsrådene som allerede finnes i Naturbase. Komiteen mener derfor det er viktig at innsamlingen av data målrettes mot den mest verdifulle naturen. Komiteen understreker at kunnskapsløftet for natur må innrettes slik at den kunnskapen som er mest relevant i arealforvaltningen, innhentes først.

Komiteen mener den samfunnsøkonomiske gevinsten av økt kartlegging av norsk natur vil være betydelig.

Komiteen mener et økologisk grunnkart kan bli et viktig beslutningsgrunnlag for både naturvern og utvikling av arealer for f.eks. samferdsel, fornybar energi og boliger. Komiteen understreker at det haster med å få på plass et økologisk grunnkart for Norge, slik at det kommer til nytte i store satsinger på f.eks. samferdsel, fornybar energi og bolig. Komiteen har registrert at kun 25 pst. av norsk natur er kartlagt, og at det trengs et nasjonalt kunnskapsløft for naturen. Komiteen har merket seg at en bred allianse av næringsorganisasjoner, miljøorganisasjoner og friluftslivsorganisasjoner etterspør dette.

Komiteen vil føre en politikk som tar vare på naturmangfoldet, slik at også fremtidige generasjoner kan nyte godt av de verdier og opplevelser som norsk natur byr på. Komiteen viser til at god og oppdatert kunnskap om natur er avgjørende for å sikre god planlegging og gode helhetlige løsninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at det særlig bør prioriteres å styrke kartlegging av naturtyper som enten er truet, viktige for mange arter, dekker sentrale økosystemfunksjoner eller er spesielt dårlig kartlagt. Flertallet mener videre at områder der kartleggingen gir stor samfunnsnytte, herunder områder med stor aktivitet og stort utbyggingspress, både på land og sjø, bør prioriteres. Flertallet styrker derfor arbeidet med økologisk grunnkart i budsjettenigheten med 34,33 mill. kroner. Flertallet viser for øvrig til at midlene til Artsdatabankens arbeid med Artsprosjektet økes med 9,91 mill. kroner som følge av budsjettenigheten.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og

Miljøpartiet De Grønne, viser til at SABIMA (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold) har i rapporten «Økologisk grunnkart 2020 – opptrappingsplan» vist et behov for til sammen 700 mill. kroner fram til 2020 for å utarbeide et økologisk grunnkart for Norge. Dette flertallet viser til at Stortinget har etterlyst en opptrapping i Innst. 9 S (2015–2016) Dette flertallet viser til at behovet for styrket innsats også ble understreket i innstillingen til naturmangfoldmeldingen (Innst. 294 S (2015–2016), der det heter:

«Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med et økologisk grunnkart med naturtyper, arter og landskapstyper».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne understreker at et økologisk grunnkart vil være en viktig del av beslutningsgrunnlaget for utvikling av arealer for f.eks. samferdsel, fornybar energi og boliger.

Disse medlemmer ber regjeringen sette opp en framdriftsplan for å utarbeide og ferdigstille det økologiske grunnkartet.

Disse medlemmer understreker at det økologiske grunnkartet må ferdigstilles innen 2025.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at det må legges til rette for en helhetlig og økosystembasert forvaltning av naturen. Disse medlemmer vil løfte arbeidet med utarbeidelse av et økologisk grunnkart av naturen i Norge, og mener vi trenger et bedre kunnskapsgrunnlag om hvilke natur- og friluftsområder som må sikres mot nedbygging og andre inngrep.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1410 og post 54 økes med 10 mill. kroner til artsprosjektet – tilskudd til økt kunnskap om arter og naturtyper, kartlegging av arter naturtyper, artskart og økologisk grunnkart.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1410 og post 21 økes med 20 mill. kroner til miljøovervåking, klima- og naturforskning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til bevaring av og kunnskapsoppbygging om truede arter og natur. Kunnskapsløftet for natur må videreføres og styrkes. Skal man ta riktige beslutninger i kommuner, fylkesting og Stortinget om naturforvaltning, må man ha oppdatert og riktig beslutningsgrunnlag. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis al-

ternative statsbudsjett der det foreslås en bevilgning på 50 mill. kroner til miljøovervåking og økologisk grunnkart – utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at det er behov for forsterket innsats for en bedre, kunnskapsbasert og mer helhetlig naturforvaltning, og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at kap. 1410 post 54 styrkes med 5 mill. kroner, slik at det blir mulig å satse mer på Artsdatabankens viktige arbeid, inkludert Artsprosjektet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å øke kunnskapen om norsk natur for slik å sikre en forsvarlig og kunnskapsbasert forvaltning av naturen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 90 mill. kroner mer enn regjeringen foreslår over kap. 1410 post 21 – til å styrke arbeidet med økologisk grunnkart for Norge og Artsprosjektet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økning av bevilgningen på kap. 1410 post 51 med 35 mill. kroner. Dette medlem viser til at det også foreslås en øremerket sum på 10 mill. kroner over denne posten, som skal gå til økt forskning på hvilke konsekvenser sum virkninger av arealinngrep får for biomangfoldet. Dette medlem foreslår også en markant styrking av basisbevilgningene til miljøforskningsinstituttene over kap. 1410 post 51. I tillegg foreslås det betydelige økninger av bevilgningene over post 53 Internasjonalt samarbeid om miljøforskning, for å styrke miljøforskning på klimaendringer, naturmangfold og utvikling av en internasjonal bioøkonomi. En hovedprioritering er å initiere en grundig og kritisk gjennomgang av muligheter og skadevirkninger knyttet til økt bruk av biodrivstoff på det internasjonale markedet.

BIOTEKNOLOGI M.M.

Komiteen viser til det viktige arbeidet GenØk – Senter for biosikkerhet i Tromsø – gjør for trygg bruk av bioteknologi. GenØk er et nasjonalt kompetansesenter for biosikkerhet og har et spesielt ansvar for å undersøke uønskede effekter på helse, miljø og samfunn ved bruk av genmodifiserte og genredigerte organismer (GMO). GenØk er en viktig bidragsyter innen rådgivning og risikovurdering til Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og

Miljøpartiet De Grønne viser til at økt verdiskaping innen oppdrettsnæringen er avhengig av trygg bruk av bioteknologi. For eksempel kan bruk av GMO i fôr, genredigering i avl og DNA/GM-vaksiner løse noen av dagens utfordringer. Det er derfor viktig at undersøkelser av miljø- og bærekraftsasperter er grundig undersøkt før godkjenning av bioteknologi innen oppdrettsnæringen blir gitt. Disse medlemmer viser til at utviklingen innen syntetisk biologi og spesielt genredigering går raskt og kan forhåpentligvis kunne bidra til positive løsninger i framtiden. Utvikling og bruk av teknologien bør følges av faktabasert risikoforskning, hvor norske miljøforhold og bærekraftsmål legges til grunn.

Disse medlemmer viser til at satsingen på å identifisere antibiotika og kartlegge antibiotikaresistente gener i arktiske miljøer er viktig for å kunne si noe om naturlig forekomst av resistensgener og hvordan antibiotikabruk har påvirket og kan påvirke utvikling av resistens.

3.2.6 Kap. 1420 Miljødirektoratet

Det foreslås bevilget 4 033,813 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 11,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning og forurensning. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet er helt sentralt for å gjennomføre den nasjonale politikken og for å få satt i verk konkrete tiltak. Komiteen viser til Miljødirektoratets rolle, myndighet og ulike ansvarsområder, hvor bl.a. arbeidet med å utarbeide indikatorer for å måle status for tilpassing til klimaendringene, koordinere overvåking av natur, klima og forurensning samt oppfølging av de ulike nasjonale målene innen natur og miljøforvaltning, er sentralt. Miljødirektoratet har en sentral rolle i å bistå Klima- og miljødepartementet med å tilrettelegge regjeringens helhetlige arbeid med klimatilpassing.

Komiteen viser til at i oppfølgingen av stortingsmeldingen om naturmangfold og Stortingets innstilling til denne, jf. innst. 294 S (2015-2016), skal Miljødirektoratets arbeid med utviklingen av et system for fastsetting av god økologisk tilstand for hovedøkosystemene prioriteres høyt.

Komiteen viser til at god formidling av kunnskap om natur- og miljøforvaltning er avgjørende for å skape et varig engasjement for natur- og miljøvern. Skal vi skape et grønt skifte der hensyn til natur og miljø skal veie tungt, er det viktig med faglig kompetanse og ressurser for å ivareta dette arbeidet.

MILJØDIREKTORATET

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene der kap. 1420 styrkes. Flertallet viser til at post 1 driftsutgifter tilføres 28,21 mill. kroner som følge av enigheten mellom de fire partiene, slik at nivået på bevilgningen opprettholdes fra tidligere år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er underlig at regjeringen foreslo å redusere antallet naturveiledere og arbeidet med naturinformasjon, når regjeringspartiene selv var med på å understreke betydningen av denne funksjonen ved behandlingen av friluftsmeldingen høsten 2016, jf. Meld. St. 18 (2015–2016), hvor det står:

«Naturveilederne som er knyttet til nasjonalparkene og sentrene, har en viktig rolle i å formidle kunnskap om naturen. Å forstå de små og nære tingene som omgir oss, er begynnelsen på å forstå de store sammenhengene. Naturveiledning gir økt forståelse og engasjement for hvordan vi både kan bruke naturen og hvordan vi kan ta vare på den. En naturveileder byr på spennende aktiviteter og gode opplevelser. God naturveiledning er en god investering for å videreføre rike naturopplevelser og økt kunnskap og forståelse for natur og friluftsliv.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen har bekreftet at et kutt på 30 mill. kroner på Miljødirektoratets budsjett vil – isolert sett – medføre en nedbemanning på 30–45 årsverk. Et kutt i så mange stillinger er etter disse medlemmers syn dramatisk for det videre arbeidet med naturforvaltning og naturinformasjon på villreinsentre og i nasjonalparkene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å opprettholde bevilgningene til kap. 1420 post 1 Miljødirektoratet, ved å bevilge 30 mill. kroner til post 1 utover regjeringens forslag. Bevilgningen skal øremerkes for å reversere regjeringens reduksjon i bevilgningene til blant annet naturveiledning, informasjon og for å opprettholde bemanningen i Miljødirektoratet.

Disse medlemmer mener det må legges til rette for en helhetlig og økosystembasert forvaltning av naturen. Det er behov for bedre kunnskapsgrunnlag om hvilke natur- og friluftsområder som må sikres mot nedbygging og andre inngrep. Nasjonalparker, landskapsvern og skogvern er viktige områder for å sikre biologisk mangfold.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningene til kap. 1420 post 21 med 50 mill. kroner, og som overføres fra kap. 1420 post 1 til post 21.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at et av områdene som kan rammes av kuttet i Miljødirektoratet, er produktregisteret for ulike kjemikalier i Norge, som forvaltes av Miljødirektoratet og har betydning for arbeidet som gjøres med miljøgifter i Norge. Disse medlemmer vil peke på at produktregisteret benyttes blant annet i forbindelse med utredninger, i akutt beredskapssammenheng og med tanke på nasjonal kjemikalieberedskap. Norge vil også ha internasjonale forpliktelser for innmelding av produktopplysninger.

Disse medlemmer mener avviklingen av produktregisteret er forhastet, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utsette beslutningen om avvikling av produktregisteret for ulike kjemikalier fram til man har gjort en ny og grundig vurdering av hvilke institusjoner og register som eventuelt kan ivareta rollen som produktregisteret i dag har på en tilfredsstillende måte, og legge denne vurderingen fram for Stortinget, senest i framleggelsen av revidert statsbudsjett for 2017.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man øker støtten over kap. 1420 post 1 med 30 mill. kroner for å hindre en betydelig svekkelse av Miljødirektoratets miljøarbeid i Norge.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at regjeringens kutt i bevilgningene til Miljødirektoratet reverseres. Dette medlem viser til at det i stedet foreslås en økning i direktoratets kapasitet for å stoppe nedbygging av natur, utslipp, forurensing og miljøgifter i mat og andre produkter.

KAMP MOT FREMMEDE ARTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten hvor arbeidet med bekjempelse av fremmede arter, inkludert bekjempelse av mink og stillehavsøsters, styrkes med 10 mill. kroner.

Flertallet visere videre til at arbeidet med nye faggrunnlag for truede arter og naturtyper styrkes

med 8,75 mill. kroner, og at arbeidet mot skrantesyke (CWD) hos hjortevilt er en akutt problemstilling som tilføres 4 mill. kroner i nye midler – til overvåking av hjortevilt og til økt kunnskap om forvaltningstiltak for å håndtere skrantesyken.

Flertallet viser til at budsjettenigheten også inneholder midler til handlingsplan for sjøfugl, utgifter til verneprosesser og arbeidet med en miljøkvalitetsnorm for villrein.

Flertallet mener at i arbeidet med verneprosesser bør skogvern, marint vern og fylkesvis supplerende verneplaner prioriteres, samt arbeid med forvaltningsplaner for verneområdene. Flertallet vil peke på at i tillegg til arbeidet med å utarbeide en miljøkvalitetsnorm for villrein skal midlene brukes til å etablere to europeiske villreinregioner, der det viktigste virkemidlet er etablering av programmet Villreinfjellet som verdiskaper. Flertallet viser til at kap. 1420 post 21 spesielle driftsutgifter økes med 42,25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at Rødlisten for arter for 2015 legger til grunn at fremmede arter utgjør en trussel for et økende antall naturlig hjemmehørende arter i Norge, og at fremmede arter på verdensbasis regnes som en av de fem store truslene mot naturmangfoldet. Fremmede arter kan også utgjøre en utfordring for næringsaktivitet som jordbruk og fiskeri. Disse medlemmer viser til at et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig for god forvaltning, og legger til grunn at fylkesmannsembetet og kommunene holder seg oppdatert på ny kunnskap om fremmede arter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man øker bevilgningen over kap. 1420 post 21 med 30 mill. kroner for å styrke arbeidet mot fremmede arter i Norge.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 10 mill. kroner til styrket innsats mot fremmede arter over post 21 kap. 1420.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne også foreslår ekstra bevilgninger til følgende formål over denne posten:

1. Styrke arbeidet med planlegging av nasjonalparker, samt marint vern og skogvern.
2. Styrke nasjonalparkstyrenes arbeid.
3. En egen handlingsplan for sjørøret.

4. Opptrapping av arbeidet med oppfølging av naturmangfoldmeldingen.
5. Gjeninnføre bevilgning til oppsyn med vannscooter langs kysten, noe som regjeringen har foreslått å kutte.

STATLIGE VASSMILJØTILTAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at midlene til statlige vannmiljøtiltak økes som følge av budsjettenigheten. Flertallet viser til at det i budsjettenigheten foreslås å øke kap. 1420 post 22 med 60 mill. kroner. Flertallet mener det er fornuftig å fordele midlene mellom post 22 og post 70 med 30 mill. kroner på hver, slik at det blir mer midler til gjennomføring av konkrete tiltak.

Flertallet har merket seg at økningen på post 22 i hovedsak vil gå til økt overvåking, herunder utvidelse av kystovervåkingen og overvåkingsprogrammet Store elver. Flertallet peker på at 10 mill. kroner av økningen skal brukes til nye lakse-trapper i Vefsna. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 22 økes med 29,16 mill. kroner, og at kap. 1420 post 70 økes med 30 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er bekymret for de ville laksefiskene i Hardanger. Situasjonen for laksefiskene i Hardanger har utviklet seg negativt over flere år. Uten genbankløsningen vil muligheten til å ta vare på bestandene i Hardangerfjorden bortfalle. Dette flertallet mener at det haster med videreføring av arbeidet med genbanken, og at innsamling av genmateriale må gjøres før de ville laksefiskene forsvinner fra området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at da den planlagte Hardangerfjord-forskriften ble skrinlagt i 2013, ble etableringen av genbank for Hardangerfjord-bestandene vedtatt som et kompensierende tiltak for å redde de ville laksebestandene i området. Behovet for genbank skyldes sterk innblanding av gener fra rømt oppdrettslaks. Det ble igangsatt en omfattende planprosess, hvor økte krav om renseanlegg, krav om endring av fasade og bygninger fra kommunen og kulturminnefunn har medført økte kostnader.

Disse medlemmer har merket seg og er meget forundret over at regjeringen har bestemt at de

ikke vil bygge genbanken, at regjeringen foreslår å overføre bevilgingene fra 2016 til andre formål, og at midlene som var satt av til innsamling av laksebestandene og driftsoppstart av genbanken, blir trappet ned.

Disse medlemmer viser til at Vefsna er ferdig behandlet mot Gyro, og at tiden nå er inne for opprusting av laksetrappene i vassdraget. Disse medlemmer viser til Miljødirektoratets handlingsplan for restaurering av fisketrapper og ber regjeringen sikre at handlingsplanen følges opp – da laksetrapper er et viktig tiltak for å sikre de ville laksebestandene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti legger til grunn at all forvaltning av anadrome laksefisker skal være kunnskapsbasert og bærekraftig for å sikre bestanden. Disse medlemmer imøtekommer regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak nr. 405, den 18. desember 2015, om å følge opp Stortingets vedtak nr. 405, 18. desember 2015. Disse medlemmer viser til at her ba et samlet storting regjeringen om en sak som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling. Disse medlemmer ber regjeringen legge fram saken til behandling i Stortinget senest i løpet av første halvår 2017.

Disse medlemmer mener at det er viktig med et landsdekkende lakseoppsyn i sjø for å hindre ulovlig fiske med garnredskaper i sjø etter villaks. Disse medlemmer mener at Miljødirektoratet må få i oppdrag å fordele og bruke midlene på de prioriterte oppgavene som er omtalt innenfor kap. 1420 post 22.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak nr. 405, 18. desember 2015 hvor et samlet storting ba regjeringen om en sak som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling. Regjeringen bes legge saken fram til behandling i Stortinget senest i løpet av 1. halvår 2017.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 22 økes med 75 mill. kroner – til statlige vannmiljøtiltak. Av disse midlene skal det avsettes 10 mill. kroner til laksetrapper i Vefsna. Videre foreslås det der å overføre 15 mill. kroner fra kap. 1400 post 1 til post 22, som øremerkes etablering av genbanken i Hardangerfjorden.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at vann og vassdrag er levested for mange nøkkelarter, og så mange som 260 vannlevende arter er utrydningstruet bare i Norge. Det er en lang veg å gå for å bedre vannressursforvaltningen. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å styrke dette arbeidet med 30 mill. kroner utover regjeringens budsjettforslag. Vannressursforvaltning handler både om klassisk naturvern og bevaring av artsmangfold og sikring av både truede og ikke-truede arters leveområder, men det handler også om flomsikring og næringsmuligheter.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningen med 7 mill. kroner til laksetrapper i Vefsnavassdraget. Det er utført viktig kultiveringsarbeid i vassdraget, og det er viktig at det raskt følges opp med realisering av laksetrapper.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor kap. 1420 post 22 og post 70 økes med til sammen 28 mill. kroner – med tanke på et særskilt løft i arbeidet med vannmiljøtiltak, inkludert kalking, anadrom laksefisk og vannmiljøforvaltning. Dette medlem viser også til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett i tillegg til dette går inn for øremerkede bevilgninger til laksetrapper i Vefsna med 7 mill. kroner, samt øremerket bevilgning på 15 mill. kroner til etablering av genbanken for Hardangerfjorden.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker behovet for et godt vannmiljø, blant annet for å sikre de mange viktige økosystemtjenestene norsk vannnatur gir. Dette medlem vil understreke at vannforvaltningen nå går inn i en fase der faktiske vannmiljøforbedrende tiltak skal iverksettes.

Dette medlem understreker nødvendigheten av å følge opp de tydelige signalene om satsingen på vannforvaltningen fremover som ble gitt i Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, blant annet gjennom overvåking av økologisk tilstand i alle hovedøkosystemer, herunder styrke overvåking av økologisk tilstand i vannforekomster og restaurering av myr samt forbedring av tilstand i henhold til vannforvaltningsplanene.

Dette medlem mener at en viktig del av arbeidet med å ta vare på naturen og naturmangfoldet er å sikre god tilstand i vannmiljøet gjennom helhetlig vannforvaltning. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger tilsammen 100 mill. kroner mer enn regjeringen til dette arbeidet over kap. 1420 post 22 og 70. I tillegg til å styrke arbeidet med helhetlig vannforvaltning.

ning generelt inkluderer summen 25 mill. kroner til genbank for Hardangerlaksen og 15 mill. kroner opptrapping av arbeidet med laksetrappen i Vefsna og restaurering av andre laksetrapper.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge ligger langt etter med implementeringen av EUs vannmiljøtiltak, og at regjeringen i år har kuttet i bevilgningene til dette arbeidet. Justert for prisvekst er den reelle reduksjonen betydelig. Dersom det skal være mulig å nå miljømålene i vannforvaltningsplanene, trengs et kraftig løft, blant annet i innsatsen for restaurering av vassdrag og våtmarker.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det settes av 60 mill. kroner til dette formålet. I tillegg foreslås det 25 mill. kroner på post 22 til å videreføre arbeidet med en genbank for å redde de sterkt truede laksebestandene i Hardangerfjorden. Over 50 pst. av laksebestandene i fjorden er i ferd med å gå tapt, men regjeringen har foreslått å kutte ut arbeidet med en genbank. Dette medlem viser til at det i Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett også settes av 20 mill. kroner på kap. 1410 post 21 til et kunnskapsløft for vannmiljøet, 5 mill. kroner til å styrke den lokale villaksforvaltningen og 15 mill. kroner til gjennomføring av Miljødirektoratets handlingsplan for opprustning av laksetrapper blant annet i Vefsna.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 5 mill. kroner til å styrke den lokale villaksforvaltningen. I tillegg foreslås 15 mill. kroner til gjennomføring av Miljødirektoratets handlingsplan for opprustning av laksetrapper, blant annet i Vefsna.

VANNFORVALTNINGSPLAN OSLOFJORDEN

Komiteen viser til Oslofjordens biologiske mangfold og ønsker et bedre vern. Komiteen har merket seg at vannforvaltningsplanene for Glomma og Vest-Viken omfatter deler av Oslofjorden, og at vannregionene samarbeider om kunnskapsgrunnlaget. Komiteen ba i behandlingen av fjorårets statsbudsjett om at regjeringen iverksatte et arbeid med å lage et kunnskapsgrunnlag for en vannforvaltningsplan for Oslofjorden. Komiteen imøteser dette kunnskapsgrunnlaget, som vil danne grunnlaget for et arbeid med oppfølging av vannforvaltningsplanene som dekker Oslofjorden.

SKJØTSEL VERNEOMRÅDER, RESTAURERING AV NATUR MM.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at behovet for tiltak i verneområdene er stort, og at dette arbeidet

styrkes som følge av budsjettenigheten. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 31 økes med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener miljømyndighetene har ansvar for å ivareta vernede områder, og at behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at ifølge Miljødirektoratet er verneverdiene i 30 pst. av verneområdene i Norge truet av fravær av skjøtsel.

Dette medlem vil understreke at utilstrekkelig oppfølging av vernevedtak og skjøtelsesplaner ikke er sammenfallende med en ansvarsfull og kunnskapsbasert forvaltning.

Dette medlem vil understreke det særlige ansvaret som påligger miljømyndighetene til å ivareta områder som er vernet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 36 mill. kroner over kap. 1420 post 31 til økt satsing på skjøtsel i verneområder.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å sette av 35 mill. kroner ekstra til skjøtsel i verneområder sammenliknet med regjeringens forslag. Dette medlem viser til at Miljødirektoratet har uttalt at nesten en tredjedel av norske verneområder er truet av mangel på skjøtselstiltak. Slike tiltak er nødvendige for å hindre gjengroing, fjerning av fremmede organismer og forøpling.

Dette medlem mener at det må etableres en offensiv politikk for å restaurere og gjenskape ødelagt natur. Dette medlem understreker at storstilt restaurering av natur er nødvendig for å stanse utryddelsen av verdens arter og innfri Stortingets vedtatte mål om å stanse tap av arter innen 2020. Restaurering av naturmangfold kan ofte gi økte opplevelsesverdier med på kjøpet. Dette medlem mener at det derfor bør vurderes tiltak for å restaurere natur i viktige friluftsområder rundt norske byer der stort naturmangfold ofte samsvarer med stor betydning som friluftsområde. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge 40 mill. kroner til restaurering av natur over kap. 1420 post 33.

Dette medlem mener det er behov for en langt større innsats for å verne villmarkspregede områder. Dette medlem viser til at nesten 2 500 kva-

dratkilometer inngrepsfri natur er tapt fra 1998 til 2012. I underkant av 900 kvadratkilometer inngrepsfri natur forsvant bare i perioden 2008–2012. I dag kan bare 11 pst. av det norske landarealet defineres som villmarkspreget natur der avstanden til nærmeste tunge tekniske inngrep er 5 kilometer eller mer. Ifølge den norske rødlista er ni av ti av de truede artene truet som følge av arealendringer. Eksempler på slike arter er villrein som er avhengig av store områder å vandre på, jerv som jakter over store arealer, og fugler, insekter, sopp og planter som rammes av at gammelskogen blir borte.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å bevilge penger til vern av Norges siste villmarker over kap. 1420 post 33. På samme post foreslås etablering av et program for å kartlegge mulighetene for store sammenhengende nasjonalparker på tvers av landegrensene, særlig på Nordkalotten.

Dette medlem mener det er behov for en sterk opptrapping av arbeidet med marint vern. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås bevilget 15 mill. kroner til dette over kap. 1420 post 33.

SKOG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har merket seg at regjeringen legger til grunn et mål om vern av 10 pst. av skogarealet ved vern av offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog, jf. Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet og Innst. 294 S (2015–2016). Flertallet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett inneholder en videreføring av bevilgningen til skogvern, og at dette forsterkes som følge av budsjettenigheten. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 35 økes med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at natur som fanger og lagrer karbon, må ivaretas langsiktig og på en god måte. Våtmarker og myr er områder som har stor betydning som karbonlagre, og som må skjermes mot inngrep. Nasjonalparker, landskapsvern og skogvern er viktige områder for å sikre biologisk mangfold. For å ta vare på naturmangfoldet må skogen forvaltales riktig. Derfor mener disse medlemmer at økt skogvern sammen med gode miljøhensyn i skogbruket er avgjørende for å sikre norsk naturmangfold. Behovet for å øke skogvernet er stort, og økt skogvern vil være avgjørende for å stanse tap av arter og naturtyper og for å nå målene i

konvensjonen for biologisk mangfold. Disse medlemmer viser til at ordningen med frivillig skogvern er vellykket. Den har både økt vernetempoet og redusert konfliktnivået.

Disse medlemmer mener at Norge bør ha et mål om å verne 10 pst. av skogen, og at det må utarbeides en opptrappingsplan for skogvernet, som sørger for at 10 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet innen 10 år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 35 økes med 70 mill. kroner til skogvern.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 14 (2015–2016) satte Stortinget et mål om vern av 10 pst. av skogen. Dette er tenkt å omfatte alt fra forholdsvis skinn skogsmark til produktive områder. Skogvernmålet er langsiktig og kan ikke leveres på få år. Likevel er det viktig å holde oppe et jevnt tempo på vernearbeidet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen til skogvern med 50 mill. kroner utover regjeringens forslag. Samtidig presiserer dette medlem at skogvernet fortsatt skal basere seg på frivillig vern. Dette sikrer forutsigbarhet og holder konfliktnivået nede.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 35 reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at om lag halvparten av de trua artene lever i skogen. Skal man ta vare på disse artene, er mer vern av skog avgjørende. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 240 mill. kroner over kap. 1420 post 35 til økt satsing på skogvern. Dette er en opptrapping i tråd med hva den rød-grønne regjeringen lovt. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man kutter støtten til skogplanting som klimatiltak med 14 mill. kroner over kap. 1420 post 37.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der bevilgningene til skogvern foreslås økt med 308 mill. kroner – med sikte på å nå målet om at 10 pst. av den produktive skogen skal vernes i løpet av en tiårsperiode – i tråd med stortingsvedtak i juni 2016 om 10 pst. skogvern. Vern av den mest artsrike og diverse skogen i Norge er et av-

gjørende grep for å stanse tap av naturmangfold. Dette medlem mener at bevilgningene bør trap- pes opp med ytterligere 300 mill. kroner i 2018. Dette medlem vil peke på at en allianse av skog- eiere, industri, miljøbevegelse og friluftsliv – med over en million medlemmer flere år på rad har sendt felles brev til regjeringen og bedt om mer penger til skogvern. Det er ikke mangel på områder som tilbys som frivillig vern.

NASJONALPARKER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at stør- steparten av Hardangervidda nasjonalpark ligger i Hordaland, og at besøkstallene er størst i nasjonal- parken med utgangspunkt fra turistveg rv. 7. Det er derfor særlig relevant at Statens naturoppsyn er loka- lisert til Hardangervidda natursenter i Eidfjord, med oppsynsstilling og naturveilederstilling.

Komiteens medlemmer fra Arbeider- partiet og Senterpartiet viser til realisering av norsk natursenter i Hardanger, som skal åpnes for publikum i april 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeider- partiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at vi gjennom internasjonale avtaler har forpliktet oss til å stanse tapet av arter og naturtyper innen 2020. Disse medlemmer viser til at nasjonalpar- ker og landskapsvern sammen med skogvern er vik- tige områder for å sikre det biologiske mangfoldet.

Disse medlemmer viser til at nasjonalparker og andre verneområder også er en viktig del av reise- livet i Norge. Nasjonalparksentre og andre besøks- sentre med naturinformasjon er utviklet til kunn- skapsbaserte spydspisser for et naturbasert reiseliv. Noen av sentrene er utviklet til moderne opplevings- sentre med tema som norsk natur, naturarv, klima og miljø. Disse medlemmer viser til at flere av sen- trene har en høy andel besøk fra norske og utenland- ske turister og er av stor betydning for utviklingen av lokale og regionale reiselivsaktører.

Komiteens medlemmer fra Arbeider- partiet viser til sitt alternative budsjett der det fore- slås å overføre 2 mill. kroner fra kap. 1400 post 1 til kap. 1420 post 31, som øremerkes norsk natursenter i Hardanger.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 34 økes med 10 mill. kroner til gjennomføring av nasjo- nalparkplanen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 10 mill. kroner mer enn regjeringen over kap. 1420 post 34 til økt satsing på nasjonalparker.

RESTAURERING AV MYR

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at restaurering av myr og annen våtmark medvirker til å redusere klimagassutslipp og bedre økologisk tilstand. Flertallet viser til at tetting av grøfter fører grunn- vannet tilbake til sitt naturlige nivå og hindrer at my- rens torvlag med høyt innhold av karbon ytterligere brytes ned. Flertallet viser til at slik restaurering ifølge FNs klimapanel er et kostnadseffektivt tiltak for å redusere klimagassutslippene i jordbruket, og at tiltaket også ble beregnet i Klimakur 2020 som et kostnadseffektivt tiltak i Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenig- heten og har merket seg at det kan bli krevende å få i gang så mye restaurering av myr uten å bevilge noen midler til fylkesmennene som kan sette i gang pro- sessene. Dette flertallet vil derfor flytte 3 mill. kroner fra kap. 1420 post 38 til kap. 1420 post 21 (spesielle driftskostnader). Dette flertallet fore- slår at regjeringen fremmer forslag om forbud mot nydyrking av myr i løpet av 2017.

Dette flertallet legger til grunn at restaure- ringen skal skje etter avtale med grunneiere og rettig- hetshavere. Dette flertallet har merket seg at det er snakk om store areal der tidligere tiders grøfting ikke førte til produktiv skog eller dyrket mark som er i drift. Dette flertallet legger til grunn at restaure- ring i verneområder der forvaltningen er avklart, prioriteres.

Dette flertallet foreslår at kap. 1420 post 38 økes med 10,3 mill. kroner sammenlignet med regje- ringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016– 2017).

Komiteens medlemmer fra Socialis- tisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at budsjettavtalen inneholder en uklart-tidfestet bestilling til å fremme forslag om forbud mot nydyrking av myr. Disse medlem- mer er positive til et slikt forbud. Nydyrking av myr bidrar med betydelige klimautslipp hvert eneste år, og det er behov for å ivareta myrene av hensyn til na- turmangfoldet. Disse medlemmer har imidlertid erfart at regjeringen i liten grad følger opp Stortingets anmodningsvedtak, særlig når de ikke er tidfestet. Disse medlemmer mener derfor at det er nød-

vendig å fremme forslaget om forbud mot nydyrking av myr i løpet av våren 2017, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre forbud mot nydyrking av myr i løpet av våren 2017.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det norske myrlandskapet er hjemmet til et stort naturmangfold, og myra er dessuten et viktig karbonlager som binder store mengder klimagasser. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 10 mill. kroner i økt støtte sammenlignet med regjeringen - over kap. 1420 post 38 til økt satsing på restaurering av myr.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er svært positivt at regjeringen har etablert en egen post 38 med midler til å restaurere myr. Posten bør imidlertid økes betydelig. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås en tredobling av bevilgningen på denne posten. Dette medlem viser til at det i Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett også foreslås at det innføres en CO₂-avgift på uttak av torv.

KLIMASATSING I KOMMUNER OG FYLKER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Flertallet viser til at ordningen med klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner ble opprettet som følge av budsjettavtalen mellom regjeringen og samarbeidspartiene om statsbudsjettet for 2016, jf. Innst. 9 S (2015–2016). Flertallet har merket seg at ordningen har vært populær, og at antallet kvalifiserte søknader oversteg rammen for ordningen. Flertallet viser til budsjettenigheten for 2017, og foreslår at kap. 1420 post 61 økes med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener kommunenes arbeid for å gjennomføre klimatiltak og klimatilpasninger blir viktig i årene framover. Kommunene vil ha en tydelig rolle både som myndighet, eier, innkjøper og pådriver. Ordningen Klimasats er blitt viktig og er etterspurt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett fore-

slår å øke rammetilskuddet til kommunene med tanke på lokale klimatiltak, i tillegg til at satsingen på kap. 1420 post 61 økes med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 200 mill. kroner i økt støtte sammenlignet med regjeringen – over kap. 1420 post 61. Summen er tenkt fordelt likt mellom klimatiltak og klimatilpasning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke klimasatsposten med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at ordningen Klimasats mottok 332 søknader, med samlet beløp på 414 mill. kroner i 2016. Miljødirektoratet sier de aller fleste søknadene var godt innenfor kriteriene. Det er derfor potensial til å gjennomføre svært mange gode lokale klimatiltak over denne posten. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås en sterk økning på denne posten. Dette medlem viser samtidig til Miljøpartiet De Grønnes forslag til satsing på 300 mill. kroner til klima- og miljørådgivere i norske kommuner over kap. 1400 post 63, og Miljøpartiet De Grønnes forslag til satsing på klimatilpasning, flom- og skredsikring over kapittel 1820 (NVE). Her foreslår Miljøpartiet De Grønne en økning på 400 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag.

GIFTOPPRYDDING I NORSKE FJORDER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at opprydding av miljøgifter i havner og fjorder er et svært viktig tiltak. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 50 mill. kroner ekstra sammenlignet med regjeringens forslag – over kap. 1420 post 69 til økt satsing på giftoppydding i norske fjorder.

MARIN FORSØPLING

Komiteen er bekymret for hvilke miljøproblemer marin forsøpling og mikroplast skaper for naturen.

Komiteen viser til at regjeringen beskriver arbeidet mot mikroplast i fremlegget til statsbudsjett, og vil i denne sammenheng vise til Innst. 282 S (2015–2016), der Stortinget vedtok å be regjeringen fremme forslag med sikte på å forby mikroplast i kroppspleieprodukter og fremme en handlingsplan mot mikroplast etter at tiltaksanalysen er gjennom-

ført. Komiteen forutsetter at regjeringen følger opp disse vedtakene i det videre arbeid.

Komiteen er positiv til et prøveprosjekt med børsting og spyling av fritidsbåter som erstatning for bunnstoff. Komiteen mener det er viktig at slikt prøveprosjekt har som formål å teste ut og eventuelt frembringe ny teknologi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten hvor tiltak mot marin forsøpling styrkes med 20 mill. kroner. Flertallet viser til at den økte bevilgningen vil styrke innsatsen for å redusere marin forsøpling gjennom å dekke utgifter knyttet til opprydding av marint søppel og til forebyggende tiltak.

Flertallet viser til budsjettenigheten og foreslår at kap. 1420 post 71 økes med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene adgang til å botelegge marin forsøpling.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener marin forsøpling er et av vår tids største miljøproblemer. Dette gjelder ikke bare avfall og større fragmenter som er kastet på sjøen, men også mikroplast, tapte fiskeredskaper og annet. Dette medfører store skader på sjøfugl, fisk og vannlevende pattedyr. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det derfor foreslås å øke bevilgningen til opprydding av marin forsøpling med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at marin forsøpling er et stort miljøproblem som stadig øker i omfang, og særlig bekymringsfull er forsøplingen av plast. Spesielt plast i større og mindre biter forårsaker stor skade på leveområder og dyreliv i havet. Hvert år havner over 8 millioner tonn plastsøppel i verdenshavene. Nyere forskning peker på at verdenshavet innen 2050 vil inneholde mer plast enn fisk dersom dagens forsøpling fortsetter. De samlede samfunnsøkonomiske kostnadene som følge av marin forsøpling er til dels ukjent, men er antatt å være betydelig.

Disse medlemmer viser videre til at dyr og leveområder blir påvirket av søppel i havet. Dyrelivet fra mikroskopiske plankton til store hvaler blir

skadet og drept av vårt søppel. Også leveområder som verdifulle korallrev, ålegrassenger og tareskoger blir berørt. Kildene til søppel er mange, men på verdensbasis anslår FNs miljøprogram at 80 pst. av alt søppel stammer fra aktivitet på landjorda, mens de resterende 20 pst. kommer fra havbaserte aktiviteter som fiskeri, oppdrett, petroleumsindustri og shipping. Plast har en levetid i miljøet som varierer fra noen få tiår til flere hundre.

Disse medlemmer viser videre til at over tid blir platen mer og mer fragmentert og vanskelig å fjerne fra miljøet. Det dannes såkalt mikroplast. Mikroplasten har innvirkning på et stort antall arter, og plastpartikler er rapportert i fordøyelsen hos en rekke sjøfugl, marine pattedyr, skilpadder, fisk og virvelløse dyr. Denne platen er spesielt bekymringsfull, da den har stort potensial for å akkumuleres i næringskjedene og dermed utgjøre en betydelig trussel for naturen.

Disse medlemmer mener at for å bekjempe plastforsøpling trengs det en rekke ulike tiltak og virkemidler. Siden betydelige deler av plastforsøplingen er langtransportert, trengs internasjonalt samarbeid. Disse medlemmer ber regjeringen prioritere arbeidet med å finne gode virkemidler for å hindre plastforsøpling. Kommunene kan spille en rolle for å hindre at plastforsøpling oppstår, men trenger flere virkemidler for å kunne gjøre et effektivt arbeid.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor bevilgningene til kap. 1420 post 71 økes med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene mulighet til å finansiere opprydding av marin forsøpling gjennom renovasjonsavgiften.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 80 mill. kroner over kap. 1420 post 71 til arbeidet mot marin forsøpling, hvorav 30 mill. kroner til prøveprosjektet for kassering av fritidsbåter.

Dette medlem viser til det viktige arbeidet Hold Norge rent utfører ved både å engasjere og mobilisere til bl.a. den årlige «strandryddedagen» rundt om i hele landet. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 1 mill. kroner over kap. 1420 post 77 i driftstilskudd til Hold Norge rent.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilningene på kap. 1420 post 71 med 79 mill. kroner. Dette medlem foreslår å bevilge 30 mill. kroner til et prøveprosjekt der båteierne kan levere inn kassert båt gratis og få en vrakpant. Dette medlem mener det bør tas sikte på en landsdekkende ordning.

Dette medlem foreslår i tillegg å utvide prøveordningen «Fishing for litter» til en landsdekkende og permanent belønningsordning som gir fiskere incentiver til å levere avfall. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås bevilget 30 mill. kroner til dette formålet. I tillegg foreslås en dobling av regjeringens etablerte tilskuddsordning, noe som medfører en utgiftsøkning på 15 mill. kroner. Dette medlem viser til at man også setter av 3 mill. kroner til utredninger av en profesjonell ryddetjeneste for marint avfall, innføring av produsentansvar for fiskeritstyr samt en gjennomgang av andre løsninger som sikrer at utstyr som brukes i fiskerivirksomhet, returnes til land. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås en økning i støtten organisasjonen Hold Norge rent, som bevilges over kap. 1420 post 77.

TILSKUDDSORDNINGER FOR UTSKIFTING AV VAREBILER, BOBILER, FRITIDSBÅTER MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettenigheten legger opp til at det opprettes en ny ordning for fritidsbåter på inntil 15 000 kroner per båt levert til godkjent retursted. Flertallet viser til at formålet er en ordning for forsvarlig håndtering av utrangerte båter. Flertallet mener at en ordning for å stimulere til økt innsamling til godkjent behandling av kasserte fritidsbåter bør innrettes mest mulig effektivt. Flertallet ønsker at ordningens innretning vurderes nærmere av regjeringen, slik at dette kan bli til en funksjonell og gjennomførbar ordning med sikte på innføring i løpet av første halvår 2017.

Flertallet mener økt innlevering av fritidsbåter vil gi miljønytte i form av redusert forsøpling og dermed på sikt redusert spredning av mikroplast, redusert forurensning og redusert klimagassutslipp. Flertallet viser til at Miljødirektoratet har utredet et forslag om en slik ordning for fritidsbåter, og at denne vurderes i det videre arbeidet. Flertallet understreker at dette inkluderer behovet for eventuelt å differensiere tilskuddet etter båttype.

Flertallet viser til at det er et behov for midler til utredning, etablering og drift av mottakssystem og tilskuddsordninger når dette skal utvides. Flertallet mener at kostnader relatert til oppstart, etablering og utredning skal dekkes over kap. 1420

post 1 og 21, og at dersom det oppstår uforutsette behov, kan engangskostnader også dekkes over kap. 1420 post 75.

Flertallet understreker at byråkratiet knyttet til ordningen skal holdes til et minimum og ordningene skal være effektive og brukervennlige.

Flertallet viser til at det i budsjettenigheten foreslås å innføre en ny vrakpant med formål å stimulere til å skifte ut gamle, forurensende kjøretøy med nye og mer miljøvennlige. Flertallet viser til at det foreslås en ordning som medfører utvidelse av dagens vrakpantssystem for kjøretøy opp til 3 500 kg til å omfatte lette motorsykler, tunge motorsykler, mopeder, lastebiler/bobiler utenfor vrakpantordning og campingvogner.

Flertallet viser til at det gis et tilskudd på 13 000 kroner i tillegg til dagens vrakpant ved kjøp av ny nullutslippsvarebil, under forutsetning av at det samtidig vrakes en fossil varebil. Flertallet mener et slikt tilskudd skal stimulere til reduserte klimagassutslipp ved at denne delen av bilparken skiftes ut i et høyere tempo og til overgang til nullutslippsbiler i dette segmentet. Flertallet mener at det må vurderes nærmere hvordan en slik ordning skal utformes. Flertallet har merket seg at regjeringen skal presentere en vurdering av hvordan en miljødifferensiert panteordning, hvor skifte til mindre forurensende kjøretøy belønnes, kan utformes. Flertallet mener at en nærmere utforming av dette særlige tilskuddet for varebiler bør vurderes i samme arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det må settes i gang et prøveprosjekt for kassering av fritidsbåter. Miljødirektoratets beregninger viser at det vil være om lag 15 000 kasserte båter i Norge i løpet av nærmeste fremtid. Ulovlig håndtering av kasserte fritidsbåter er flere steder i ferd med å bli et betydelig lokalt miljøproblem. Båteierne har i dag få systemer å forholde seg til når de vil kassere båten på lovlig måte. Det er vanskelig å finne informasjon om hvordan man skal kassere båten på lovlig måte, og det kan være kostbart. Resultatet blir ofte at båten blir liggende i naturen. Disse medlemmer mener derfor det er konstruktivt at Avfall Norge og Redningsselskapet har foreslått et konkret prøveprosjekt for håndtering av fritidsbåter.

KONFLIKTDEMPENDE TILTAK, ROVDYR

Komiteens medlem fra Senterpartiet er sterkt bekymret for den belastningen som rovdyrbestandene har på både næringsvirksomhet og livskvalitet. Norge trenger utmarksnæringene for å opprettholde et aktivt landbruk i hele landet, for å produ-

sere mer mat, for å ha et åpent kulturlandskap og for å utnytte naturressursene best mulig.

Dette medlem setter spørsmålsteget ved at rovdyrsonene praktiseres strengt, mens beiteområdene ikke får samme oppfølging. Dette betyr store skader også i disse områdene. Dette medlem mener at forvaltningen av rovdyr i Norge over tid har ført til en prekær situasjon for en rekke lokalsamfunn, fordi rovdyr fører til betydelige tap for beitenæringen, den begrenser muligheten for jakt og annet friluftsliv.

Dette medlem viser til at det er store utfordringer i reindriftsnæringen med tap av dyr på grunn av rovvilt. For å kunne møte denne utfordringen er det nødvendig med økt kunnskap om rovviltpolitikens følger for reindriftsnæringen og effektive tiltak for å redusere rovviltkonflikten.

Dette medlem er uenig i at det skal benyttes midler fra denne posten til omstillingstiltak. Den todelte målsettingen tilsier at flere tiltak må iverksettes før omstilling blir den endelige løsningen. I henhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017) skal 10 mill. kroner av midlene også dekke omstillingstiltak.

Dette medlem mener at midler bevilget under kap. 1420 post 73 skal disponeres av rovviltmyndene i sin helhet. Posten dekker en rekke viktige tiltak i rovviltforvaltningen, som akutte tiltak i beitesesongen, kompensasjon for jegere som driver skadefelling, tidlig nedsanking, radiobjeller osv. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at kap. 1420 post 73 styrkes med 30 mill. kroner utover regjeringens forslag, da det er behov for å sette i gang mer omfattende tiltak enn det som lar seg gjøre i dag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener vi har ingen arter å miste, og at rovdyra hører hjemme i norsk natur. Det er viktig å begrense og forebygge konfliktene som oppstår mellom rovdyr og beitenæring. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 50 mill. kroner mer enn regjeringen over kap. 1420 post 73 til økt satsing på konfliktdeppe og forebyggende tiltak.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningene til rovvilttiltak med 70 mill. kroner. I tillegg til en økning på 30 mill. kroner til eksisterende ordninger foreslås 30 mill. kroner til en ordning der kommuner i ulvesonen kan søke om midler til konfliktdeppe og tapsforebyggende tiltak, samt 5 mill. kroner til et nasjonalt program for systematisk utvikling av skadeforebyggende tiltak og 5 mill. kro-

ner til naturinformasjonssenter om rovdyr i Hedmark.

TRUA ARTER OG NATURTYPER

Komiteen viser til Meld. St. 14 (2015–2016) og Innst. 294 S (2015–2016), hvor partiene understreket behovet for treffsikre virkemidler for å stanse tapet av naturmangfold. Komiteen mener at de miljøfaglige myndighetene er best skikket til å vurdere hvilke arter som skal prioriteres i arbeidet med å forbedre tilstanden til de sterkt truede eller kritiske truede artene i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten og foreslår å styrke kap. 1420 post 82 med 10 mill. kroner, og mener at midlene skal brukes til skjøtsel og andre tiltak for å bedre tilstanden til truede arter og truede naturtyper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at i verden i dag utrykkes planter og dyr i et urovekkende tempo. Fortsetter utryddelsen som i dag, kan 2/3 av dyrene på kloden ha forsvunnet mellom 1970 og 2020. Disse medlemmer mener derfor at støtten til å ta vare på truede naturtyper og arter må styrkes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til FNs bærekraftsmål nr. 15 som Norge sluttet seg til under FNs generalforsamling i september 2015, hvor det heter at vi skal stanse tapet av naturmangfold.

Disse medlemmer ønsker å sikre overlevelsen til artene som naturlig hører hjemme i norsk natur, og forutsetter at arbeidet med prioriterte arter og utvalgte naturtyper prioriteres høyt.

Disse medlemmer vil vise til uttalelser statsministeren kom med før stortingsvalget i 2013. Da sa Erna Solberg følgende til Naturvernforbundets medlemsblad Natur og Miljø: «Det trengs en ny giv i miljøpolitikken. Under dagens regjering har klassisk naturvern blitt nedprioritert». Disse medlemmer vil peke på bruk av naturmangfoldlovens verktøy for å sikre truede planter, dyr og naturtyper som noen av de viktigste tiltakene for å stanse utryddelsen av naturrikdommen.

Disse medlemmer viser videre til innstillingen fra energi- og miljøkomiteen om Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold, Innst. 294 S (2015–2016). Her skrev en samlet komité:

«Komiteen vil vise til at det i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven ble lagt opp til at et relativt høyt antall arter skulle prioriteres. Komiteen vil understreke at i Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) Om naturmangfoldloven, vises det til utredninger fra Direktoratet for naturforvaltning, som mener at ca. 400 arter totalt kan være aktuelle som prioriterte arter. Komiteen viser til de respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 100 (2008–2009) om naturmangfoldloven. Komiteen mener at ambisjonsnivået for prioriterte arter og utvalgte naturtyper bør være slik det ble lagt opp til i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven, og at det nå haster med å komme i gang med å ta i bruk de nye moderne, dynamiske og treffsikre virkemidlene for å stanse tapet av naturmangfold.»

Disse medlemmer vil vise til at så langt har 13 arter blitt prioritert etter naturmangfoldloven. Arbeidet har gått svært sakte etter regjeringsskiftet, den sittende regjering har prioritert kun fem truede planter og dyr, samt en naturtype. Med dette tempoet vil det ifølge miljøorganisasjonen Sabima ta over 200 år før vi har klart å sikre de 400 artene, som fagmyndighetene mente var naturlig å velge som prioriterte arter etter naturmangfoldloven.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for fortløpende arbeid med å prioritere arter og utvalgte naturtyper, og komme tilbake til Stortinget med en rapport om dette i forbindelse med revidert statsbudsjett 2017.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 82 økes med 20 mill. kroner – til tilskudd til truede arter og naturtyper, oppfølging av naturmangfoldmeldingen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sitt alternative budsjett der det foreslås at posten til truede arter og naturtyper økes med 10 mill. kroner. Det vises til naturmangfoldmeldingen, som dokumenterer behov for forsterket satsing på dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett som bevilger 90 mill. kroner mer enn regjeringen over kap. 1420 post 82 – til økt satsing på å ta vare på trua arter og naturtyper. 20 mill. kroner av disse ekstra midlene skal gå til arbeidet med truede arter i kulturlandskapet, og 20 mill. kroner skal gå til en handlingsplan for truet sjøfugl.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det må det iverksettes redningsaksjoner for langt flere av artene som lever i norsk

natur. Det kan skje ved å gjøre flere av våre mest truede arter til prioriterte arter. Det har ikke blitt iverksatt nye handlingsplaner siden 2013, og dette medlem mener at regjeringen ikke følger opp komiteens merknader til naturmangfoldmeldingen på dette området. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningene på kapittel 1420 post 82 med 50 mill. kroner, herunder 35 mill. kroner ekstra til tiltak og oppfølging av handlingsplaner og 15 mill. kroner til utvikling av nye faggrunnlag og handlingsplaner.

STØTTE TIL FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENNUTTIGE MILJØSTIFTELSE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at de fire partiene er enige om å opprettholde eksisterende ordning for forvaltning av tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilretteleggende miljøstiftelser. Flertallet foreslår derfor at kap. 1400 post 70 bevilges med 57 402 mill. kroner, og at kap. 1420 post 80 reduseres tilsvarende.

Flertallet viser videre til at Fortidsminneforeningen driver museumsvirksomhet, og at det ble bevilget en støtte til dette arbeidet i statsbudsjettet for 2016, jf. Innst 9 S (2015–2016). Flertallet vil videreføre og styrke denne støtten, og foreslår at økningen på 5 mill. kroner i budsjettenigheten på kap. 1420 post 80 sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017), flyttes til kap 1400 post 79 (Tilskudd til kulturminneforvaltningen).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener de frivillige friluftsliv- og miljøorganisasjonene gjør et viktig arbeid for å spre kunnskap og legge til rette for bærekraftig bruk av naturen. Disse medlemmer mener det er viktig at de frivillige organisasjonene sikres langsiktige og gode vilkår, slik at de kan videreføre sitt engasjement og viktige arbeid for natur og friluftsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1420 post 80 økes med 10 mill. kroner – til driftsstøtte til frivillige organisasjoner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor kap. 1420 post 80 foreslås økt med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 16 mill. kroner mer enn regjeringen over kap. 1420 post 80, og der den økte støtten er tenkt fordelt likt mellom miljøorganisasjoner og friluftslivsorganisasjoner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen foreslår å kutte kap. 1420 post 80 Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelse fra 59 til 57 mill. kroner. Dette betyr kutt til blant annet Fortidsminneforeningen og Sabima. Dette medlem ønsker mer frivillig engasjement og kapasitet gjennom organisasjonene som støttes via denne posten. Økningen skal gå til grunnbevilgninger for å sikre forutsigbarhet og faglig kapasitet i tråd med organisasjonenes egne prioriteringer. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det også bevilges 300 000 kroner til organisasjonen Spire i 2017. Dette medlem mener Spire heretter bør regnes som en ordinær søker.

FRILUFTSLIV

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten hvor tilskuddsordningen for tiltak i statlig sikrede friluftsområder styrkes. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 78 økes med 22 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Flertallet viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene hvor tilskudd til statlig sikrede friluftsområder styrkes. Flertallet har merket seg at midler på denne tilskuddsordningen anvendes til opparbeiding og tilrettelegging på statlig sikrede friluftslivsområder, slik at er de attraktive og kan ta imot et stort antall besøkende uten at naturverdier og opplevelsesverdier blir forringet. Flertallet har merket seg at ordningen har et høyt antall søknader, og at det derfor er riktig å styrke ordningen.

Flertallet viser til at Skjærgårdstjenesten er et spleiselag mellom staten og kommuner, fylkeskommuner og friluftsråd. Flertallet viser videre til Meld. St. 18 (2015–2016), Innst. 26 S (2016–2017) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet, hvor de fire partiene var enige om å arbeide for en utvidelse av Skjærgårdstjenesten der det er lokale initiativ og en forpliktende lokal medfinansiering. Flertallet ber om at økningen på post 78 fordeles slik at 15 mill. kroner brukes til tilskuddsordningen og 5 mill. kroner går til Skjærgårdstjenesten for etablering og drift av eventuelt nye enheter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen gir både barn og voksne stor glede, og at Norges friluftslivstradisjoner må ivaretas og videreutvikles.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil fremheve den viktige jobben Skjærgårdstjenesten gjør, ikke minst for opprydning av forsøpling, både lokal og havtransportert. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det derfor foreslås å øke posten til Friluftsliv med 5 mill. kroner, slik at Skjærgårdstjenesten i første omgang kan utvides til Møre og Romsdal.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til den nylig behandlede friluftsmeldingen, som la opp til satsing på friluftsliv og folkehelse. Dette medlem viser til Senterpartiets merknader i Innst. 26 S (2016–2017) og til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor kap. 1820 post 78 foreslås styrket med 13 mill. kroner.

Dette medlem minner også om at de frivillige organisasjonene innen friluftsliv er spesielt tilgodesett i Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor tilskuddene til frivillige organisasjoner på miljøfeltet økes med 5 mill. kroner, og at Senterpartiet på samme måte styrker «den naturlige skolesekken» med 3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man til sammen bevilger 70 mill. kroner mer enn regjeringen til styrket satsing på friluftsliv. Dette inkluderer 10 mill. kroner til støtte til «den naturlige skolesekken» (post 62), 8 mill. kroner i økt støtte til friluftslivsorganisasjoner (post 80), 30 mill. kroner i økt støtte til å støtte til lokale friluftslivsaktiviteter (post 78), 3,5 mill. kroner til å sikre at Forum for natur og friluftsliv skal kunne ansette koordinatører i alle fylker (post 78), 8,5 mill. kroner til å kartlegge friluftslivsområder (post 78) og 10 mill. kroner til å styrke kontrollen med motorferdsel i utmark (post 21).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at flere friluftslivsområder må beskyttes for å sikre nærmaturen i pressområder mot bit-for-bit-nedbygging. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge 80 mill. kroner til å verne viktige friluftslivsområder over kap. 1420 post 33.

Dette medlem viser Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningene på kap. 1420 post 78 med 105 mill. kroner.

Dette medlem viser til at en SSB-rapport fra 2015 viser at helseutgiftene i Norge har økt med 50 mrd. kroner på tre år.

Dette medlem viser til at økt friluftsliv kan realisere store gevinster og redusere omfanget av helseproblemer i samfunnet. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett foreslår en innsatspakke der tilskuddet til friluftaktivitet økes fra 52 mill. kroner til 82 mill. kroner. Det foreslås 5 mill. kroner i økt driftsstøtte til Forum for natur og friluftsliv, Norsk friluftsliv m.fl., og 5 mill. kroner til tilskuddsmidler til kartlegging av friluftsområder i kommunene. I tillegg foreslås det at tilskuddet til Skjærgårdstjenesten økes fra 24 mill. kroner til 69 mill. kroner – i tråd med stortingsvedtak om utvidelse av Skjærgårdstjenesten – til en landsdekkende ordning (friluftsmeldingen, Innst 26 S (2016–2017)).

VERDENSARVOMRÅDER, KULTURLANDSKAP OG VERDISKAPNING FRA NATURARVEN

Komiteen viser til at forvaltningstiltak i verdensarvområder, tiltak i utvalgte kulturlandskap og verdiskaping basert på naturarven er viktige målområder for bevaring av naturverdier.

Komiteen har merket seg at Norge opplever en stor tilstrømming av turister som ønsker å oppleve norsk natur. Komiteen har videre merket seg at ved enkelte naturattraksjoner har det vært utfordringer knyttet til svært høyt besøk.

Komiteen viser til at den nyopprettede ordningen «nasjonale turstier» skal gi tilskudd til et begrenset antall naturattraksjoner hvor det er behov for omfattende tilretteleggingstiltak for å sikre at områdenes kvaliteter bevares, at sikkerhetshensyn ivaretas, og at opplevelsesverdiene for de besøkende styrkes. Komiteen understreker samtidig prinsippet om differensiert tilrettelegging i norsk natur og verdien av at vi også har store naturområder med liten eller ingen tilrettelegging. Komiteen vil peke på Trolltunga, Kjerag og Prekestolen som særlig aktuelle for den type tiltak som dekkes av ordningen for «nasjonale turstier».

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser for øvrig til at budsjettenigheten legger opp til en styrking av arbeidet med utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 81 økes med 22 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at mange arter er knyttet til kulturlandskapet, i hele eller deler av sesongen og

livssyklusen. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningene til verdensarvområde, kulturlandskap og verdiskaping naturarv med 20 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem vil særlig fremheve ordningen med utvalgte kulturlandskap, som viktige for villbier og pollinerende insekter. Denne ordningen bør utvides, og flere prosjekter står på vent for å komme med. Dette er god kombinasjon av naturvern, kulturlandskapspleie og næringspolitikk. Dette medlem viser til representantforslag Dokument 8:6 S (2014–2015) om nasjonal strategi for bier og pollinering, og fremhever at bevaring av særlig viktige kulturlandskap også er viktig for pollinerende insekter i tillegg til øvrig artsmangfold.

Dette medlem mener verdensarvområdene er et viktig aktivum for bevissthet om historisk arv og særtrekk, og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås 5 mill. kroner utover regjeringens forslag til verdensarvområdene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 5 mill. kroner mer enn regjeringen over kap. 1420 post 81 til styrket arbeid for verdensarvområdene.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økning på 10 mill. kroner på kap. 1420 post 81.

Dette medlem ønsker å legge til et nytt formål i arbeidet med verdensarvområder og naturlandskap, nemlig å stoppe tapet av naturmangfold i verdensarvområder og kulturlandskap gjennom aktiv skjøtsel. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås at 5 mill. kroner går til en øremerket satsing på villrein. Det bør også etableres flere utvalgte kulturlandskap.

NATURINFORMASJONSSENTER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at naturinformasjonssentrene skal være spydspisser i formidlingen av nasjonalparker, villrein, våtmark, rovvilt, fugl og villaks. Målgruppa er både lokalbefolkning og turister, og formidling til barn og unge er prioritert. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett der det bevilges 5 mill. kroner ekstra utover regjeringens budsjettforslag på kap. 1420 post 85. Dette gjør det mulig å få til en ytterligere satsing på informasjonssentrenes arbeid med villaks, villrein og vernede vassdrag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener våtmarkssentrene er viktig

for formidling, friluftsliv og verdiskaping basert på naturmangfold, naturvern og naturarv. Våtmarkssentrene bør avspeile ulike naturtyper i Norge. I dag er det ingen autoriserte våtmarkssentre i Nord-Norge. Balsfjord Våtmarkssenter oppfyller alle kriterier til å bli autorisert våtmarkssenter – og har gjort det siden 2011. Grunnen til at senteret ikke har fått autorisasjon, er at det har budsjettmessige konsekvenser, hvor senteret ikke har blitt prioritert.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor regjeringen besikre at autorisasjon gis Balsfjord Våtmarkssenter, og dermed mottar tilskudd på 850 000 kroner over kap. 1420 post 85.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økning på 10 mill. kroner til Naturinformasjonssentre.

DOKUMENTASJONSSENTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener Norge har en særegen posisjon internasjonalt med mange vernede vassdrag. Andre typer verneområder og nasjonalparker har dokumentasjonssenter for å formidle erfaringene med vern. Sentrale myndigheter bør nå samarbeide om å løfte fram kvalitetene og opplevingsverdiene i de enestående vernede vassdragene våre. Det kan gjøres gjennom et nasjonalt senter, knyttet til ett av de mest besøkte objektene.

Flertallet mener et slikt dokumentasjonssenter vil være interessant for reiselivet og for undervisning og forskning, og mener derfor regjeringen bør vurdere å opprette et dokumentasjonssenter også i forbindelse med vassdragsvern.

Flertallet er kjent med at det finnes planer for et nasjonalt senter for vernede vassdrag ved Nasjonal turistveg, Gaularfjellet, i Gaular kommune i Sogn og Fjordane. Flertallet ber regjeringen komme tilbake til dette på egnet måte i løpet av denne stortingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang etablering av et fossesenter i Gaular, og fremme bevilgningsforslag om dette i revidert nasjonalbudsjett for 2017.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser videre til Sosialistisk Venstre-

partis alternative statsbudsjett hvor man bevilger 5 mill. kroner i oppstartsmidler til et fossesenter i Gaular over kap. 1420 post 85.

KUNNSKAPSSENTER FOR LAKS- OG VANNMILJØ

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til Kunnskaps-senter for laks- og vannmiljø og deres planer om en nasjonal stiftelse for villaksenter. Flertallet har merket seg at formålet med et slik villakssenter skal være å ha en samarbeidsarena for forskning, næringsliv, forvaltning og allmenhet. Flertallet vil understreke at denne bevilgningen skal gå til å etablere en samarbeidsarena, og vil peke på Tana som det mest aktuelle stedet for å etablere en ny slik arena.

Flertallet viser til at det finnes villreinsenter, og ber regjeringen bidra til å få på plass en tilsvarende modell for villaksenter. Flertallet foreslår at kap. 1420 post 85 økes med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

FJELLSTYRENE

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at de oppgaver SNO ønsker løst, og som er knyttet til fjellstyrenes områder, fortrinnsvis skal kjøpes av fjellstyrene. Dette er kostnadseffektivt for staten og reduserer ferdsele i sårbare områder. Øremerking av tjenestekjøpet er nødvendig for å sikre forutsigbarhet og langsiktighet, slik at fjellstyrene kan bygge kapasitet og kompetanse tilpasset oppgavene. Disse medlemmer mener derfor at det samlede tjenestekjøpet hos fjellstyrene fra poster som Miljødirektoratet disponerer, i 2017 skal være på minst 8 mill. kroner.

REN OG TRYGG LUFT

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet endelig har endret det nasjonale målet for lokal luftkvalitet fra 1. januar 2017 i tråd med tilrådningsen fra egne fagetater. Anbefalingen om å gjøre dette kom 28. februar 2014 fra Miljødirektoratet, Vegdirektoratet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. Det er nå viktig at regjeringen ikke bruker like lang tid på å innføre anbefalte tiltak og virkemidler for å sikre ren og trygg luft i norske byer og tettsteder.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen hastebehandle Oslo kommunes søknad om å øke bompengesatsene gjennom bomringen ved akutt luftforurensning, slik at det kan tas i bruk fra 1. januar 2017.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2017, med tiltak for å sikre trygg luft i byene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2018.»

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggdekkgebyr utover et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggdekkgebyr.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer mulighet for miljødifferensiering i eksisterende og fremtidige bompengeavtaler, slik at det kan behandles i løpet av Stortingets vårsesjon 2017.»

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig ta initiativ til en støtteordning for å fase ut forurensende vedovner i samarbeid med kommuner som har helse-skadelig byluft.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 50 mill. kroner over kap. 1420 post 63 (ny post) til en ny støtteordning for å fase ut forurensende vedovner og bedre byluften.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge er medlem i en rekke viktige internasjonale organisasjoner på miljøområdet der vi bør bidra med mer prosjektfinansiering, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det settes av 2 mill. kroner ekstra til dette over kap. 1420 post 84.

3.2.7 *Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart*

Det budsjetteres med 5,338 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at denne bevilgningen bidrar til dekning av lønnsutgifter i Sjøfartsdirektoratets arbeid med miljøvennlig skipsfart, og støtter dette.

Komiteen viser til at nesten 100 000 personer er sysselsatt i maritim næring i Norge i dag, og næringen skaper verdier for over 150 mrd. kroner årlig.

Komiteen viser til at Norge er en moderne og innovativ sjøfartsnasjon, og at Norge er en av de største skipsnasjonene i verden. Den posisjonen har Norge fremdeles, med en næring som skaper store verdier for det norske samfunnet, samtidig som skipsfarten kan være en alternativ og svært miljøvennlig transportform. Komiteen er derfor opptatt av at Sjøfartsdirektoratet medvirker til at norsk maritim næring er minst like miljøeffektiv som alternative transportformer, gjennom gode tekniske og operasjonelle forhold, for å forebygge unødig forurensning og andre miljøskader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til samarbeidsavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, der man ber regjeringen sørge for at alle kommende fergeanbud har krav til nullutslippsteknologi og/eller lavutslippsteknologi når teknologien tilsier dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man bevilger 100 mill. kroner mer enn regjeringens forslag over kap. 1422 post 21 til nullutslippsferjer på fylkessambandene.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 5 mill. kroner til et samarbeidsprosjekt for bærekraftig skipsfart, der blant annet Klima- og miljødepartementet og Sjøfartsdirektoratet inngår. Bevilgningen må sees i sammenheng med Miljøpartiet De Grønnes forslag til omfattende satsinger på bærekraftig skipsfart over budsjettene til bl.a. Olje- og energidepartementet og Næringsdepartementet. Dette medlem viser til at det foreslås bl.a. å etablere et fond for støtte til grønn skipsfart, inkludert ferger, supplybåter, fiskebåter og skip som skal bidra med 300 mill. kroner til investeringer i 2017.

3.2.8 *Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø*

Det budsjetteres med 15,629 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 9,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2016–2017), og slutter seg til det framlagte forslaget på kap. 1423. Komiteen mener det er viktig at regjeringen sikrer rask og sikker framdrift i arbeidet med å få på plass trygg mellomagring av radioaktivt avfall.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 3 mill. kroner ekstra til å styrke arbeidet med å bekjempe radioaktiv forurensning.

3.2.9 Kap. 1424 MAREANO

Det budsjetteres med 33,684 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at økt kunnskap om marine naturverdier er viktig for å sikre en kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning, og at vi i Norge har mangelfull kunnskap om havbunnen. Komiteen mener derfor at MAREANO-programmet, som har som formål å kartlegge dybde, bunnforhold, naturtyper og forurensning i norske havområder, spiller en sentral rolle. Komiteen er særlig opptatt av mulighetene knyttet til marin bioprospektering som et ledd i en større satsing på vekst i norsk bioøkonomi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene hvor MAREANO styrkes. Flertallet foreslår at kap. 1424 post 21 økes med 4,90 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 10 mill. kroner ekstra til MAREANO. Dette medlem mener det er nødvendig med økt satsing på bioøkonomi. Marin bioprospektering er en viktig del av dette. MAREANO har viktig erfaring og metodikk som kan brukes i et større program for marin bioprospektering.

3.2.10 Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak

Det foreslås bevilget 87,909 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 9,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen mener det er viktig at bruken av midlene skjer i dialog med brukerne og lokal og regional fiske- og viltforvaltning. Komiteen mener at

allmennhetens tilgang til jakt og fiske er viktig, og at friluftsliv og naturopplevelser fremmer livskvalitet, rekreasjon og god helse.

Komiteen viser i denne sammenheng til behandlingen av Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet.

Komiteen vil peke på at Norge er heldig stilt med variert, frodig og ren natur, og at det er nødvendig å bevare landets sterke tradisjoner for jakt, fiske og friluftsliv.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at en kunnskapsbasert ressursforvaltning skal ligge til grunn for all beskatning av vilt. Komiteen mener det er viktig å medvirke til at bestandenes reproduksjon, høstingspotensial og genetiske integritet forbedres, og å videreføre allmennhetens tilgang til fiske, friluftsliv og naturopplevelser.

Komiteen viser til at aktive og faglig dyktige jegere spiller en helt avgjørende rolle i norsk viltforvaltning. Jakt kan bare gjennomføres når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Jakt har også en viktig kulturell rolle, og den er en viktig næringsvei gjennom salg av jaktrett og kjøtt.

3.2.11 Kap. 1429 Riksantikvaren

Det foreslås bevilget 605,612 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 2,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 605,612 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Bevilgning i 2016 var 621,288 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2016. Komiteen merker seg at dette er en viss tilbakegang, og understreker at oppgavene ikke er mindre i omfang. Aktivitetsnivået er videreført. Nedgangen i bevilgningen skyldes at 40 mill. kroner fra tiltakspakken til fartøyvern ikke videreføres, og at Pilegrimssenteret (7,7 mill. kroner) er rammeoverført til Kunnskapssenteret, samt ABE-reformen.

Komiteen peker på at Riksantikvaren er direktorat for kulturminneforvaltningen og Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende faginstans for forvaltning av kulturminner, kulturmiljø og det kulturhistoriske landskapet.

Komiteen viser til at vern av kulturminner er viktig for å forstå norsk kulturarv og historie. Kunnskap om og opplevelse av vår felles kulturarv styrker identitetsfølelsen og tilhørighet til fellesskapet og er særdeles viktig i et generasjonsperspektiv.

Komiteen viser til at Riksantikvaren har en rådgivende funksjon overfor annen offentlig forvaltning, allmennheten og næringslivet, og skal stimulere eiere og næringsliv til økt verneinnsats og verdi-

skaping. Riksantikvarens virkemidler skal også stimulere til at kulturminner og kulturmiljø blir tatt i bruk i utvikling av lokalsamfunn og som grunnlag for næringsutvikling.

Komiteen viser videre til at Riksantikvaren har ansvaret for å gjennomføre den statlige kulturminnepolitikken og har i den sammenheng et overordnet kulturminnefaglig ansvar for arbeidet til regionale styresmakter for kulturminnene.

Komiteen mener Riksantikvaren utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om fredede og vernede kulturminner og kulturmiljøer.

Et sterkt fagmiljø og godt kunnskapsgrunnlag er viktig for å sikre mer effektive prosesser og til gode beslutningsgrunnlag som sikrer at kulturminneverdier ikke går tapt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at Oslo har et betydelig antall bygårder i mur fra siste halvdel av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet, og at det fortsatt er så mange som 2 500 murgårder igjen fra denne tiden i Oslo. Flertallet viser til at det er viktig å ta vare på den unike murgårdsbebyggelsen, og mener det skal igangsettes arbeid med et byggningsvernsenter. Flertallet mener dette bør skje i samarbeid med Fortidsminneforeningen og Oslo kommune.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår at kap. 1429 post 60 økes med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser videre til at Kongsgårdprosjektet Avaldsnes har som formål å undersøke kongsgårdenes plass i det norske kongedømmets tidlige historie og forhistorie gjennom det første årtusen e.Kr. Dette flertallet har merket seg at prosjektet er et samarbeid mellom Kulturhistorisk museum og Karmøy kommune, Arkeologisk museum, UiS, Rogaland fylkeskommune, University of Cambridge og NIKU. Dette flertallet viser til at Vigra Kringkaster er den eneste kringkastingsstasjonen i Norge som har vært aktivt med på hele den analoge kringkastingshistorien – AM, FM og TV fra 1935 til 2011. Dette flertallet har merket seg at dette involverer også de dramatiske krigsårene der ytringsfriheten og demokratiet i Norge var sterkt truet. Dette flertallet mener Vigra Kringkasters

kulturhistoriske verdi bør utredes nærmere for å kunne få et grunnlag for å sikre at verdiene blir ivaretatt på en forsvarlig måte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten mellom de fire partiene og foreslår at kap. 1429 post 70 økes med 5,4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Flertallet viser videre til at post 71 Tilskudd til fredede bygg i privat eie økes med 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at etter at produksjonen ved Sjølingstad Uldvarefabrik ble lagt ned etter 90 års drift, ble anlegget gjort om til museum. Hele produksjonslinjen er bevart og er en del av bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminner. Formålet med å sikre Sjølingstad Uldvarefabrik er å sikre en representant for ull- og tekstilvareindustrien fra siste del av 1800-tallet og utover på 1900-tallet. Tekstilindustrien var blant de første industriene som etablerte seg i Norge og representerer en viktig del av industrihistorien i Norge.

Disse medlemmer mener det er viktig i å sikre tekstilindustrihistorien, og mener at Sjølingstad Uldvarefabrikk er et kulturminne som bidrar til at de nasjonale målene for kulturminneforvaltningen blir nådd.

Disse medlemmer viser videre til Kongsgårdprosjektet Avaldsnes. Formålet med prosjektet er å undersøke kongsgårdenes plass i det norske kongedømmets tidlige historie og forhistorie gjennom det første årtusen e.Kr. Prosjektet er et samarbeid mellom Kulturhistorisk museum og Karmøy kommune, Arkeologisk museum, UiS, Rogaland fylkeskommune, University of Cambridge og NIKU.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås 4 mill. kroner som engangsbevilgning til utgravningene på Avaldsnes. Disse medlemmer påpeker at pengene bevilges over ramme 3, kap. 328 post 78 i sin finansinnstilling.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil påpeke at det er avdekket en omfattende kongsgård på Avaldsnes i Rogaland. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til

arkeologiske kulturminner med 5,4 mill. kroner for å fullføre disse utgravningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i 2005 vedtok ambisiøse nasjonale målsettinger på kulturminnefeltet, hvor de fleste målene skulle være nådd innen 2020. Samtidig ble det vedtatt en opptrappingsplan for tilskuddsordningene i kulturminnevernet. 2020-målene ble bekreftet i egen stortingsmelding i 2013. Dette ble fulgt opp av den rød-grønne regjeringen i perioden 2005–2013 med kraftig opptrapping av tilskuddsmidlene i kulturminnevernet. Riksantikvarens budsjett økte fra 252 mill. kroner i 2005 til vel 500 mill. kroner i 2014-budsjettet. Kulturminnefondet gikk fra 13 mill. kroner til over 63 mill. kroner i samme periode.

Disse medlemmer konstaterer at det nå ser ut som om regjeringen har gitt opp å nå de nasjonale målsettingene i 2020.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser videre til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor bevilgninger rettet mot kulturminnearbeid økes med over 120 mill. kroner. På Riksantikvarens budsjett satser Senterpartiet særlig på tilskudd til fredede kulturminner i privat eie (økes med 10 mill. kroner), tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen (økes med 23 mill. kroner), tilskudd til teknisk-industrielle kulturminner (økes med 10 mill. kroner), tilskudd til verdensarvarbeid (økes med 10 mill. kroner), tilskudd til fartøyvernssenter (økes med 3 mill. kroner), kommunalt kulturminnearbeid (økes med 2 mill. kroner), tilskudd til arkeologiske utgravninger (økes med 5,5 mill. kroner, slik at kongsgårdsprosjektet på Avaldsnes kan fullfinansieres) og tilskudd til samisk kulturminnearbeid (økes med 2 mill. kroner). Dette medlem viser også til at Senterpartiets opplegg innebærer økte bevilgninger på 5 mill. kroner til landets regionalparker. Dette medlem minner også om at Senterpartiet fremmer forslag om å styrke de statlige bevilgningene til Telemarkskanalen på Olje- og energidepartementets budsjett med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til at bevilgningen på kap. 1429 post 73 øker særlig kraftig i Senterpartiets opplegg. Dette har sammenheng med at Senterpartiet går inn for å etablere et nasjonalt program for restaurering og vedlikehold av steinkirker fra middelalderen og andre særlig verdifulle kirkebygninger. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å utvide rammen for rentekompensasjonsordningen for kirker til 1,5 mrd. kroner.

Dette medlem viser også til Senterpartiets alternative budsjett når det gjelder bevilgningene til de frivillige organisasjonene som arbeider med kulturarv, og da særlig de utfordringene Fortidsminneforeningens museumsdrift innebærer. Foreningen eier en lang rekke nasjonalskatter, blant annet stavkirker og middelalderruiner, og Senterpartiets alternative statsbudsjett innebærer en styrking på 2,5 mill. kroner til foreningens museumsdrift.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å gi merverdiavgiftskompensasjon til private eiere av fredede kulturminner som gjennomfører antikvarisk vedlikehold fra 1. september 2017. Dette medlem vil videre peke på det store behovet for ytterligere skatte- og avgiftsinsentiver rettet mot private eiere av fredede og verneverdige bygninger.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man til sammen foreslår 53 mill. kroner mer enn regjeringen til ulike kulturminnetiltak. Dette medlem viser til at det foreslås økt satsing på 10 mill. kroner til økt satsing på tilskudd til verna hus (post 71), 10 mill. kroner til vedlikehold av stavkirker og steinkirker, 13 mill. kroner til tekniske og industrielle kulturminner (post 72) og 3 mill. kroner til Hardanger fartøyvernssenter i Kvam, oppstart prosjektet Tett på (post 75). I tillegg til dette foreslås det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett 2 mill. kroner til samisk kulturminnearbeid for å få samiske kulturminner inn i digital form og skjøtsel og formidlingsarbeid ved Mortensnes kulturminneområde (post 50).

TEKNISKE OG INDUSTRIELLE KULTURMINNER

Komiteen viser til at Tycho Brahe Solobservatoriet tidligere i år ble fredet av Riksantikvaren som et teknisk kulturminne. Komiteen har merket seg at observatoriet i dag er i privat eie og årlig tar imot over 4 000 skoleelever for å lære om solsystemet og verdensrommet. Komiteen har videre merket seg at Lunner kommune, Lunner Almenning og Snøhetta har laget en utviklingsplan for området, som er innenfor markagrensen. Komiteen mener Solobservatoriet har potensial for undervisningsopplegg, men også for reiselivsvirksomhet og næringsformål som ett av Nord-Europas mest operative solobservatorier.

Komiteen vil støtte dette formålet i 2017, i et spleiselag med Oppland fylkeskommune, Lunner kommune og Lunner Almenning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener midler til dette bør øremerkes for post 77 som foreslås økt med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Flertallet viser til budsjettenigheten hvor det foreslås å øke tilskuddet til fartøyvernsentrene. Flertallet foreslår å øke kap. 1429 post 75 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at å opprettholde kompetansen i bruken av maskinene ved de tekniske og industrielle kulturminnene er en viktig del av bevaringen og inngår i tilskuddet. «Museal produksjon» må derfor være tillatt. Det er viktig at de tekniske og industrielle kulturminnene også videre fremover i tid er levende kulturminner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er gjennomført en omfattende forstudie for et nasjonalt fløtingsmuseum og våtmarkssenter i området ved Fetsund lenser. Det skisserte senteret vil ligge ved innfallsporten til Nord-Europas største innlandsdelta og i nær tilknytning til det fredede fløtingsanlegget på Fetsund lenser, som er ett av de nasjonale teknisk-industrielle anleggene. Disse medlemmer viser til at Akershusmuseet, Akershus fylkeskommune og de fire kommunene Fet, Sørums, Skedsmo og Rælingen står bak prosjektet og har finansiert utredningsarbeidet, som tar sikte på å skape en nasjonal formidlingsarena som mangler i dag.

Disse medlemmer vil framheve at prosjektet vil være av nasjonal og internasjonal betydning og interesse, blant annet fordi det vil bidra til å formidle den nasjonale fløtingshistorien og norsk skogindustri århundrelange tradisjoner. Disse medlemmer mener det er av stor nasjonal interesse at et slikt forprosjekt blir utarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å overføre 1 mill. kroner fra kap. 1400 post 1 til kap. 1429 post 72, øremerket prosjektet for et nasjonalt fløtingsmuseum og våtmarkssenter på området til Fetsund lenser.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor tilskuddene til våre nasjonale teknisk-industrielle anlegg økes med 10 mill. kroner. Dette medlem understreker at dette vil gi rom for en satsing på et nasjonalt fløtingsmuseum/våtmarkssenter ved Fetsund lenser. Dette medlem understreker også at aktiviteten ved de øvrige teknisk-industrielle anleggene ville bli styrket med Senterpartiets opplegg.

Dette medlem viser til at utfordringene knyttet til teknisk-industrielle kulturminner og verdensarv i Telemark er omfattende, og at Senterpartiets alternative statsbudsjett innebærer styrkinger som gjør det mulig å møte utfordringene mer offensivt enn det regjeringen legger opp til. Dette medlem minner i den forbindelse spesielt om de utfordringer som knytter seg til Tinnosbanen.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne foreslår en betydelig satsing på bygningsvern, fartøyvern, kulturlandskap og bevaring av håndverkstradisjoner. Kulturminner har en egenverdi som kilder til kunnskap og opplevelser. I tillegg ser vi kulturminnevern som en del av det grønne skiftet ved at det bidrar til grønne arbeidsplasser, samt at det i mange tilfeller fører til redusert ressursbruk gjennom gjenbruk av blant annet bygninger.

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningene til kulturminnevern med til sammen 209 mill. kroner sammenliknet med regjeringen. Økningen fordeler seg på 70 mill. kroner ekstra til vern av kulturarv og kulturminner via Norsk kulturminnefond, 10 mill. kroner til program for vedlikehold av stavkirker og istandsetting av steinkirker, 10 mill. kroner til anlegg og bygninger fra middelalderen, inkludert brannsikring, og 45 mill. kroner i ekstra tilskudd til fartøyvern. I tillegg foreslår Miljøpartiet De Grønne blant annet å sette av 60 mill. kroner til etablering av et eget program for verdiskaping ved bruk av kulturarv gjennom Innovasjon Norge.

3.2.12 *Kap. 4429 Riksantikvaren*

Det foreslås 5,631 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at det er budsjettert med inntekter på 5,631 mill. kroner på dette kapitlet for 2017. Inntektene var budsjettert til 5,477 mill. kroner i saldert budsjett for 2016. Komiteen har ingen merknader til dette.

3.2.13 *Kap. 1432 Norsk kulturminnefond*

Det foreslås bevilget 86,659 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en reduksjon på 0,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2016. Bevilgningen for 2016 var 87,094 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2016. Midlene under posten er relaterte til det nasjonale målet: «Tapet av verneverdige kulturminner skal minimeres».

Komiteen viser til at Kulturminnefondet er statens viktigste virkemiddel for å sette i stand verneverdige kulturminner. Komiteen vil peke på at målet med Norsk kulturminnefond er arbeidet med å bevare verneverdige kulturminner og kulturmiljø, slik at disse kan være grunnlag for opplevelser, kunnskap, utvikling og verdiskaping i fremtiden. Komiteen viser til at ordningen skal stimulere til økt verneinnsats fra eiere og næringsliv og til mer effektive samarbeidsformer mellom offentlige og private aktører. Komiteen har merket seg at fire av fem prosjekter som har fått tilsagn om midler, ville ikke blitt realisert uten støtten fra fondet. Komiteen har videre merket seg at for et gjennomsnittlig prosjekt kommer 28 pst. av midlene fra staten gjennom Kulturminnefondet, og 72 pst. fra private gjennom egne midler og egen innsats på prosjektet.

Komiteen mener at tilrettelegging for bruk bidrar til et godt vern. Komiteen viser til at kulturminner og kulturmiljø representerer store verdier både for den enkelte og for samfunnet. Eterslepet på vedlikehold og ivaretagelse av kulturminner i Norge er stort, og komiteen viser til at fondet er et viktig verktøy for å bedre på dette. Komiteen har merket seg den store økningen i søknadsmengden til Kulturminnefondet på hele 40 pst. fra 2015 til 2016. Komiteen viser til at det er en målsetting at midlene på kap 1432 post 50 økes ytterligere, slik at fondet kan spille en enda sterkere rolle i kulturminneforvaltningen.

Komiteen har merket seg den gjennomførte brukerundersøkelsen i 2014, som viser at 83 pst. av alle søkerne er tilfredse med kontakten med Kulturminnefondet, og mener den faglige oppfølgingen av prosjektene som Kulturminnefondet tilbyr, er svært

viktig. Det samme viser den evalueringsrapporten som NIBR la fram i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenheten og foreslår å øke kap. 1432 post 50 med 17,23 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener Kulturminnefondet har utviklet seg til å bli et spesielt viktig instrument i det nasjonale kulturminnearbeidet, og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor fondet styrkes med 20 mill. kroner, slik at fondet med Senterpartiets opplegg til sammen disponerer 106 mill. kroner.

Dette medlem har merket seg at det for det frivillige kulturminnevernet er en sentral målsetting å få de årlige midlene til fondet opp til et nivå på 100 mill. kroner per år, og dette medlem viser til at Senterpartiets alternative statsbudsjett er i tråd med denne målsettingen. Dette medlem vil minne om at dette bevilgningsnivået allerede ble anbefalt i NOU 2002:1. Dette medlem mener videre at det er nødvendig å styrke Norsk kulturminnefond ytterligere i årene som kommer, og setter derfor fram følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet på sikt får 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man foreslår 12 mill. kroner ekstra sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 1432 post 50 Til disposisjon for ulike kulturminnetiltak.

3.2.14 *Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt*

Det budsjetteres med 295,084 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 9,9 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Norsk Polarinstitutt er den sentrale statsinstitusjonen for kartlegging, miljøovervåking og forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis. Norsk Polarinstitutt er faglig og strategisk rådgiver overfor den sentrale forvaltningen og faglig rådgiver for Miljødirektoratet og Sysselmannen i polarspørsmål. Instituttet skal inneha en bred forskningsbasert kompetanse på områder der miljøforvaltningen har et direkte forvaltningsansvar i

nord og polarområdene, eller har en helt sentral pådriverrolle både nasjonalt og i internasjonale prosesser. Det omfatter klimaprosesser og klimaendringer og effektene av disse på naturen og viltforvaltningen, område- og habitatvern, og miljøgift/forurensningsproblematikk.

Komiteen viser til at Norsk Polarinstittutt har en nøkkelrolle i norsk antarktisadministrasjon både som nasjonal operatør og som styresmakt etter forskrift om miljøvern og trygghet i Antarktis.

Komiteen viser til at regjeringen har vedtatt at Norges forskningsråd skal utvikle en forskningsstrategi for Ny-Ålesund innen våren 2017, og at Norsk Polarinstittutt får ansvaret for implementeringen og oppfølgingen i Ny-Ålesund.

Komiteen viser videre til at det nye isgående forskningsfartøyet «Kronprins Haakon» etter planen skal stå ferdig tidlig i 2018 – med Norsk Polarinstittutt som eier, driftet av Havforskningsinstituttet og med Universitetet i Tromsø som største bruker.

ISKANTEN OG ISAVHENGIGE PATTEDYR

Komiteen viser til at klimaendringene på en spesiell måte truer de islagte områdene i Arktis. Samtidig som store havområder blir isfrie, åpnes det for næringsmessige muligheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartene og foreslår 5 mill. kroner til forskning på isavhengige pattedyr. Midlene skal anvendes til kunnskapsoppbygging på isavhengige arter og effekter av redusert hav- og fjordis på disse. I dette ligger også overvåking av fjordis som habitat for ringsel og isbjørn. Flertallet viser til at kunnskapen om effekter av klimaendringer og ferdsel på høstbare, isavhengige viltarter på Svalbard skal styrkes. Videre skal det fremskaffes kunnskap til oppfølging av nasjonale og internasjonale handlingsplaner for isbjørn og foretas en undersøkelse på grønlandshval og telling av hvalross.

Flertallet foreslår å øke kap. 1471 post 1 med 4,39 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at det i disse områdene er særlig viktig å legge til grunn føre-var-prinsippet. Konsekvensene ved inngrep, enten fra petroleumsvirksomhet, fiskeri eller annet, kan være enormt store. Disse medlemmer viser til at man trenger å innhente mer kunnskap.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har lagt inn 5 mill. kroner til forskning på isavhengige pattedyr. Også på dette området gjelder det at forvaltning og bruk av naturområder må være kunnskapsbasert og med ydmyk respekt for sammenhengene i naturen.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 5 mill. kroner til økt forskning på isavhengige pattedyr – for å skaffe bedre oversikt over konsekvensene av mindre utbredelse.

3.2.15 Kap. 4471 Norsk Polarinstittutt

Det foreslås 83,824 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 2,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at salgsinntektene gjelder salg av kart, flybilder og publikasjoner, mens utleieinntektene gjelder utleie av feltutstyr, transportmiddel, blant annet utleie av forskningsfartøy og andre inntekter.

Videre viser komiteen til at post 21 gjelder refusjon av utgifter Norsk Polarinstittutt har for andre land og virksomheter knyttet til Antarktis-samarbeidet. I hovedsak gjelder dette refusjon av driftsutgifter ved TrollSat i avtale med Kongsberg Satellite Services og inntekter fra flygninger knyttet til DROM-LAN-samarbeidet.

3.2.16 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond

Det foreslås bevilget 14,638 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er det samme som i saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at Svalbard miljøvernfond er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgiften for tilreisende, jakt- og fiskegebyr osv. Svalbards miljøvernfond er hjemlet i svalbardmiljøloven, og det er fastsatt en egen forskrift for fondet. Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard.

Komiteen viser til at fondsmidlene skal brukes til å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte Svalbards naturmiljø. Komiteen viser til at i 18. tildelingsrunde våren 2016 ble det tildelt 6,1 mill. kroner.

3.2.17 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning

Det foreslås bevilget 51,985 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er

en reduksjon på 0,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2016–2017) og slutter seg til det framlagte forslaget på kap. 1474.

3.2.18 Kap. 1481 Klimakvoter

Det foreslås 264,597 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 29,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen slutter seg til regjeringens fremlegg til budsjett.

Komiteen peker på at budsjettkapitlets beløp er det regjeringen mener må avsettes til kjøp av klimakvoter dersom Norge ikke oppnår reduksjoner i nasjonale utslipp, tilsvarende våre forpliktelser etter Kyotoavtalens andre avtaleperiode fra og med 2013 til og med 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor det foreslås å redusere kjøp av klimakvoter. Flertallet foreslår at kap. 1481 post 22 reduseres med 64,60 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det ville vært naturlig at regjeringen rapporterte for hvordan Norge ligger an i forhold til Stortingets mål om at nasjonale utslipp skal reduseres til 45–47 millioner tonn i 2020, jf. Innst. 211 S (Klimaforliket II), senest bekreftet i Innst. 401 S (2015–2016) (Kraft til endring), og ber regjeringen gjøre dette i de fremtidige budsjetter.

Dette flertallet viser til at det er vanskelig for dette flertallet å vite om budsjettavsetningen reflekterer de reelle behovene for kvotekjøp, når det under budsjettkapitlet verken slås fast hvor store behovene for kvoter har vært til nå, hvor mange kvoter som er kjøpt, forventet kvotepris i budsjettåret og hvor stort behovet for kvoter anslås å være. Dette flertallet viser til at en slik mangelfull dokumentasjon er kritikkverdig.

Dette flertallet viser til Statistisk sentralbyrås rapportering på klimautslippene for 2015, der de slår fast:

«Etter en mangeårig trend med reduksjon i utslipp av klimagasser, økte utslippene i 2015 med i underkant av 0,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter sammenlignet med 2014.»

Dette flertallet mener at dersom det skal være mulig å styre Norge etter et mål om kontinuerlig reduksjon av klimagassutslipp i tråd med Stortingets egne vedtak og Parisavtalen, er det etter dette flertallets oppfatning nødvendig kontinuerlig å oppdatere prognosene for hvordan fremtidige utslipp blir.

Dette flertallet mener det er unødvendig lenge siden Miljødirektoratet har utarbeidet en prognose for utslippene frem til 2020 og 2030, og mener det for fremtiden er nødvendig at slike prognoser utarbeides årlig – dette for at prognosene skal danne grunnlag for den klimapolitikken som er nødvendig å føre for å klare en rask nok omstilling til et nullutslippssamfunn, og for å få en reell diskusjon om hvilke virkemidler som er nødvendige for å nå målene.

Dette flertallet vil peke på at kvoteprisen i EU, som per 18. november 2016 var på 5,73 euro per tonn, er langt svakere enn hva både EU og regjeringen forventet få år tilbake. Dette flertallet peker på at så lave kvotepriser ikke bidrar til nødvendig omstilling til nullutslippssamfunnet, og at nasjonale tiltak er nødvendige inntil EU strammer inn sitt kvotesystem ytterligere. Dette flertallet ber regjeringen i sin dialog med EU arbeide for dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at behovet for kvotekjøp for å oppfylle de norske forpliktelsene etter Kyotoprotokollen, er beskrevet i Prop. 1 S (2016–2017). Disse medlemmer har merket seg at det faktiske behovet for kvoter kan bli både høyere og lavere enn det er budsjettert for i 2017, fordi kjøpsbehovet er særlig avhengig av utfallet av en avklaring med EU – om hvordan EUs kvotesystem skal medvirke til den norske oppfyllelsen av Kyotoprotokollen. Disse medlemmer viser til at Stortingets mål om at nasjonale utslipp skal reduseres tilsvarende 30 pst. av 1990-nivå innen 2020, er omtalt i Prop. 1 S (2016–2017) fra Klima- og miljødepartementet, og at dette er det overordnede klimamålet på kort sikt.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen ber om bevilgninger til kvotekjøp for å overholde Norges forpliktelser gjennom Kyotoprotokollen og for å medvirke til utviklingen av og legitimeringen av det internasjonale markedet for klimakvoter. Disse medlemmer viser videre til at staten vil prioritere å kjøpe kvoter fra allerede registrerte prosjekter som står i fare for avvikling, men også fra nye prosjekter. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen varsler at bevilgningen dels skal gå til kontraktsforpliktete betalinger for inngåtte avtaler, men også utbetalinger til nye kontrakter som er planlagt inngått.

Disse medlemmer har merket seg at CDM-kvoter har finansiert en rekke gode klimaprojekter. Disse medlemmer mener at internasjonale fleksible mekanismer er et positivt bidrag til internasjonalt klimaarbeid, fordi det gjør at verdens samlede klimaambisjoner kan heves høyere. Disse medlemmer viser til at CDM har utløst ti ganger innsatsen i private kapitalbidrag. Disse medlemmer har også merket seg at mekanismen har utløst utslippstiltak i utviklingsland, som igjen har bidratt til at flere land har satt i gang egne initiativ innen grønn omstilling.

Disse medlemmer viser til at behovet for bevilgninger er basert på at man vil trenge 60 millioner kvoter samlet for perioden 2013–2020, for å oppfylle norske forpliktelser etter Kyotoprotokollen. Disse medlemmer har merket seg at regjeringens vurdering er at det er nødvendig å inngå kontrakter i 2016 og 2017 i samsvar med forutsetningene om et kjøpsbehov på 60 mill. kroner for perioden 2013–2020. Disse medlemmer viser til at Klima- og miljødepartementet ber om fullmakt til å inngå avtaler som overstiger kjøpsbehovet på 60 mill. kroner for å være sikret levering av tilstrekkelig antall kvoter. Disse medlemmer har merket seg at erfaringsmessig får man bare levert tre fjerdedeler av kontraktsvolumet, og at dette varierer med modenheten i prosjektporteføljen, men at modenheten er sterkere nå enn i første Kyoto-periode. Disse medlemmer har merket seg at det ved utgangen av august 2016 var inngått avtaler for levering av 54,8 millioner kvoter.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det ville være naturlig at regjeringen rapporterte i de årlige budsjettene om situasjonen i EUs kvotemarked og betydningen for norske utslipp – all den tid dette har betydelig innvirkning på de drøyt 50 pst. av utslippene som kommer fra kvotepliktig sektor.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på sine respektive merknader og forslag i Innst. 211 S (2015–2016), der disse partiene ønsket høyere forpliktelser enn de 40 pst. reduksjoner sammenliknet med 1990-nivå, som stortingsflertallet ble enig om.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett som skisserer hvordan Stortingets vedtatte klimamål for 2020 og 2030 kan innfris, blant annet ved å avlyse 23. og 24. konsesjonsrunde på norsk sokkel og stanse åpning av nye felt, samt å

innføre en klimabelønningsordning der avgiften på bensin og diesel økes med 5 kroner, som deretter deles ut igjen til borgerne. Opplegget inkluderer også kraftig økte flyavgifter, satsing på CCS og etablering av et CO₂-fond for tungtransporten – etter modell fra NO_x-fondet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at da oljesektoren ble inkludert i EUs klimakvotestystem, ble det slått fast at den nasjonale CO₂-prisen skulle justeres etter hvert som kvoteprisen endret seg, for å sikre det samme incentivet for oljesektoren til å redusere sine utslipp. Dette er ikke blitt gjort.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor det beløp som avsettes til kjøp av klimakvoter på kap. 1481, reduseres med til sammen 25,3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås en økning i CO₂-prisen for oljesektoren til 1 500 kroner/tonn CO₂.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 51 mill. kroner ekstra til å kjøpe og slette kvoter i EUs kvotestystem over kap. 181 post 26. Dette medlem viser til at regjeringen i Sverige har vedtatt å sette av flere hundre millioner til å «brenne» kvoter i EUs kvotesystem for å senke taket for hvor mye CO₂ som kan slippes ut i Europa. Dette medlem mener Norge bør bidra i denne dugnaden som Sverige har igangsatt. Gitt en kvotepris på 7 euro per tonn anslår dette medlem at en bevilgning på 51 mill. kroner vil finansiere kjøp og sletting av 800 000 tonn klimagassutslipp.

3.2.19 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Det foreslås 2 806,923 mill. kroner på dette kapitlet for 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette er en økning på 1,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2016.

Komiteen viser til at regjeringens initiativ for tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i u-land ble introdusert under klimamøtet på Bali i 2007. Komiteen registrerer at regjeringen gjennom satsingen ønsker at Norge skal være en koordinerende aktør globalt samt være en katalysator for andre giverland til å støtte tiltak mot avskoging og skogforringelse i u-landene.

Komiteen mener Norges klima- og skogsatsing (REDD+) er et svært viktig virkemiddel for å stoppe avskoging, redusere utslipp av klimagasser, bevare naturskog, styrke rettene til lokalsamfunn og urfolk, bidra til bærekraftig utvikling og styrking av politisk og økonomisk styresett i naturressursforvaltningen, og mener at resultatene så langt samlet sett har vært gode.

Komiteen viser til at regjeringen har foreslått en bevilgning på kr 2 806 923 for 2017.

Komiteen viser til at et enstemmig storting i statsbudsjettet for 2014 vedtok at man forutsatte at midlene til klima- og skogsatsingen burde ligge på minst det som var den dagens nivå. Budsjettforslaget er et reelt kutt siden da.

Komiteen viser til at det vil bli vanskelig å finne nye samarbeidsland, som et resultat av at budsjettforslaget bryter med klimaforlikets vedtak om minst 3 mrd. kroner årlig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, registrerer at regjeringen har fulgt opp føringene i fjorårets innstilling om å øke innsatsen i spesielt karbonrike skoger, både hva angår torvmyr- og mangroveskog. Flertallet ber om at dette arbeidet videreføres i 2017, med spesielt fokus på støtte til arbeid som øker forståelsen for hvorfor og hvordan mangroveskog bør integreres i nasjonale REDD-prosesser, herunder gjennom global dialog med skoglands myndigheter, relevante forskningsmiljøer og organisasjoner samt støtte til et eller flere strategiske initiativer på mangrove-området. Flertallet mener at basert på erfaringene fra dette arbeidet bør mangrove-spørsmålet gis styrket fokus i samarbeidet med våre mest sentrale klima- og skogpartnerland. Flertallet mener denne innsatsen bør komme i tillegg til pågående støtte til arbeidet for bevaring og restaurering av torvmyr i Indonesia og andre partnerland.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettenigheten og foreslår å øke kap. 1482 post 73 med 75 183 000 kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor

bevilgningen til kap. 1482 post 73 økes med 291 mill. kroner til klima- og skogsatsingen, REDD+.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til Norges regnskogsatsing økes med 200 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, over kap. 1482 post 73.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017) på 2,709 mrd. kroner på kap. 1482 post 1 og 73, som til sammen er en svekkelse av klimaforliket fra 2008. Ambisjonsnivået for klima- og skogsatsingen var 3 mrd. kroner årlig. Målet har ikke blitt nådd de siste årene. Bevilgningen har aldri blitt inflasjonsjustert. Dette medlem viser til at det betyr at den reelle innsatsen gradvis reduseres. Prisjustering av klimaforlikets ambisjonsnivå tilsvarer 3,5 mrd. 2016-kroner. Dette medlem viser Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økning på 693 mill. kroner på denne posten for å løfte bevilgningen til 3,5 mrd. kroner i tråd med klimaforlikets målsettinger.

4. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Tabellen viser en sammenligning av forslag til fordeling av tildelt ramme 12 og ramme 13 (Prop. 1 S (2016–2017)), budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre, (og tillegg budsjettendringer fra flertallet, der det foreligger avvikende forslag til bevilgning). Avvik i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2015–2016) i parentes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til vedtak under finansdebatten i Stortinget 5. desember 2016 om netto utgiftsramme for rammeområde 12 og 13 i statsbudsjettet for 2017, jf. Innst. 2 S (2016–2017), og til sine merknader og endringsforslag.

Samlet utkast til bevilgningsvedtak innenfor denne netto utgiftsrammen står under punkt 5.

Tabellen nedenfor viser endret bevilgningssum på aktuelle kapitler/poster som følge av budsjettprosessen i Stortinget og komitéflertallets forslag til endringer etter dette.

Tallene i kolonne 2 er iht. Innst. 2 S (2016–2017).

Rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
Utgifter (i tusen kroner)					
1800		Olje- og energidepartementet			
	1	Driftsutgifter	188 259	187 754 (-505)	187 754 (-505)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 000	26 927 (-73)	26 927 (-73)
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer	500	498 (-2)	498 (-2)
1810		Oljedirektoratet			
	1	Driftsutgifter	297 000	296 220 (-780)	296 220 (-780)
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000	36 443 (-20 557)	36 443 (-20 557)
1815		Petoro AS			
	70	Administrasjon	343 700	342 685 (-1 015)	342 685 (-1 015)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	1	Driftsutgifter	587 000	585 478 (-1 522)	585 478 (-1 522)
	21	Spesielle driftsutgifter	31 000	30 651 (-349)	30 651 (-349)
	22	Flom- og skredforebygging	254 000	272 892 (+18 892)	272 892 (+18 892)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	10 000 (+10 000)	10 000 (+10 000)
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	6 600	8 600 (+2 000)	8 600 (+2 000)
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi			
	50	Overføring til Energifondet	2 286 000	2 590 000 (+304 000)	2 586 000 (+300 000)
1830		Forskning og næringsutvikling			
	50	Overføring til Norges forskningsråd	896 200	893 654 (-2 546)	893 654 (-2 546)
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	30 200	30 200 (0)	34 200 (+4 000)
1840		CO₂-håndtering			
	21	Spesielle driftsutgifter	4 800	4 665 (-135)	4 665 (-135)
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	225 000	199 236 (-25 764)	199 236 (-25 764)
	70	Gassnova SF	437 000	436 619 (-381)	436 619 (-381)
2490		NVE Anlegg			
	24	Driftsresultat:	-10 000	-13 000 (-3 000)	-13 000 (-3 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
		6 Reguleringsfond	-10 000	-13 000 (-3 000)	-13 000 (-3 000)
		Sum utgifter	32 207 959	32 486 222 (+278 263)	32 486 222 (+278 263)
Inntekter (i tusen kroner)					
4800		Olje- og energidepartementet			
	10	Refusjoner	644	638 (-6)	638 (-6)
4810		Oljedirektoratet			
	1	Gebyrinntekter	36 654	36 577 (-77)	36 577 (-77)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	125 000	124 625 (-375)	124 625 (-375)
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	1	Gebyrinntekter	73 000	72 786 (-214)	72 786 (-214)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	90 000	89 733 (-267)	89 733 (-267)
		Sum inntekter	98 040 948	98 040 009 (-939)	98 040 009 (-939)
		Sum netto	-65 832 989	-65 553 787 (+279 202)	-65 553 787 (+279 202)

Rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
Utgifter (i tusen kroner)					
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur			
	1	Driftsutgifter	869 228	868 296 (-932)	868 296 (-932)
	21	Spesielle driftsutgifter	313 035	311 597 (-1 438)	311 597 (-1 438)
1400		Klima- og miljødepartementet			
	1	Driftsutgifter	280 455	279 621 (-834)	279 621 (-834)
	21	Spesielle driftsutgifter	49 383	49 246 (-137)	49 246 (-137)
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige stiftelser	0	0 (0)	57 402 (+57 402)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøltiltak	59 098	59 098 (0)	61 098 (+2 000)
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	20 580	20 580 (0)	25 580 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
1410		Miljøforskning og miljøovervåking			
	21	Miljøovervåking og miljødata	228 933	263 268 (+34 335)	263 268 (+34 335)
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	178 734	178 179 (-555)	178 179 (-555)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	272 488	271 897 (-591)	271 897 (-591)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 672	6 652 (-20)	6 652 (-20)
	54	Artsprosjektet m.m.	30 656	40 566 (+9 910)	40 566 (+9 910)
1420		Miljødirektoratet			
	1	Driftsutgifter	639 555	667 766 (+28 211)	667 766 (+28 211)
	21	Spesielle driftsutgifter	182 822	222 072 (+39 250)	225 072 (+42 250)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	268 386	327 552 (+59 166)	297 552 (+29 166)
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	149 369	148 941 (-428)	148 941 (-428)
	31	Tiltak i verneområder	64 419	74 419 (+10 000)	74 419 (+10 000)
	35	Statlige erverv, skogvern	392 112	442 112 (+50 000)	442 112 (+50 000)
	38	Restaurering av myr	13 325	26 625 (+13 300)	23 625 (+10 300)
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	106 920	156 920 (+50 000)	156 920 (+50 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	24 755	24 755 (0)	54 755 (+30 000)
	71	Marin forsøpling	15 290	35 290 (+20 000)	35 290 (+20 000)
	75	Utbetaling av pant for bilvrak	431 760	731 760 (+300 000)	731 760 (+300 000)
	76	Refusjonsordninger	76 042	78 042 (+2 000)	76 042 (0)
	78	Friluftformål	159 821	181 821 (+22 000)	181 821 (+22 000)
	80	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	57 402	62 402 (+5 000)	0 (-57 402)
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv	26 261	48 261 (+22 000)	48 261 (+22 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	64 989	74 989 (+10 000)	74 989 (+10 000)
	85	Naturinformasjonssentre	52 714	55 714 (+3 000)	55 714 (+3 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
1422		Miljøvennlig skipsfart			
	21	Spesielle driftsutgifter	5 338	5 322 (-16)	5 322 (-16)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø			
	1	Driftsutgifter	15 629	15 586 (-43)	15 586 (-43)
1424		MAREANO			
	21	Spesielle driftsutgifter	33 684	38 585 (+4 901)	38 585 (+4 901)
1425		Vilt- og fisketiltak			
	1	Driftsutgifter	12 647	12 609 (-38)	12 609 (-38)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 768	27 690 (-78)	27 690 (-78)
1429		Riksantikvaren			
	1	Driftsutgifter	146 852	146 463 (-389)	146 463 (-389)
	21	Spesielle driftsutgifter	51 363	51 243 (-120)	51 243 (-120)
	22	Bevaringsoppgaver	24 378	24 304 (-74)	24 304 (-74)
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 551	3 541 (-10)	3 541 (-10)
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116	4 116 (+2 000)	4 116 (+2 000)
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	28 164	33 564 (+5 400)	33 564 (+5 400)
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	122 015	147 015 (+25 000)	147 015 (+25 000)
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	51 545	56 545 (+5 000)	56 545 (+5 000)
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	10 757	15 757 (+5 000)	15 757 (+5 000)
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	5 000	8 000 (+3 000)	8 000 (+3 000)
1432		Norsk kulturminnefond			
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	86 659	103 898 (+17 239)	103 898 (+17 239)
1471		Norsk Polarinstitut			
	1	Driftsutgifter	223 671	228 070 (+4 399)	228 070 (+4 399)
	21	Spesielle driftsutgifter	70 910	70 707 (-203)	70 707 (-203)
	50	Stipend	503	501 (-2)	501 (-2)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Budsjettforlik	H, FrP, KrF, V i komiteen
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning			
	50	Tilskudd til statlige mottakere	23 985	23 913 (-72)	23 913 (-72)
1481		Klimakvoter			
	1	Driftsutgifter	4 387	4 376 (-11)	4 376 (-11)
	22	Kvotekjøp, generell ordning	259 900	195 300 (-64 600)	195 300 (-64 600)
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak			
	1	Driftsutgifter	97 710	97 429 (-281)	97 429 (-281)
	73	Klima- og skogsatsingen	2 709 213	2 784 396 (+75 183)	2 784 396 (+75 183)
		Sum utgifter	10 790 555	11 544 977 (+754 422)	11 544 977 (+754 422)
Inntekter (i tusen kroner)					
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur			
	1	Gebyrinntekter tinglysing	419 606	418 341 (-1 265)	418 341 (-1 265)
4420		Miljødirektoratet			
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 192	4 188 (-4)	4 188 (-4)
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 365	34 253 (-112)	34 253 (-112)
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	28 977	28 892 (-85)	28 892 (-85)
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 377	11 344 (-33)	11 344 (-33)
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 821	4 807 (-14)	4 807 (-14)
4471		Norsk Polarinstitutt			
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 827	10 795 (-32)	10 795 (-32)
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	59 669	59 494 (-175)	59 494 (-175)
	21	Inntekter, Antarktis	13 328	13 289 (-39)	13 289 (-39)
		Sum inntekter	1 070 287	1 068 528 (-1 759)	1 068 528 (-1 759)
		Sum netto	9 720 268	10 476 449 (+756 181)	10 476 449 (+756 181)

5. Forslag fra mindretall, rammeuavhengige forslag

Rammeområde 12

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fase ut den fossile oppvarmingen i alle statens bygg innen gitt tidsfrist, siden det alltid finnes mulige tilgjengelige fornybare og utslippsfrie alternativer.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge fram en utfyllende strategi for økt bruk av hydrogen i transport- og industri sektoren, der både analyser, mål og virkemidler utredes. Strategien legges fram som egen sak for Stortinget i løpet av våren 2017.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere ett offentlig ladepunkt per 10. elbil i de ti største byområdene, per 20. elbil ellers i landet, og ett hurtiglادepunkt per 100. elbil.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store investeringer i klimavennlig industri i Norge, herunder garantiordninger som ligger innenfor regelverket om statsstøtte i EØS-avtalen.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan i samarbeid med partene i arbeidslivet for å sikre at nødvendig vedlikehold utføres, redusere sikkerhetskritisk vedlikeholdsetterslep og sikre en høy HMS-standard på all aktivitet som foregår på norsk sokkel. Handlingsplanen skal også an vise en klar strategi for å gjennomføre permanent plugging av brønner på norsk sokkel, og slik dra nytte av ledig kapasitet i riggmarkedet. Handlingsplanen legges frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen videreføre anleggsavdelingen i NVE, som er en viktig innsatsfaktor for best mulig å kunne håndtere situasjoner knyttet til flom og skred. Det forutsettes at beredskapen økes i takt med et økende behov for samfunnstilpasninger mot flom og skred.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen innenfor EØS-regelverket gjennomgå regelverket for Enova, og støtten til innføring av ny klima- og miljøteknologi og teknologiutvikling, slik at formålet med støtten primært innrettes slik at den styrker FoU-miljøene ved norske bedrifter og kompetansemiljøer. En slik støtte bør også ha som mål å avlaste risiko ved tidlig implementering av ny miljø- og klimateknologi.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova bidrar til å nå målet om 10 TWh reduksjon av energiforbruket i bygg innen 2030, sammenlignet med dagens energiforbruk.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen legge til grunn i sitt videre arbeid med CCS-prosjektet at alle de tre CCS-prosjektene som er omtalt i budsjettet for 2017 skal kunne realiseres. (Dette innebærer Norcem Cement Brevik, Yaras amoniakkfabrikk på Herøya og gjenvinningsanlegget på Klemetsrud.)

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak om en enhetlig tariffmodell for å oppnå en likeverdig nettariff i regionalnettet og sentralnettet for store forbrukere med høy brukstid (SFHB), og om hvordan en slik ordning raskt kan implementeres, slik at forutsigbarhet sikres for alle SFHB-bedrifter som er knyttet til regionalnettet.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen innføre et bunnfradrag for effektavgift for hurtiglادere på 5 000 kWh i måneden, i forbindelse med statsbudsjettet for 2018.

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen åpne for at GIEK skal få anledning til å tilby garantier på markedsvilkår for fornybarinvesteringer i utviklingsland.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om endring av havneloven, for å fremme landstrømløsninger i norske havner.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører, som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en gjennomgang av petroleumsbeskatningen for å sikre at den ikke fremmer investeringer i petroleumsutvinning, som ikke er forenlig med klimaavtalen i Paris og ambisjonen om å unngå en global oppvarming på mer enn 1,5 grader.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om å gjøre petroleumsbeskatningen nøytral og fjerne dagens subsidiering av oljenæringen.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen stanse 24. konsesjonsrunde.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak våren 2017 om energibruken på sokkelen og sammenhengen med fastlandets kraftsystem, med en vurdering av sokkelens energibehov og hvordan dette skal dekkes i fremtiden, i tråd med ambisjonen om at vi ikke skal overstige 1,5 graders temperaturstigning.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen etablere et program for nullutslippsteknologi for olje- og gassektoren og slik bidra til nullutslippsløsninger i gjenværende produk-

sjon og bruk av fossile energikilder. Programmet skal finansieres av olje- og gassnæringen gjennom pålegg i konsesjonsbetingelsene.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2017 vurdere hvordan elavgiften slår ut for produksjon av hydrogen til transportformål, og foreslå avgiftsomlegging som reduserer uforholdsmessige ulemper for produksjon av hydrogen til transportformål.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for lastebiler for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for busser for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at NSB eller CargoNet prøver ut hydrogenlokomotiv på en av jernbanestrekningene som ikke er elektrifisert.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen i framlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til gradvis innfasing av bærekraftig nullutslippsdrivstoff på alle dagens dieseldrevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2020.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen i framlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til elektrifisering eller annen nullutslippsteknologi på alle dagens dieseldrevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2025.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen endre teknisk byggforskrift (TEK), slik at det for nye bygg stilles krav om etablering av ladestasjoner for elkjøretøy for alle parkeringsplasser.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen fortsette omleggingen av bilavgiftene og forsterke utslippsmålet fra 85 g CO₂/km til 10 g CO₂/km, som gjennomsnitt for hele

nybilparken innen 2020, samt et mål om at minst ni av ti nye biler som selges i 2020, skal være nullutslippsbiler.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen pålegge anlegget på Melkøya å ta i bruk strøm fra nettet eller ta i bruk karbonfangst og -lagring på egen energiproduksjon.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen stille utslippskrav til drivstoffbruk i alle norske farvann, og fremme forslag om innføring av forbud mot å benytte tungolje.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2018 fremme forslag om innføring av engangsgift for båtmotorer, for å fremme energieffektivisering og bruk av lav- og nullutslippsteknologi.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen stille krav om bærekraftig nullutslippsdrivstoff og lav- eller nullutslippsteknologi i neste anbud for kystruten Bergen–Kirkenes.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen stille krav til alle supplyskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2019.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen stille krav til alle cruiseskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2020.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen pålegge bruk av differensierte havneavgifter, for å fremme bruk av landstrøm og fornybare drivstoff i skipsfarten.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2018 fremme forslag om å fjerne fritidsbåters mulighet til å benytte avgiftsfri diesel.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen sikre at havnene Bergen, Ålesund, Trondheim, Bodø, Tromsø, Honningsvåg og Kirkenes så snart som mulig får på plass løsning med landstrøm til Hurtigruten.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017 legge frem tidsplan for investeringsbeslutning og finansieringsløsning for transport- og lagringsløsning for karbon, fangst og lagringsløsning av CO₂.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 40

Stortinget går imot å avvikle ordningen med grønne sertifikater, inntil en ny ordning for produksjon av ny fornybar energi er på plass.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen sikre at en ny ordning for støtte til ny fornybar energi skal ha et forpliktende mål om opptrapping av ny fornybar produksjon på 10–20 TWh innen 2030, utover sertifikatmålet for 2021.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen videreføre fondet for klima og energi i et frittstående fond med betydelige tilsagnsfullmakter.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova får et selvstendig ansvar for å oppnå 5 TWh reduksjon av samlet energiforbruk i bygg, sammenliknet med dagens energiforbruk, innen utgangen av 2025.

Forslag 44

Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kW, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at det skal produseres totalt 0,5 TWh fra soltak på husholdninger innen 2020, og gi Enova i oppgave å sikre at målet nås.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen sette et mål på 5 TWh produsert strøm og varme generert fra sol.

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen fjerne begrensningen på 100 kW i plusskundeordningen som trer i kraft fra 1. januar 2017.

Forslag 48

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova vektlegger behovet for reduksjon i lokal forurensing ved tildeling av midler til landstrøm.

Rammeområde 13**Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:***Forslag 49*

Stortinget ber regjeringen umiddelbart starte forhandlinger med transportnæringene med sikte på å opprette et CO₂-fond etter modell av NO_x-fondet. Fondet skal omfatte vare- og tungtransporten. Det skal også vurderes om lastebiler, anleggsmaskiner, andre mobile kilder i veitransporten, samt skip og fiskebåter skal omfattes av et slikt fond.

Regjeringen bes legge til grunn at ordningen trer i kraft snarest mulig, og senest fra 1. januar 2019, gitt ESA-notifisering. Regjeringen bes om å rapportere status i forbindelse med statsbudsjettet 2018.

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen hastebehandle Oslo kommunes søknad om å øke bompengesatsene gjennom bomringen ved akutt luftforurensing, slik at det kan tas i bruk fra 1. januar 2017.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 51*

Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak nr. 405, 18. desember 2015 hvor et samlet storting ba regjeringen om en sak som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling. Regjeringen bes legge saken fram til behandling i Stortinget senest i løpet av 1. halvår 2017.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 52*

Stortinget ber regjeringen sørge for fortgang i arbeidet med å prioritere arter og utvalgte naturtyper, og komme tilbake til Stortinget med en rapport om dette i forbindelse med revidert statsbudsjett 2017.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med perspektivmeldingen å opplyse Stortinget om klimakonsekvensene av statsbudsjettet etter mal fra Oslo kommunes klimabudsjett.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen legge fram målsettinger til reduksjon i klimagassutslippene for hver enkelt sektor, slik Stortinget ba om i forbindelse med behandlingen av energimeldingen.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen utsette beslutningen om avvikling av produktregisteret for ulike kjemikalier fram til man har gjort en ny og grundig vurdering av hvilke institusjoner og register som eventuelt kan ivareta rollen som produktregisteret i dag har på en tilfredsstillende måte, og legge denne vurderingen fram for Stortinget, senest i framleggelsen av revidert statsbudsjett for 2017.

Forslag fra Arbeiderpartiet:*Forslag 56*

Stortinget ber regjeringen iverksette en opptrappingsplan for å øke omsetningskravet for biodrivstoff med krav om 40 pst. innen 2030, 20 pst. i 2020, 25 pst. i 2025. Det skal legges inn en kontrollstasjon i 2022 hvor tilgangen på bærekraftig biodrivstoff vurderes. I den forbindelse bes regjeringen om å utarbeide en strategi for en industriell verdikjede for bærekraftig biodrivstoffproduksjon basert på norsk biomasse blant annet fra norsk skog. Strategien legges fram i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen utarbeide strategi for å forsterke målsettingene innenfor klimavennlig skipsfart ved nye mål om innblanding av 20 pst. biodiesel til lasteskip og 20 pst. biodiesel i fiskeflåten.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 58*

Stortinget ber regjeringen gi kommunene adgang til å bøtelegge marin forsøpling.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 59*

Stortinget ber regjeringen sette i gang etablering av et fossesenter i Gaular, og fremme bevilgningsforslag om dette i revidert nasjonalbudsjett for 2017.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 60*

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert budsjett for 2017 legge fram en opptrappings-

plan for omsetningskravet slik at andelen biodrivstoff øker til 20 pst. i 2020, hvor dobbelttellingen av avansert biodrivstoff skal videreføres. Mest mulig av økningen i biodrivstoffomsetningen dekkes inn ved bruk av avansert biodrivstoff, og det legges til grunn et delkrav for avansert biodrivstoff på 13 pst. i 2020. For å sikre produsentene forutsigbarhet legges det en plan for hvordan omsetningskravet for biodrivstoff og avansert biodrivstoff skal økes videre i årene fram mot 2030.

Forslag 61

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.

Forslag 62

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.

Forslag 63

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.

Forslag 64

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet på sikt får 300 mill. kroner til utdeling årlig.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 65

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i forskriften til offentlige anskaffelser, slik at det stilles krav om at alle transporttjenester som leveres til det offentlige, og i anbud til det offentlige, skal baseres på bærekraftig nullutslippsdrivstoff eller nullutslippsteknologi fra 1. juli 2017.

Forslag 66

Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for hvordan Norge skal sikre tilgang til og fremme produktutvikling og produksjon av bærekraftig bi drivstoff.

Forslag 67

Stortinget ber regjeringen våren 2017 fremme forslag til virkemidler som sikrer at kommunene stimuleres til biogassproduksjon fra biologisk avfall, og som sikrer økt etterspørsel etter biogass, samt sikrer at biogass skal kunne bidra til å oppfylle omsetningspåbudet for biodrivstoff.

Forslag 68

Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2017, med tiltak for å sikre trygg luft i byene.

Forslag 69

Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2018.

Forslag 70

Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggdekkgebyr utover et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggdekkgebyr.

Forslag 71

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer mulighet for miljødifferensiering i eksisterende og fremtidige bompengavtaler, slik at det kan behandles i løpet av Stortingets vårsesjon 2017.

Forslag 72

Stortinget ber regjeringen snarest mulig ta initiativ til en støtteordning for å fase ut forurensende vedovner i samarbeid med kommuner som har helseskadelig byluft.

Forslag 73

Stortinget ber regjeringen om å innføre forbud mot nydyrking av myr i løpet av våren 2017.

Forslag 74

Stortinget ber regjeringen gi kommunene mulighet til å finansiere opprydning av marin forsøpling gjennom renovasjonsavgiften.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 75

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017 legge frem en plan for videre opptrapping av omsetningspåbudet frem mot 2025.

Forslag 76

Stortinget ber regjeringen innføre E10 (10 pst. Etanol i bensin) som standard fra 1. januar 2019.

Forslag 77

Stortinget ber regjeringen utvide omsetningspåbudet til å omfatte avgiftsfri diesel.

Forslag 78

Stortinget ber regjeringen stille krav om at anleggsmaskiner skal benytte 0-utslippsdrivstoff fra 1.

januar 2018, og at det stilles krav om lav- og nullutslippsteknologi så raskt som mulig.

6. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding til ramme 12 og 13 blir fremmet av flertallet i komiteen fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen viser til proposisjonen og merkningene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 12**(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	187 754 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	26 927 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	498 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	2 000 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	45 800 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	296 220 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 443 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	125 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	342 685 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	7 100 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	585 478 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 651 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	272 892 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	17 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	70 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	5 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer .	10 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	8 600 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	2 586 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	893 654 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 300 000	
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 200 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74</i>	4 665 000	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	199 236 000	
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 74</i>	436 619 000	
	71	Tilskudd til teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	617 000 000	
	74	Tilskudd til Gassco AS, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	25 500 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-80 000 000	
	2	Driftsutgifter	75 200 000	
	3	Avskrivninger	4 500 000	
	4	Renter av statens kapital	300 000	
	6	Reguleringsfond	-13 000 000	
		Totale utgifter		<u>32 486 222 000</u>
		Inntekter		
4800		Olje- og energidepartementet		
	10	Refusjoner	638 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	36 577 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 625 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	72 786 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	89 733 000	
	40	Flom- og skredforebygging	19 000 000	
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	85	Fondsavkastning	1 861 000 000	
4840		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	4 000 000	
	86	Avdrag, TCM DA	330 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	128 100 000 000	
	2	Driftsutgifter	-30 900 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000 000	
	4	Avskrivninger	-25 400 000 000	
	5	Renter av statens kapital	-3 700 000 000	66 400 000 000
	30	Avskrivninger		25 400 000 000
	80	Renter av statens kapital		3 700 000 000
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	200 000	
		Totale inntekter		98 040 009 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i

utvinningstillatelser som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2017 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens for-

kjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan utgiftsføre uten bevilgning under

kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan gi tilsagn utover bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	40 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440

Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

X

Forpliktelser for plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent, eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er

sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnmessige sider av betydning.

XIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XIV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) i 2017 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet, og hvor SDØE berøres av overdragelsen
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XV

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

B.

Rammeområde 13

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 595, post 21 og 45</i>	868 296 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 595, post 1 og 45</i>	311 597 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	27 675 000	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	279 621 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 246 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 409 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige stiftelser	57 402 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	74 633 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 231 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	61 098 000	
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	25 580 000	
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	263 268 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	178 179 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	271 897 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 652 000	
	54	Artsprosjektet m.m.	40 566 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	48 141 000	
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	11 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	667 766 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	225 072 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	297 552 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	148 941 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	32 460 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	74 419 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	5 222 000	
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	9 062 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	52 650 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	442 112 000	
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	14 375 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	23 625 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	156 920 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 39 og 79</i>	271 562 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	54 755 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	35 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 892 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	671 284 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	731 760 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	76 042 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000	
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	181 821 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000	
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	48 261 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	74 989 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	55 714 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	5 322 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	15 586 000	
1424		MAREANO		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 585 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	12 609 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	27 690 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	12 894 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	34 600 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	146 463 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	51 243 000	
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 304 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 541 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	4 116 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	33 564 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	147 015 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	56 545 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	61 883 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	15 757 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	52 036 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	103 898 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	228 070 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 707 000	
	50	Stipend	501 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 638 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 913 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 376 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	195 300 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	97 429 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 784 396 000	
		Totale utgifter		11 544 977 000
Inntekter				
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	418 341 000	
	2	Salg og abonnement	140 490 000	
	3	Samfinansiering	270 952 000	
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	418 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 720 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 188 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 253 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernnavdelinger	28 892 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 344 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 807 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	9	Internasjonale oppdrag	63 914 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 388 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 243 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 795 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	59 494 000	
	21	Inntekter, Antarktis	13 289 000	
		Totale inntekter		<u>1 068 528 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Utsatt inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

IV

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til

90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 post 21 mot inntekter ført på kap. 3595, post 3.

V

Avvikling av Kartverket som forvaltningsbedrift

Stortinget samtykker i at Kartverkets anleggsmidler som i dag er aktivert i statsregnskapets konto-gruppe 68 Fast kapital i forvaltningsbedrifter, kan reguleres mot konto for forskyvning i balansen.

VI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

VII

Opprettelse av poster uten bevilgning

Stortinget samtykker i at ny post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med stikkordet «kan overføres», under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, samt ny post 4 Salg av anleggsmidler under kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og

nasjonal geografisk infrastruktur, opprettes i statsregnskapet for 2017 uten bevilgning.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
Kap. 1420 post 1	Kap. 4420 post 1
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelser, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IX

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av kli-

makvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

X

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 2 100 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

XI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner

XII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	6,2 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	10,9 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsførmål	3,0 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	36,0 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	30,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	10,0 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 345,0 mill. kroner

XIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 2,0 mill. kroner.

XIV

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, BioCarbon Fund plus og Central African Forest Initiative (CAFI).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.

XV

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 får unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for framtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

XVI

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XVII

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73 kan benyttes til tiltak som avtales mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 9. desember 2016

Ola Elvestuen

leder og ordf. for kap. 1800 og 4800

Marit Arnstad

ordf. for kap. 595, 1424, 1830 og 3595

Rigmor Andersen Eide

ordf. for kap. 1429, 2440, 4429 og 5440

Rasmus Hansson

ordf. for kap. 1410

Heikki Eidsvoll Holmås

ordf. for kap. 1423, 1474 og 1481

Torhild Aarbergstøtten

ordf. for kap. 1432, 1825 og 4825

Åsmund Aukrust

ordf. for kap. 1482

Jan-Henrik Fredriksen

ordf. for kap. 1425

Odd Henriksen

ordf. for kap. 1820 og 4820

Øyvind Korsberg

ordf. for kap. 1422

Terje Aasland

ordf. for kap. 1811

Tina Bru

ordf. for kap. 1400, 1810, 4400 og 4810

Ferhat Güven

ordf. for kap. 1420 og 4420

Per Rune Henriksen

ordf. for kap. 1815, 1840 og 4840

Anna Ljunggren

ordf. for kap. 1471, 1472, 2490, 4471 og 5490